

वार्षिक पुस्तिका

एवम् प्रगति प्रतिवेदन

आ.व. २०७६/०७७

प्रदेश सरकार
लुम्बिनी प्रदेश
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय
बीउ बिजन प्रयोगशाला
भैरहवा, रुपन्देही
फोन नं. ०७१-४२१०२०
ईमेल: bhairahawaseedlab@gmail.com
वेबसाइट: seedlabbhwa.gov.np

२०७७

दुई शब्द

नेपाली अर्थतन्त्रको मेरुदण्डको रूपमा अहम भूमिका रहेको कृषि क्षेत्रको विकासबाट मात्र बहुसंख्यक जनताको जिवनस्तरमा सुधार ल्याउन सकिन्छ । यस कुरालाई मनन गर्दा कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि अति जरुरी हुन आउँछ जुन कृषिको आधुनिकिकरण तथा औद्योगिकिकरण बाट मात्र सम्भव छ । तर वर्तमान समयमा जलवायु परिवर्तन, खेतीयोग्य जमिनको खण्डीकरण एवं घडेरीकरण, कृषि श्रमिकको पलायन, सिंचाईको असुविधा, युवाहरूको कृषि क्षेत्रप्रतिको अरुचि, गुणस्तरिय मल-बीउको अभाव आदि नेपालमा कृषि क्षेत्रको विकासको मूल बाधकका रूपमा रहेका छन् । तसर्थ खेतीयोग्य जमिनको चक्लाबन्दी, उन्नत प्रविधिको प्रयोग, सिंचाईको सुविधा, मलखादको पर्याप्त उपलब्धता, उन्नत बीउ विजनको प्रयोग, सर्वशुलभ कृषि ऋणको सुविधा र उत्पादित उपजको सुनिश्चित बजार कृषि क्षेत्रको विकासका लागि पूर्वशर्तहरू हुन ।

देशलाई कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले सरकारले कृषिसँग सम्बन्धित विविध कृषि निति/ आयोजना/ कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा ल्याई रहेको छ । नेपालको संविधान २०७२ मा समेत खाद्यको हकलाई मौलिक हक मानि नागरिकको खान पाउने हकको ग्यारेण्टी गरिएको छ । त्यसैगरी, नेपालमा बीउ विजन क्षेत्रको दिगो विकास गर्ने मार्गचित्रका साथ बीउ विजनको राष्ट्रिय दिर्घकालिन सोच (सन २०१३-२०२५) पनि कार्यान्वयनकै चरणमा छ ।

कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धिका लागि उत्पादन सामाग्रीहरू जस्तै मल, बीउ, सिंचाइ र कृषि प्रविधिहरूको समुचित प्रयोग अनिवार्य हुन्छ। जसमध्ये गुणस्तरीय उन्नत बीउ विजनको प्रयोगले मात्र पनि कृषि उत्पादनमा १५-२५ प्रतिशत सम्म बृद्धि ल्याउन सकिने तथ्य हाम्रा सामु रहेको छ। तर हाल अधिकांश कृषकहरूले प्रयोग गर्दै आइरहेका बीउ उन्नत जातका भएतापनि उत्पादनको शिलशिलामा विभिन्न कारणहरूबाट समिश्रण भई बीउको गुणस्तर हास हुन गई कम उत्पादन दिने अवस्थामा रहेका छन । यस्ता बीउलाई गुणस्तरीय बीउले प्रतिस्थापन गर्न सके मात्र पनि समग्र कृषि उत्पादनमा उल्लेख्य बृद्धि गर्न सकिन्छ ।

हाल देशको परिवर्तित संघीय संरचना अनुसार यस प्रयोगशालाको कार्यक्षेत्रभित्र लुम्बिनी प्रदेश अन्तरगत साविक लुम्बिनी अञ्चलका नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम), रुपन्देही, कपिलवस्तु, पाल्पा, गुल्मी र अर्घाखाँची जिल्लाहरू रहेका छन् । र प्रयोगशालाले बीउ परीक्षण, बीउ बाली खेत निरीक्षण, बीउ प्रमाणिकरण, बीउ उत्पादन तथा गुणस्तर नियन्त्रणसम्बन्धि तालिमका साथै जिल्लाहरूमा बीउ उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण वितरण तथा बीउ वजारको अनुगमन, निरीक्षण आदि कार्यबाट बीउको गुणस्तर कायम गरी विभिन्न स्रोत केन्द्रहरू मार्फत सहज उपलब्धताका लागि कृषकहरूलाई सहयोग पुर्याउदै आएको छ ।

यसै संदर्भमा, यस प्रयोगशालाले गत आ.व. २०७६/०७७ मा संचालन गरेको कार्यक्रमहरूको जानकारी दिने उद्देश्यले यो वार्षिक पुस्तिका प्रकाशनमा ल्याएको छ। यसका लागि अथक प्रयास गर्नुहुने अधिकृत छैटौं श्री अनिल चौधरीलाई विशेष धन्यवाद साथै आवश्यक तथ्यांक र विवरण उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुने अन्य कर्मचारी र विभिन्न कार्यालय, संघ/संस्था तथा निजी क्षेत्रलाई समेत धन्यवाद दिन चाहन्छु। अन्त्यमा यस पुस्तिकामा त्रुटी वा कमि कमजोरी भए औल्याईदिइ आगामी दिनमा सुधारका लागि सहयोगको समेत अपेक्षा गर्दछु ।

मिति: कार्तिक, २०७७

दिपक सापकोटा

प्रमुख

(वरिष्ठ बाली विकास अधिकृत)

विषयसूची

१.	प्रयोगशालाको पृष्ठभूमी र परिचय:	१
१.१	परिचय:	१
१.२	उद्देश्य:	१
१.३	बीउ विजन प्रयोगशालाका मुख्य मुख्य कार्यहरू:	२
१.५	संगठन तालिका:	३
१.६	जनशक्ति विवरण:	४
१.७	बीउ विजन प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण:	५
१.८	यस प्रयोगशालाको स्थापना कालदेखि हालसम्म रहनु भएका कार्यालय प्रमुखहरूको विवरण:	६
२.	कार्यक्रम र प्रगति:	७
२.१	आ.व. २०७६/०७७ मा यस प्रयोगशालाबाट संचालन भएका मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरूको प्रगति विवरण:	७
२.२	बीउ प्रमाणिकरण विवरण:	११
	क. धान बालीको बीउ प्रमाणिकरण विवरण: आ.व. २०७६/७७	११
	ख. गहुँ बालीको बीउ प्रमाणिकरण विवरण: आ.व. २०७६/७७	१४
	ग. मकै बालीको बीउ प्रमाणिकरण विवरण: आ.व. २०७६/७७	२३
२.३	बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: आ.व. २०७६/७७	२५
	क) धान बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: आ.व. २०७६/७७	२५
	ख) गहुँ बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: आ.व. २०७६/७७	३०
	ग) मकै बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: आ.व. २०७६/७७	३६
२.४	नमूना बीउ परिक्षण विवरण: आ.व. २०७६/७७	३९
२.५	आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट संचालित तालिम तथा गोष्ठीको विवरण:	४१
३.	आ.व. २०७६/०७७ मा संपन्न भएको बीउ प्रमाणीकरण, खेत निरीक्षण, बीउ नमूना परिक्षण र	४९
४.	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवाको चल अचल संपत्तिहरूको विवरण:	५२
५.	बेरुजु संबन्धि विवरण:	६०
६.	आ.व. २०७६/०७७ का उल्लेखनिय कार्यहरू:	६०
७.	आयोजनाको समस्या संबन्धि विवरण:	६०
८.	नेपालमा बीउ विजनको नियमन, गुणस्तर नियन्त्रण एवं बीउ विजन क्षेत्रको विकास संबन्धमा भएका	६१
९.	बीउ प्रमाणीकरण निर्देशिका २०७४ मा व्यवस्था भएको बीउ प्रमाणीकरणसंग संबन्धित महत्वपूर्ण	६४
१०.	बीउ विजनको नमूना सङ्कलन गर्ने कार्यविधि, २०७३ मा बीउ विजनको नमूना संकलनका संबन्धमा	७५
११.	लटको संकेत नम्बर राख्ने विधि:	८०
१२.	बीउ बाली खेत निरीक्षण विधि:	८५
१३.	मुख्य मुख्य बालीका विभिन्न जातहरूका जातिय गुणहरूको जानकारी:	८९
१४.	नेपालमा उन्मोचन प्रक्रियाबाट सुचित भएका केही बाली जातहरू:	११८
१५.	बीउ प्रमाणीकरणका लागि दिनुपर्ने निवेदनको ढाँचा	१२४
१६.	बीउ प्रमाणीकरणका लागि दिनुपर्ने बीउ बाली खेत निरीक्षण पूर्व जानकारी फाराम:	१२५
१७.	प्रमाणिकरण तथा यथार्थ संकेतपत्रको लागि बीउको न्युनतम स्तर (Minimum Seed Standards)	१२६
१८.	नेपालमा मूल बीउ उत्पादक समूह, सहकारी तथा कम्पनीहरू:	१२९

१. प्रयोगशालाको पृष्ठभूमी र परिचय:

१.१ परिचय:

नेपालमा उत्पादन, विक्रिवितरण तथा प्रयोग हुने बीउ विजनको गुणस्तर नियन्त्रण र नियमन गरी गुणस्तरिय बीउ विजनमा कृषकहरूको सहज पहुँच स्थापित गर्दै कृषिको उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ विक्रम संवत् २०३५ सालमा तत्कालिन कृषि सेवा केन्द्र भैरहवा अन्तर्गत बीउ परिक्षण प्रयोगशालाको नामबाट हालको बीउ विजन प्रयोगशालाले आफ्नो कार्यको थालनी गरेको थियो । तत्पश्चात आ.व. २०४९-५० मा कृषि विकास मन्त्रालयको ढाँचामा परिवर्तन भए संगै छुट्टै अस्तित्वको रूपमा क्षेत्रीय बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा नामाकरण भै देशको बदलिदो संरचना अनुसार हाल बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा नाम रहन गएको र यो लुम्बिनी प्रदेश सरकार अन्तर्गत भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कृषि विकास निर्देशनालय मातहत रहेको छ । यसै सन्दर्भमा यस प्रयोगशालाले प्रदेशस्तरमा विउ विजन क्षेत्रको विकास गर्न बीउ विजन नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका लागि आवश्यक सुझाव दिन र कृषकवर्गलाई गुणस्तरिय बीउ विजन सहज रूपमा उपलब्ध गराइ राख्न विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूसंग अन्तर निकाय समन्वय कायम राख्दै आएको छ । साथै बीउ विजनको गुणस्तर नियमनका लागि यस प्रयोगशालाले बीउविजन नमूना परिक्षण, विभिन्न प्रयोगशालाबाट प्राप्त हुने रेफ्री तथा क्रसचेक नमूना परिक्षण, बीउ बाली खेत निरिक्षण, बीउ प्रमाणीकरण, बीउ भण्डारण, बीउ बजार अनुगमन निरीक्षण तथा नमूना संकलन परीक्षण र गुणस्तरिय बीउ विजन उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण सम्बन्धि कृषक तथा व्यवसायीहरूलाई तालिम, बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धि घुम्ती तालिम तथा बीउ विजन प्रविधि प्रसार संग संबन्धित अन्य कार्यक्रमहरू आवधिकरूपमा निरन्तर संचालन गर्दै आईरहेको छ ।

यस प्रयोगशाला रूपन्देही जिल्लाको सदरमुकाम भैरहवा देखि करिब ३ किलोमिटर उत्तर ओमसतिया गाउँपालिका, वडा नम्बर २ स्थित राष्ट्रिय गहुँबाली अनुसन्धान कार्यक्रम, भैरहवाको हाताभिन्न अवस्थित रहेको छ ।

१.२ उद्देश्य:

- ❖ गुणस्तरयुक्त बीउ विजनमा आम कृषकहरूको सहज पहुँच स्थापित गरी कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्दै राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा सकारात्मक योगदान पुर्याउदै गरिवी निवारणमा टेवा पुर्याउने ।
- ❖ बीउ बाली खेत निरिक्षण, बीउ परिक्षण एवं बीउ प्रमाणीकरण प्रकृयाहरूको माध्यमबाट गुणस्तरयुक्त बीउको उत्पादन, प्रशोधन, लेवलिङ्ग तथा बजारीकरणलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्दै बीउको मूल्य श्रृंखला (Seed Value Chain) विकास गरी मूल्य श्रृंखलामा प्रत्यक्ष र परोक्षरूपमा आवद्ध सबै सरोकारवालाहरू (Stakeholder) को आयआर्जनमा वृद्धि गर्ने ।
- ❖ बजारमा विक्रि-वितरण हुने बीउ विजनहरूको गुणस्तर नियमनका लागि बजारबाट बीउ नमूना संकलन गरी प्रयोगशालामा परिक्षण गर्ने र परिक्षण नतिजाका आधारमा आवश्यक कार्य गर्न नेपाल सरकार/प्रदेश सरकारका संबद्ध निकायहरूलाई जानकारी गराउने ।
- ❖ बीउ विजनको गुणस्तर नियन्त्रण संबन्धित तालीम-गोष्ठी आयोजना गरी बीउ उत्पादनमा संलग्न कृषक-उद्यमीहरूको ज्ञान, सिप र दक्षता अभिवृद्धि गर्ने ।
- ❖ गुणस्तरयुक्त बीउ विजन भण्डारणमा टेवा पुर्याउन बीउ भण्डारण स्थलको अनुगमन र निरिक्षण गरी बीउ भण्डारणलाई समय सापेक्ष वैज्ञानिक बनाउन प्राविधिक पृष्ठपोषण (Technical Feedback) प्रदान गर्ने ।
- ❖ प्रयोगशालामा दर्ता हुन आएका बीउ नमूनाहरूको परिक्षण (Anaysis) गरी संबद्धलाई बीउ विश्लेषण

प्रतिवेदन (Seed Analysis Report) उपलब्ध गराउने ।

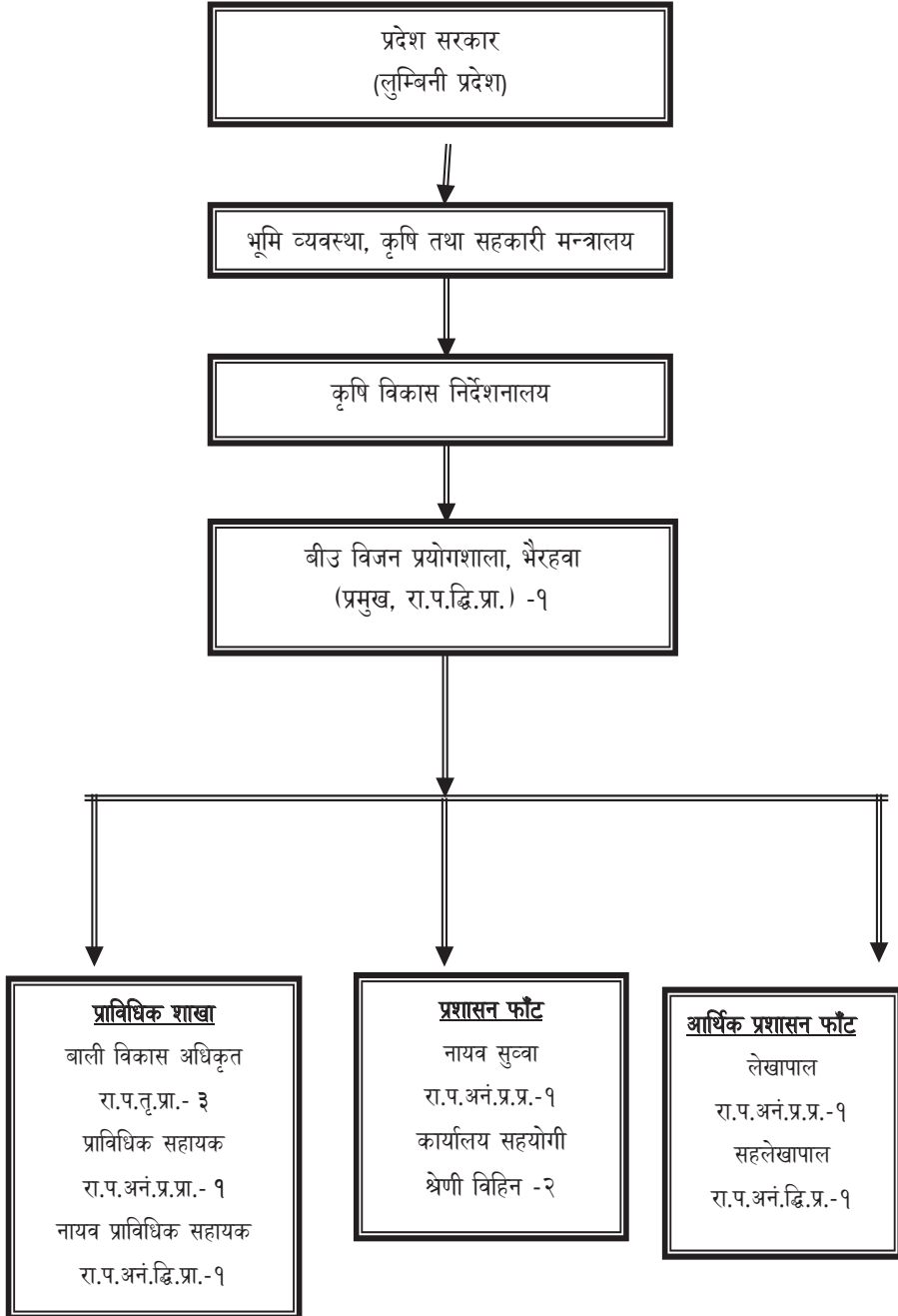
- ❖ बीउ विजन निति-२०५८, बीउ विजन ऐन-२०४५, बीउ विजन नियमावली-२०६९, बीउ विजनको दिर्घकालिन सोंच (Seed Vision 2013-2025), बीउ विजन उत्पादन कार्यविधि निर्देशिका-२०५६, बीउ विजन प्रमाणीकरण निर्देशिका-२०७४, बीउ विजन परीक्षण निर्देशिका-२०७४, बीउ विजन परीक्षण प्रयोगशाला सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका-२०७४, बीउ विजनको नमुना सङ्कलन गर्ने कार्यविधि-२०७३ को प्रभावकारीरूपमा कार्यान्वयन गर्ने-गराउने एवं यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सचेतना (Awareness) फैलाउने ।
- ❖ बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रणका सन्दर्भमा नियमितरूपमा निरीक्षण तथा अनुगमन गरी यस क्षेत्रमा देखिएका समस्याहरूको यथोचित समाधानका लागि समयमानै माथिल्लो निकायलाई जानकारी गराउने ।
- ❖ विभिन्न बालीका सिफारिस गरिएका जातहरूको संकलन गरी जातिय परीक्षण (Grow out Test) गर्ने ।

१.३ बीउ विजन प्रयोगशालाका मुख्य मुख्य कार्यहरू:

यस बीउ विजन प्रयोगशालाले देहाय अनुसार कार्यहरू गर्दै आइरहेको छ ।

- (१) प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको सेवा शुल्क लिई बीउ विजनका नमूनाहरू परीक्षण, बीउ बाली निरीक्षण तथा बीउविजन प्रमाणीकरणका कार्यहरू
- (२) केन्द्रीय बीउ विजन परीक्षण प्रयोगशालाले पठाएको मध्यस्थ नमूना र विभिन्न प्रयोगशालाहरूसंग क्रसचेक नमूना परीक्षण
- (३) बीउ भण्डारण, गोदामघर र बीउ प्रशोधन निरीक्षण
- (४) बीउ बजार अनुगमन तथा गुणस्तर नियन्त्रण
- (५) बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रणसंग संबन्धित तालीम
- (६) बीउ उत्पादन, संकलन, प्रशोधन र बजारीकरणमा संलग्न कृषक समूह, कृषि सहकारी संस्था र बीउ विजन कंपनीहरूलाई सरकारले बीउ विजनको क्षेत्रमा समय समयमा लागू-परिमार्जन गरेका ऐन, नियमावली, निर्देशिका, कार्यविधिहरूको बारेमा जानकारी गराउन स्थलगत तथा प्राविधिक तालीम-गोष्ठी
- (७) बीउविजन उत्पादन कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण
- (८) बीउ प्रमाणीकरण गरिने वा उन्मोचितबालीका जातहरूको जातीय परीक्षण संचालन
- (९) गुणस्तरीय तथा उन्नत बीउविजनहरूको उत्पादन र प्रयोगका लागि प्राविधिक सेवा तथा प्रचारप्रसारका कार्यहरू ।

१.५ संगठन तालिका:

१.६ जनशक्ति विवरण

बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवाको मौजुदा दरवन्दी र पदपूर्तिको स्थिती देहाय अनुसार रहेको छः

क्र.स.	पद	श्रेणी	स्विकृत दरवन्दी	पदपूर्ती	रिक्त पद	कैफियत
१	वरिष्ठ बाली विकास अधिकृत	रा.प.द्वि.प्रा.	१	१		
२	बाली विकास अधिकृत	रा.प.तृ.प्रा.	३	१	२	
३	प्रा.स./अधिकृतस्तर छौठौं	रा.प.अनं.प्र.प्रा.	१	१		
४	ना.सु./अधिकृतस्तर छौठौं	रा.प.अनं.प्र.	१	१		
५	लेखापाल/अधिकृतस्तर छौठौं	रा.प.अनं.प्र.	१	१		
६	स.ले.पा./सहायकस्तर चौथौं	रा.प.अनं.द्वि.	१	१		
७	ना.प्रा.स./सहायकस्तर पाचौं	रा.प.अनं.द्वि.प्रा.	१	१		
८	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	२	२		
९	ह.स.चा.	श्रेणी विहिन	-	-	-	करार-१
जम्मा			११	९	२	

१.७ बीउ विजन प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरणः

क्र.स.	कर्मचारीको नाथ, थर	पद	श्रेणी/तह	सेवा	समूह	हालको पदमा नियुक्ति मिति	स्थायी ठेगाना
१	दिपक सापकोटा	व.बा.वि.अ.	अधिकृतस्तर नवौं	नेपाल कृषि	बाली विकास	२०७२/१२/०२	सियारी गा.पा. ६, रुपन्देही
२	शालिकाराम गौतम	बा.वि.अ.	अधिकृतस्तर आठौं	नेपाल कृषि	बाली विकास	२०७६/०४/०३	रामपुर, पाल्पा
३	लक्ष्मण प्रसाद गौतम	अधिकृत	अधिकृतस्तर छैठौं	सा. प्रशासन	प्रशासन	२०७५/११/०६	रामग्राम, परासी
४	बाबुराम खनाल	अधिकृत	अधिकृतस्तर छैठौं	सा. प्रशासन	लेखा	२०७५/१२/०१	बु.न.पा. १२, रुपन्देही
५	अनिल चौधरी	अधिकृत	अधिकृतस्तर छैठौं	नेपाल कृषि	बाली विकास	२०७५/१२/०१	सैनामैना न.पा. ५, रुपन्देही
६	युवराज आचार्य	ना.प्रा.स.	सहायकस्तर पाचौं	नेपाल कृषि	बाली विकास	२०७५/१२/११	सन्धिखर्क ११, अर्घाखाँची
७	डम्बर ब. वस्नेत	स.ले.पा.	सहायकस्तर चौथौं	सा. प्रशासन	लेखा	२०७५/१२/०७	इस्मा गा.पा. ४, गुल्मी
८	सहतु प्रसाद गौड	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन/पाचौं	सा. प्रशासन	प्रशासन	२०७३/०६/१०	ओमसतिया गा.पा. ३, रुपन्देही
९	रीता कुमारी घर्ती	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन/पाचौं	सा. प्रशासन	प्रशासन	२०७४/०१/१४	ओमसतिया गा.पा. २, रुपन्देही
१०	सुमन शाही	ह.स.चा.			-	करार सेवा	तिलोत्तमा न.पा. ४, रुपन्देही

१.८ यस प्रयोगशालाको स्थापना कालदेखि हालसम्म रहनु भएका कार्यालय प्रमुखहरुको विवरणः

क्र.स.	नाम, थर	पद	अवधि		कैफियत
			देखि	सम्म	
१	श्री अकवल अहमद	स.वि.वि.अ.	२०४९।०४।०१	२०५२।०९।३०	
२	श्री रमेश कुमार मिश्र	स.वि.वि.अ.	२०५२।१०।०१	२०५४।११।०२	
३	श्री विमल थापा	स.वि.वि.अ.	२०५४।११।०३	२०५७।०५।३०	
४	श्री आशलाल लामाङ्ग	स.वि.वि.अ.	२०५७।०६।०१	२०६१।०४।२१	
५	श्री तेज नारायण गैरे	बा.वि.अ.	२०६१।०४।२२	२०६९।१२।१९	
६	श्री शालिकराम गौतम	बा.वि.अ.	२०६९।१२।२१	२०७०।०४।०१	
७	श्री ध्रुव प्रासद गजुरेल	बा.वि.अ.	२०७०।०४।०२	२०७०।०८।२९	
८	श्री धनजय पंजियार	ब.बी.वि.अ.	२०७०।०८।३०	२०७१।०२।०४	
९	श्री विजयसेन चौधरी	नि.ब.बी.वि.अ.	२०७१।०२।०५	२०७१।०६।२७	
१०	श्री दिपक सापकोटा	नि.ब.बी.वि.अ.	२०७१।०६।२८	२०७१।१०।२९	
११	श्री आशलाल तामाङ्ग	ब.बी.वि.अ.	२०७१।११।०१	२०७४।०१।२७	
१२	श्री विजयसेन चौधरी	ब.बी.वि.अ.	२०७४।०१।२८	२०७४।०४।०३	
१३	श्री मोहन प्रसाद खतिवडा	ब.बा.वि.अ.	२०७४।०५।३०	२०७५।०५।२६	
१४	श्री तेज नारायण गैरे	ब.बा.वि.अ.	२०७५।०५।२७	२०७६।०७।१५	
१६	श्री लक्ष्मण प्रसाद गौतम	नि. प्रमुख	२०७६।०७।१६	२०७६।१०।०५	
१६	श्री दिपक सापकोटा	ब.बा.वि.अ.	२०७६।१०।०६	हालसम्म	

२. कार्यक्रम र प्रगति:

२.१ आ.व. २०७६/०७७ मा यस प्रयोगशालाबाट संचालन भएका मुख्य कार्यक्रमहरूको प्रगति विवरण:

बजेट रु. हजारमा

क्र. सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	इकाइ	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		कैफियत
			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	
१	२	३	४	५	६	७	८	९
बजेट उपशीर्षक नं.: ३१२०१०१४३/१४४								
(अ) पुँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू								
१	मोटरसाइकल खरिद (सवारी साधन)	संख्या	१	२.२३	२५०	०	०.००	
२	ल्यापटप खरिद (कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेशिन)	संख्या	१	०.६३	७०	१	०.६३	
३	वाटर फिल्टर- गिजर खरिद (कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण)	संख्या	२	०.२७	३०	१	०.१३	
४	डबल चैम्बर जर्मिनिशन मेशिन (कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेशिन औजार)	संख्या	१	४.४७	५००	०	०.००	
५	तालिम हल/सिधि निर्माण (अन्य सार्वजनिक निर्माण)	पटक	१	३.५७	४००	१	३.५७	
६	कार्यालयमा आवश्यक फर्निचर पर्दा कार्पेट खरिद आदि (कार्यालयको लागि फर्निचर फिक्चर्स)	पटक	१	१.७९	२००	०	०.००	
(क)	पुँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा			१२.९६	१४५०		४.३३	
(आ) चालू खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू								
१	कार्यालय रंगरोगन र मर्मत संभार (भवन)	पटक	१	१.७९	२००	१	१.७९	

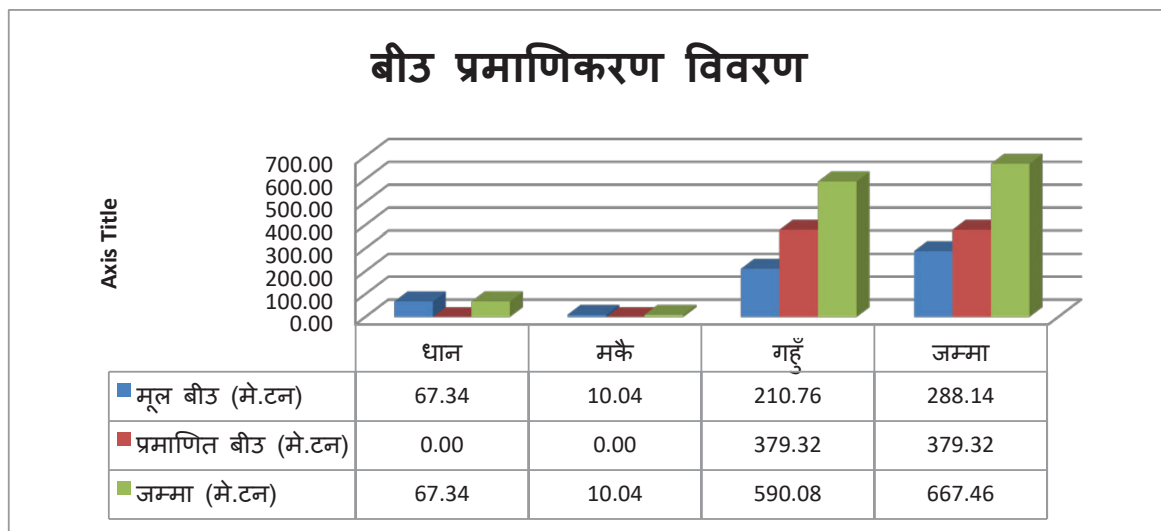
क्र. सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		कैफियत
			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	
२	वार्षिक पुस्तिका प्रकाशन (प्रचार प्रसार तथा सामग्री उत्पादन तथा प्रकाशन र वितरण)	पटक	१	०.६७	७५	१	०.६७	
३	प्रयोगशालाको वरिपरी वगैचाको निर्माण तथा व्यवस्थापन (कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	३	२.६८	३००	१	०.८९	
(ख)	जम्मा चालू खर्च			५.१४	५७५		३.३५	
(ग)	कार्यक्रम खर्चको जम्मा (क+ख)			१८.०९	२०२५		७.६८	
(घ)	उपभोग खर्च	-	८५	६५.६०	७३४१	६६	५०.९३	
(ङ)	कार्यक्रम संचालन खर्च	-	८७०६	१६.३१	१८२५	८.६९६	१६.२९	
(च)	कूल जम्मा खर्च (ग+घ+ङ)			१००.००	१११९१	८७६२	७४.९१	
	बजेट उपशीर्षक नं.: ३१२०००१८३							
	(अ) पुँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु (३१२०१०१४४)							
१	कुनै पनि कार्यक्रम नभएको	-	-	-	-	-	-	
(क)	पुँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा	-	-	-	-	-	-	
(आ)	चालू खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु (३१२०१०१४३)							
१	वेबसाइट निर्माण तथा अद्यावधिक (परामर्श सेवा खर्च)	पटक	३	१.४०	५०	०	०.००	
२	बीउ विजन गणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धि १ दिने स्थलगत घुम्ती कृषक तालिम (जनतेतना तालिम)	पटक	६	८.३८	३००	४	५.५९	

क्र. सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		कैफियत
			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	
३	प्रदेश स्तरमा बीउ व्यावसायहरुलाई बीउ विज्ञ गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी ५ दिने तालिम (जनतेतना तालिम)	पटक	२	११.१७	४००	०	०.००	
४	विभिन्न प्रयोगशालाहरुको गतिविधी बारे कर्मचारी हरुको आपसी समन्वय छलफलको अन्तरक्रिया कार्यक्रम (जनतेतना तालिम)	पटक	१	२.७९	१००	१	२.७९	
५	प्रदेश भित्रको बीउ उत्पादक कृषकहरुलाई अन्तरप्रदेश भ्रमण (गोष्ठी तथा कार्यशाला)	पटक	१	१३.९७	५००	१	१३.९७	
६	बीउ नमूना परीक्षण (कृषि विकास कार्यक्रम)	संख्या	२०००	११.१७	४००	१२३७	६.९१	
७	बजारबाट बीउ नमूना संकलन खरिद परीक्षण र प्रतिवेदन तयार (कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	३	१.६८	६०	३	१.६८	
८	रेफ्री नमूना परीक्षण (कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	३	०.४२	१५	२	०.२८	
९	कस चेक नमूना परीक्षण (कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	३	०.४२	१५	१	०.१४	
१०	बीउ प्रमाणिकरण (कृषि विकास कार्यक्रम)	मे.टन	५००	६.९८	२५०	५७६.०२	८.०४	
११	बीउ प्रमाणिकरणको लागि नमूना लिने (कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	१५	४.१९	१५०	१०	२.७९	
१२	विभिन्न प्रयोगशालाबाट बीउ नमूना संकलन तथा सो नमूनाहरुको कस चेक परीक्षण (गुणस्तर परीक्षण) (कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	६	१.६८	६०	१	०.२८	
१३	गुणस्तरयुक्ता हाईब्रिड तथा उन्नत बीउको प्रयोग सम्बन्धी विभिन्न संचार माध्यमबाट प्रचार प्रसार (एफ एम, रेडियो, पम्पलेट)(कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	३	१.६८	६०	१	०.५६	

क्र. सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	इकाइ	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		कैफियत
			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	
१४	प्रयोगशालाको आन्तरिक अडिट गर्ने तथा उपकरणहरूको क्यालिब्रेशन गर्ने (कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	१	१.६८	६०	०	०.००	
१५	विभिन्न जातका बालीको बीउहरूको संरक्षण तथा म्युजियम स्थापना (कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	१	१३.९७	५००	०	०.००	
१६	बीउ बाली निरीक्षण (कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	६०	१३.९७	५००	३५	८.१५	
१७	बीउ भण्डारण निरीक्षण (कृषि विकास कार्यक्रम)	पटक	६	१.६८	६०	६	१.६८	
१८	अनुगमन मूल्यांकन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च (अनुगमन मूल्यांकन र भ्रमण खर्च) (अनुगमन मूल्यांकन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	महिना	१२	२.७९	१००	८	१.८६	
(ख)	जम्मा चालू खर्च			१००.००	३५८०	१८८६	५४.७१	
(ग)	कार्यक्रम खर्चको जम्मा (क+ख)			१००.००	३५८०	१८८६	५४.७१	
(घ)	उपभोग खर्च	-	-	-	-	-	-	
(ङ)	कार्यक्रम संचालन खर्च	-	-	-	-	-	-	
(च)	कूल जम्मा खर्च (ग+घ+ङ)			१००.००	३५८०	१८८६	५४.७१	
	वार्षिक भारित प्रगति (ब.उ.शि.नं. ३१२०००१८३) :			५४.७१				
	वार्षिक भारित प्रगति (ब.उ.शि.नं. ३१२०१०१४३/१४४) :			४२.४७				

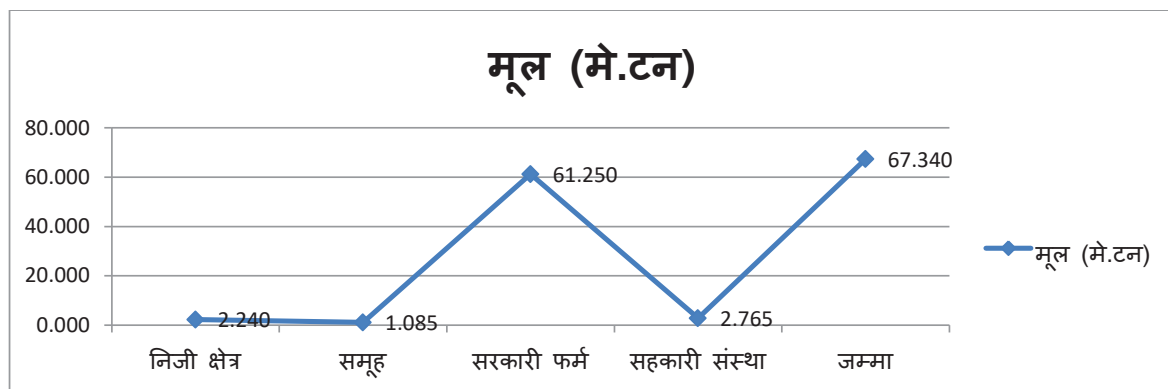
२.२ बीउ प्रमाणिकरण विवरण:

२.२.१ आ.व. २०७६/०७७ मा यस प्रयोगशालाबाट गरिएको विभिन्न बालीहरूको बीउ प्रमाणिकरण विवरण:

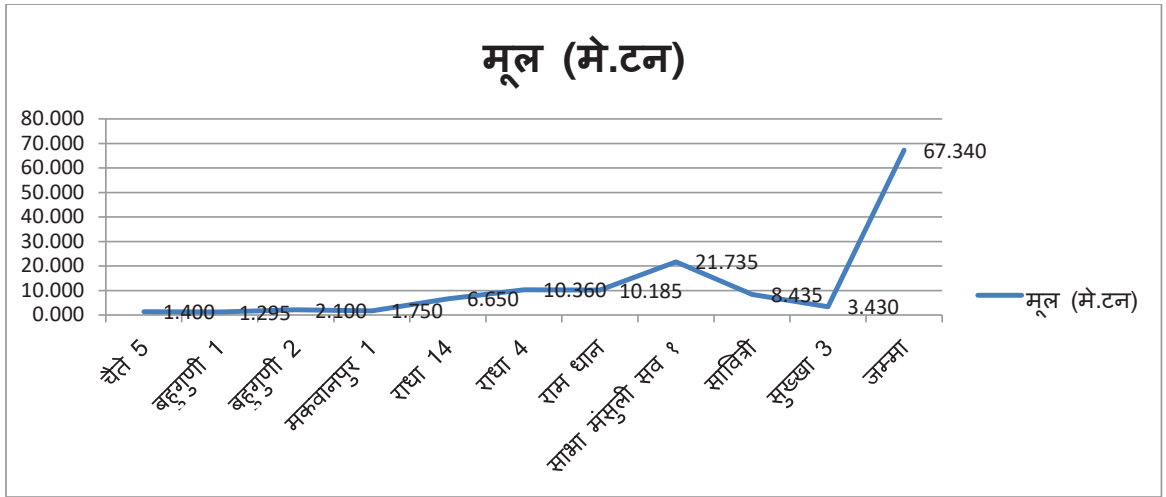

(क) धान बालीको बीउ प्रमाणिकरण विवरण: (आ.व. २०७६/०७७)

२.२.२ संस्थाको किसिम अनुसार धान बालीको बीउ प्रमाणिकरण (ट्यागिङ्ग) विवरण: (आ.व. २०७६/०७७)

२.२.३ धान बालीको जात अनुसार बीउ प्रमाणिकरण (ट्यागिङ्ग) विवरण: (आ.व. २०७६/०७७)

२.२.४ आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट विभिन्न संस्थाहरुमा गरिएको धान बालीको बीउ प्रमाणिकरण विवरण:

क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	बीउ प्रमाणिकरण गरेको परिमाण (मे.टन)		
			मूल	प्रमाणित	जम्मा
१	राष्ट्रिय गहुँ बाली अनुसन्धान कार्यक्रम, भैरहवा, रुपन्देही	धान	६१.२५	-	६१.२५
२	राधाकृष्ण बीउ विजन उत्पादन कृ.स., शुद्धोधन गा.पा. ७, रुपन्देही	धान	१.०९	-	१.०९
३	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा.ली., भैरहवा, रुपन्देही	धान	०.६३	-	०.६३
४	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा.ली., परासी, नवलपरासी	धान	१.६१	-	१.६१
५	सिम्रिक कृषि स स ली., बुटवल १७, मोतिपुर, रुपन्देही	धान	२.७७	-	२.७७
कूल जम्मा (मे.टन)			६७.३४	-	६७.३४

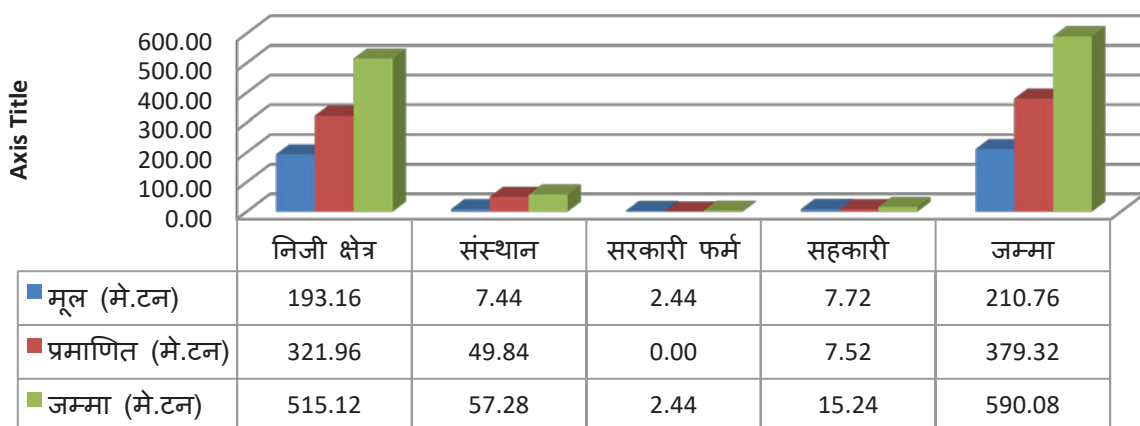
२.२.५ आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट विभिन्न संस्थाहरुमा गरिएको धान बालीको बीउ प्रमाणिकरणको ट्याग सहितको विवरणः

क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/ बोरा	परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि-सम्म
1	राष्ट्रिय गहुँ बाली अनुसन्धान कार्यक्रम, भरहवा, रुपन्देही	धान	राधा 4	मूल	२९६	१०,३६०	९०३५१-९०३९६, १०९०१-११०००, ११४०१-११४५०, ४८८५१-४८९००, ५५९५१-५६०००
		धान	बहुगुणी 2	मूल	६०	२,१००	८५२५१-८५२७०, ८५२८५-८५३००, ११९९२-१२०००, ११२०१-११२१५
		धान	राम धान	मूल	२६०	९,१००	८५२७१-८५२७६, ९०३९७-९०४००, १११०१-११२००, ११७०१-११८००, ८७७५१-८७८००
		धान	बहुगुणी 1	मूल	३७	१,२९५	९०३४७-९०३५०, ८५२७७-८५२८४, ११२२६-११२५०
		धान	सावित्री	मूल	२४१	८,४३५	११९५१-११९९१, १०७०१-१०७५०, १०७५१-१०८००, १०८०१-१०९००
		धान	साभा मंसुली सव १	मूल	५९६	२०,८६०	११३५१-११४००, ११००१-१११००, ११२५१-११४००, ११५०१-११६००, ११८५१-११९५०, ११८०१-११८५०, ९०३०१-९०३४६
		धान	मकवानपुर 1	मूल	५०	१,७५०	११४५१-११५००
		धान	राधा 14	मूल	११२	३,९२०	१०६४९-१०६५०, १०५०१-१०६००, ११२१६-११२२५
		धान	सुख्खा 3	मूल	९८	३,४३०	१०६५१-१०७००, १०६०१-१०६४८
जम्मा					१,७५०	६१,२५०	
2	राधाकृष्ण बीउ विजन उत्पादन कृषक समूह, शुद्धोधन गा.पा. 7, रुपन्देही	धान	राम धान	मूल	३१	१,०८५	११६०१-११६३१

क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/ बोरा	परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि-सम्म
जम्मा					३१	१,०८५	
3	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा.ली., भैरहवा, रुपन्देही	धान	राधा 14	मूल	१८	६३०	८८९५१-८८९६८
जम्मा					१८	६३०	
4	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा.ली., परासी, नवलपरासी	धान	राधा 14	मूल	१२	४२०	८५१५१-८५१६२
		धान	चैते 5	मूल	९	३१५	८५१६३-८५१७१
		धान	साभा मंसुली सव १	मूल	२५	८७५	८५१७३-८५१९७
जम्मा					४६	१,६१०	
5	सिम्रिक कृषि स स ली., बुटवल 17, मोतिपुर, रुपन्देही	धान	राधा 14		४८	१,६८०	८८७०१-८८७४८
		धान	चैते 5		३१	१,०८५	८८७४९-८८७७९
जम्मा					७९	२,७६५	
कूल जम्मा					१,९२४	६७,३४०	

(ख) गहुँ बालीको बीउ प्रमाणिकरण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)
 २.२.६ संस्थाको किसिम अनुसार गहुँ बालीको बीउ प्रमाणिकरण (ट्यागिङ्ग) विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

बीउ प्रमाणिकरण (ट्यागिङ्ग) विवरण:

२.२.७ गहुँ बालीको जात अनुसार बीउ प्रमाणिकरण (ट्यागिङ्ग) विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

गहुँको जात	मूल (मे.टन)	प्रमाणित (मे.टन)	जम्मा (मे. टन)
आदित्य	१४.१२	२६.१२	४०.२४
एन एल २९७	५.४४	२२.१६	२७.६०
एन एल ९७१	३८.५६	१९.५६	५८.१२
गौतम	३४.८०	२६.१२	६०.९२
डब्लु के १२०४	५.७६	१२.४८	१८.२४
तिलोत्तमा	२.४०	४.६०	७.००
धौलागिरी	२.८१	२०.६४	२३.४५
बाणगंगा	१९.८०	५४.४४	७४.२४
बी एल ४३४१	३.१६	०.००	३.१६
भूकुटी	३५.८४	५४.८०	९०.६४
विजय	३२.२८	१३०.४०	१६२.६८
स्वर्गद्वारी	१५.७९	८.००	२३.७९
जम्मा	२१०.७६	३७९.३२	५९०.०८

२.२.८ आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट विभिन्न संस्थाहरूमा गरिएको गहुँ बालीको बीउ प्रमाणिकरण विवरण:

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	बीउ प्रमाणिकरण गरेको परिमाण (मे. टन)		
			मूल	प्रमाणित	जम्मा
१	युनिभर्सल सीड कम्पनी प्रा.ली., भैरहवा, रुपन्देही	गहुँ	३७.३६	८८.७६	१२६.१२
२	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा.ली., भैरहवा, रुपन्देही	गहुँ	५३.३६	८०.३६	१३३.७२
३	मुस्कान सीड कम्पनी प्रा.ली., कपिलवस्तु न पा ४, कपिलवस्तु	गहुँ	२४.२०	७५.५२	९९.७२
४	ईन्टरनेशनल बीउ विजन प्रा.ली., तौलिहवा, कपिलवस्तु	गहुँ	२१.४८	४१.६०	६३.०८
५	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा.ली., परासी, नवलपरासी	गहुँ	१०.००	२१.७२	३१.७२
६	आदित्य कृषि सहकारी संस्था लि., धकधई, रुपन्देही	गहुँ	४.१२	-	४.१२
७	विकास सीड कम्पनी, क व न पा ४, कपिलवस्तु	गहुँ	२६.००	९.००	३५.००
८	जनसेवा बहुमुखी सहकारी संस्था ली., बाणगंगा न.पा. ४, कपिलवस्तु	गहुँ	-	५.५२	५.५२
९	कालिका सीड कम्पनी प्रा. ली., सिद्धार्थ न.पा. ११, रुपन्देही	गहुँ	२०.७६	५.००	२५.७६

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	बीउ प्रमाणिकरण गरेको परिमाण (मे. टन)		
			मूल	प्रमाणित	जम्मा
10	सिम्रिक कृषि स स ली., बुटवल 17, मोतिपुर, रुपन्देही		३.६०	२.००	५.६०
11	राष्ट्रिय गहुँ बाली अनुसन्धान कार्यक्रम, भैरहवा, रुपन्देही		२.४४	-	२.४४
12	कृषि सामग्री कम्पनी लि., भैरहवा, रुपन्देही	गहुँ	७.४४	४९.८४	५७.२८
	कूल जम्मा (मे.टन)		२१०.७६	३७९.३२	५९०.०८

२.२.९ आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट विभिन्न संस्थाहरुमा गरिएको गहुँ बालीको बीउ प्रमाणिकरणको ट्याग सहितको विवरण:

क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/ बोरा	परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि-सम्म
1	युनिभर्सल सीड कम्पनी प्रा.ली., भैरहवा, रुपन्देही	गहुँ	बाणगंगा	मूल	५८	२,३२०	९५६५१-९५७०८
		गहुँ	भृकुटी	मूल	२२५	९,०००	९५७०९-९५९३३
		गहुँ	गौतम	मूल	१४५	५,८००	९५९३४-९६०००, ९४०५१-९४१२८
		गहुँ	आदित्य	मूल	५७	२,२८०	९४१२९-९४१८५
		गहुँ	तिलोत्तमा	मूल	६०	२,४००	९४१८६-९४२४५
		गहुँ	एन एल 297	मूल	२५	१,०००	९४७५१-९४७७५
		गहुँ	एन एल 971	मूल	१७०	६,८००	९४७७६-९४८५०, ९४९०१-९४९९५
		गहुँ	विजय	मूल	१८५	७,४००	९४३५१-९४४००, ९४४५१-९४५००, ९४५५१-९४६०० ५०५१-५०८५
		गहुँ	बी एल 4341	मूल	९	३६०	९४९९६-९५०००, ५०८६-५०८९
		गहुँ	बाणगंगा	प्रमाणित	५३७	२१,४८०	७५१-१०००, २७०१-२८५०, २२३५१-२२४५०, २२९५१-२२९८७
		गहुँ	गौतम	प्रमाणित	३०५	१२,२००	३०५१-३३५५
		गहुँ	आदित्य	प्रमाणित	६७	२,६८०	४३६०१-४३६६७

क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/बोरा	परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि-सम्म
		गहुँ	तिलोत्तमा	प्रमाणित	११५	४,६००	४३६६८-४३७८२
		गहुँ	एन एल २९७	प्रमाणित	१५०	६,०००	३३५६-३५०५
		गहुँ	एन एल ९७१	प्रमाणित	३०	१,२००	३५०६-३५३५
		गहुँ	विजय	प्रमाणित	५००	२०,०००	४३७८३-४३८९९, ४३९०१-४३९९८, ४६८५१-४७०००, ४५४०१-४५५३५
		गहुँ	विजय	प्रमाणित	५१५	२०,६००	४५५३६-४६०००, २३३५१-२३४००
जम्मा					३,१५३	१२६,१२०	
२	लुम्बिनी सीड कम्पनी, भैरहवा, रुपन्देही	गहुँ	भृकुटी	मूल	१५३	६,१२०	५००१-५०५०, ५१०१-५२०३
		गहुँ	बाणगंगा	मूल	९४	३,७६०	५२०४-५२९७
		गहुँ	गौतम	मूल	१३०	५,२००	५२९३-५४२२
		गहुँ	स्वर्गद्वारी	मूल	२३६	९,४४०	९४२४६-९४४५०, ९४६०१-९४६३१
		गहुँ	डब्लु के १२०४	मूल	२६	१,०४०	९४६३२-९४६५७
		गहुँ	धौलागिरी	मूल	६५	२,६००	९४६५८-९४७२२
		गहुँ	एन एल ९७१	मूल	९४	३,७६०	१६२०१-१६२९४
		गहुँ	आदित्य	मूल	९५	३,८००	१६३०१-१६३९५
		गहुँ	विजय	मूल	१६८	६,७२०	६७५१-६८००, १६३९६-१६३९७, ६८०१-६९१६,
		गहुँ	एन एल २९७	मूल	२३	९२०	१६६८१-१६७००, ७८९८-७९००
		गहुँ	एन एल ९७१	मूल	२५०	१०,०००	७२४०१-७२६५०
		गहुँ	भृकुटी	प्रमाणित	२२०	८,८००	८०००१-८००४९, ७१००१-७११७१
		गहुँ	बाणगंगा	प्रमाणित	२९७	११,८८०	८००५०-८०३४६

क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/ बोरा	परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि- सम्म
		गहुँ	धौलागिरी	प्रमाणित	२१६	८,६४०	४०७०१-४०८५०, ४०९५१-४१०००, ४१९५१-४१९६६
		गहुँ	विजय	प्रमाणित	७०६	२८,२४०	७०००१-७०६०६, ८४२०१-८४३००
		गहुँ	एन एल ९७१	प्रमाणित	१६७	६,६८०	७०६०७-७०७७३
		गहुँ	डब्लु के १२०४	प्रमाणित	२२०	८,८००	७०७७४-७०९९३
		गहुँ	आदित्य	प्रमाणित	१८३	७,३२०	८४००१-८४१००, ७०९९४-७१०००, ८४५७६-८४६००, ८४१०१-८४१५१
जम्मा					३,३४३	१३३,७२०	
३	मुस्कान सीड कम्पनी प्रा. ली., कपिलवस्तु न.पा.४, कपिलवस्तु	गहुँ	भूकुटी	मूल	५४	२,१६०	५७५१-५८०४
		गहुँ	बाणगंगा	मूल	८८	३,५२०	५८०५-५८९२
		गहुँ	गौतम	मूल	१४२	५,६८०	५८९३-६०३४
		गहुँ	स्वर्गद्वारी	मूल	६६	२,६४०	६०३५-६१००
		गहुँ	एन एल ९७१	मूल	८०	३,२००	७४३३-७५१२
		गहुँ	आदित्य	मूल	५०	२,०००	७५१३-७५६२
		गहुँ	विजय	मूल	७५	३,०००	७६५२-७७२६
		गहुँ	बी एल ४३४१	मूल	२५	१,०००	७७२७-७७५१
		गहुँ	एन एल २९७	मूल	२५	१,०००	७७५२-७७७६
		गहुँ	भूकुटी	प्रमाणित	४४१	१७,६४०	८२००१-८२४४१
		गहुँ	आदित्य	प्रमाणित	४०३	१६,१२०	८२४४२-८२८४४
		गहुँ	बाणगंगा	प्रमाणित	१५२	६,०८०	८२८४५-८२९९६
		गहुँ	स्वर्गद्वारी	प्रमाणित	२००	८,०००	८२९९७-८३०००, ८१२५१-८१४४६
		गहुँ	धौलागिरी	प्रमाणित	२००	८,०००	८१४४७-८१६४६

क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/बोरा	परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि-सम्म
		गहुँ	विजय	प्रमाणित	३००	१२,०००	८१६४७-८१८४६, ८३७०९-८३८०८
		गहुँ	धौलागिरी	प्रमाणित	१००	४,०००	८३८०९-८३९०८
		गहुँ	डब्लु के 1204	प्रमाणित	९२	३,६८०	८३९०९-८४०००
जम्मा					२,४९३	९९,७२०	
4	इन्टरनेशनल एग्रो बीउ विजन प्रा. लि., तौलिहवा, कपिलवस्तु	गहुँ	डब्लु के 1204	मूल	६५	२,६००	५४२३-५४८७
		गहुँ	भृकुटी	मूल	६३	२,५२०	५४८८-५५५०
		गहुँ	गौतम	मूल	१००	४,०००	५५५१-५६५०
		गहुँ	विजय	मूल	८०	३,२००	५६५१-५६८०, ५७०१-५७५०
		गहुँ	बाणगंगा	मूल	५०	२,०००	६२०१-६२५०
		गहुँ	एन एल 297	मूल	२४	९६०	५६८१-५७००, ६१९७-६२००
		गहुँ	एन एल 971	मूल	१२५	५,०००	६१०१-६१९६, ७६२३-७६५१
		गहुँ	डब्लु के 1204	मूल	१०	४००	७५६३-७५७२
		गहुँ	बाणगंगा	मूल	२०	८००	७५७३-७५९२
		गहुँ	विजय	प्रमाणित	२५०	१०,०००	८१००१-८१२५०
		गहुँ	एन एल 297	प्रमाणित	१५४	६,१६०	८१८४७-८२०००
		गहुँ	भृकुटी	प्रमाणित	२००	८,०००	८३२०१-८३४००
		गहुँ	गौतम	प्रमाणित	१२५	५,०००	८०९७३-८१०००, ८३००१-८३०४४, ८३१४५-८३१९७
		गहुँ	एन एल 297	प्रमाणित	१५०	६,०००	८३१९८-८३२००, ८३४०१-८३५४७
		गहुँ	विजय	प्रमाणित	१६१	६,४४०	८३५४८-८३७०८

क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/ बोरा	परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि- सम्म
जम्मा					१,५७७	६३,०८०	
5	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा. ली., परासी, नवलपरासी	गहुँ	विजय	मूल	५५	२,२००	६४५३-६५०७
		गहुँ	आदित्य	मूल	५४	२,१६०	६३५१-६४०४
		गहुँ	एन एल 971	मूल	४८	१,९२०	६४०५-६४५२
		गहुँ	गौतम	मूल	२५	१,०००	६५०८-६५३२
		गहुँ	भृकुटी	मूल	६८	२,७२०	७७७७-७७९४, ७८०१-७८५०
		गहुँ	विजय	प्रमाणित	६५	२,६००	८०४४३-८०४७७, ८०५०१-८०५३०
		गहुँ	एन एल 971	प्रमाणित	९२	३,६८०	८०३५१-८०४४२
		गहुँ	गौतम	प्रमाणित	१५३	६,१२०	८०५५१-८०६८७, ८०७११-८०७२६
		गहुँ	बाणगंगा	प्रमाणित	७०	२,८००	८०५३१-८०५५०, ८०७५१-८०८००
		गहुँ	भृकुटी	प्रमाणित	१६३	६,५२०	८०३४७-८०३५०, ८४१५२-८४२००, ८४३०१-८४४१०
जम्मा					७९३	३१,७२०	
6	आदित्य कृषि सहकारी संस्था ली., धकधई, रुपन्देही	गहुँ	बी एल 4341	मूल	२३	९२०	६२५१-६२७३
		गहुँ	विजय	मूल	१९	७६०	६२७४-६२९१, ६३४९
		गहुँ	गौतम	मूल	४६	१,८४०	६२९२-६३३३, ५०९०-५०९२, ६३५०
		गहुँ	बाणगंगा	मूल	१५	६००	६३३४-६३४८
जम्मा					१०३	४,१२०	
7	विकास सीड कम्पनी प्रा. ली., क.व.न.पा. 2, कपिलवस्तु	गहुँ	बाणगंगा	मूल	५०	२,०००	६५३३-६५७७, ७४२८-७४३२
		गहुँ	भृकुटी	मूल	१७०	६,८००	६५७८-६७४७

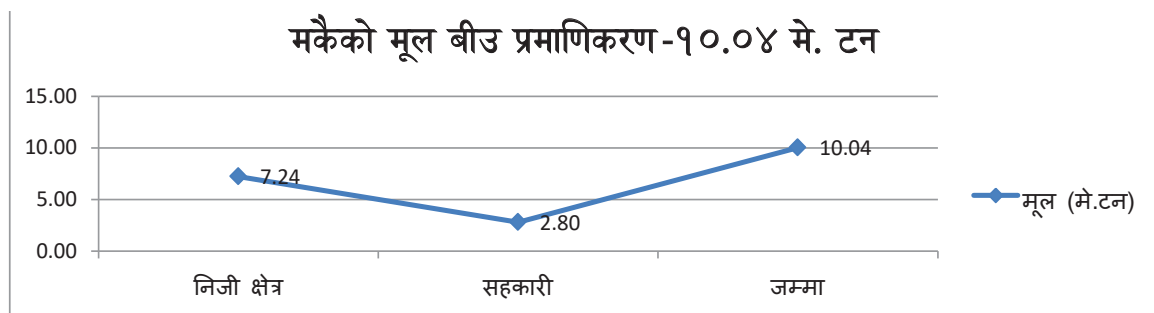
क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/ बोरा	परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि- सम्म
		गहुँ	विजय	मूल	८०	३,२००	६७४८-६७५०, ७००९-७०७७
		गहुँ	एन एल ९७१	मूल	९३०	५,२००	७०७८-७२०७
		गहुँ	गौतम	मूल	९४०	५,६००	७२०८-७३४७
		गहुँ	आदित्य	मूल	८०	३,२००	७३४८-७४२७
		गहुँ	भृकुटी	प्रमाणित	९२५	५,०००	८०८४८-८०९७२
		गहुँ	एन एल २९७	प्रमाणित	९००	४,०००	८३०४५-८३९४४
जम्मा					८७५	३५,०००	
८	जनसेवा बहुमुखी सहकारी सं. ली., बाणगंगा न.पा. ४, कपिलवस्तु	गहुँ	विजय	प्रमाणित	९३८	५,५२०	८४६०९-८४७३८
जम्मा					९३८	५,५२०	
९	कालिका सीड कम्पनी प्रा. ली., सिद्धार्थ न.पा. ११, रुपन्देही	गहुँ	गौतम	मूल	९२	३,६८०	९६००९-९६०९२
		गहुँ	स्वर्गद्वारी	मूल	३७	९,४८०	९६०९३-९६९२९
		गहुँ	डब्लु के १२०४	मूल	४३	९,७२०	९६९३०-९६९७२
		गहुँ	बाणगंगा	मूल	५०	२,०००	९६९७३-९६२००, ९६४०९-९६४२२
		गहुँ	विजय	मूल	५०	२,०००	९६४२३-९६४७२
		गहुँ	एन एल २९७	मूल	२८	९,९२०	९६५३४-९६५६९
		गहुँ	भृकुटी	मूल	४७	९,८८०	५०९३-५९००, ९६५६२-९६६००
		गहुँ	एन एल ९७१	मूल	५०	२,०००	९६६०९-९६६५०
		गहुँ	बाणगंगा	मूल	५०	२,०००	६९५९-७०००
		गहुँ	विजय	मूल	५०	२,०००	७९०९-७९५०

क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/ बोरा	परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि- सम्म
		गहुँ	बी एल 4341	मूल	२२	८८०	७६०८-७६२२, १६२९६-१६३००, ७८८६-७८८७
		गहुँ	बाणगंगा	प्रमाणित	१२५	५,०००	८४४५१-८४५७५
जम्मा					६४४	२५,७६०	
10	सिम्रिक कृषि स स ली., बुटवल 17, मोतिपुर, रुपन्देही	गहुँ	गौतम	मूल	२५	१,०००	७८५६-७८८०
		गहुँ	बाणगंगा	मूल	२०	८००	१६७०१-१६७२०
		गहुँ	एन एल 297	मूल	११	४४०	१६७२१-१६७३१
		गहुँ	एन एल 971	मूल	१७	६८०	१६७३२-१६७४८
		गहुँ	आदित्य	मूल	१७	६८०	१६७४९-१६७५०, ७९५१-७९६५
		गहुँ	विजय	प्रमाणित	५०	२,०००	७२८०१-७२८५०
जम्मा					१४०	५,६००	
11	राष्ट्रिय गहुँ बाली अनुसन्धान कार्यक्रम, भरहवा, रुपन्देही	गहुँ	स्वर्गद्वारी	मूल	५५.७५	२,२३०	१६४८९-१६५००, १६२९५-१६२९५, १६४७३-१६४८८, १६५०१-१६५१९, १६५२६-१६५३३
		गहुँ	धौलागिरी	मूल	५.२५	२१०	१६५२०-१६५२५
जम्मा					६१	२,४४०	
12	कृषि सामाग्री कम्पनी लि., भरहवा, रुपन्देही	गहुँ	विजय	मूल	४५	१,८००	७८५१-७८५५, ६९१७-६९५०, ७७९५-७८००
		गहुँ	गौतम	मूल	२५	१,०००	७८५६-७८८०
		गहुँ	भुकूटी	मूल	११६	४,६४०	७५९३-७६०७, १६७५०-१६८५०
		गहुँ	विजय	प्रमाणित	९६	३,८४०	८४८०१-८४८९६
		गहुँ	गौतम	प्रमाणित	७०	२,८००	८४९५१-८४९७५, ७२१०१-७२१४५
		गहुँ	बाणगंगा	प्रमाणित	१८०	७,२००	७१२०१-७१३००, ८४४११-८४४४०, ८४७५१-८४८००

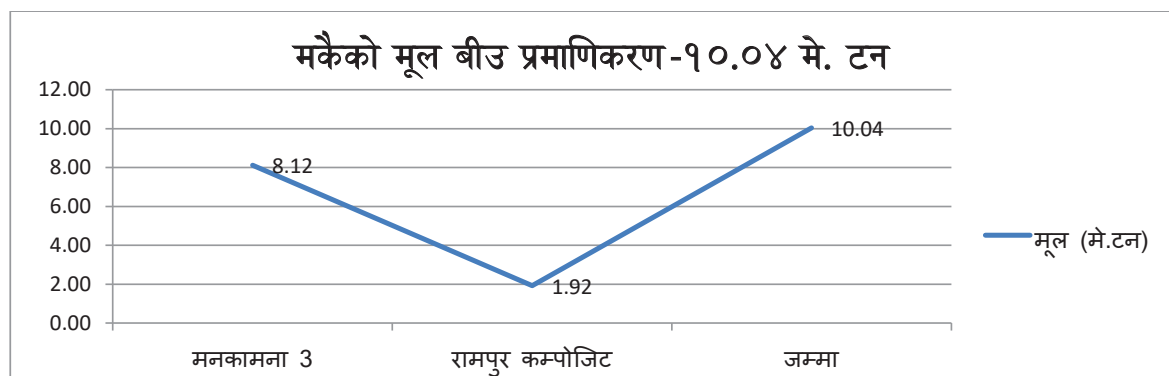
क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/ बोरा	परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि-सम्म
		गहुँ	विजय	प्रमाणित	४७९	१९,१६०	८४८९७-८४९५०, ८४४४९-८४४५०, ८४७४९-८४७५०, ८४९९६-८५०००, ७९३०९-७९७००
		गहुँ	भूकुटी	प्रमाणित	२२१	८,८४०	७९७०९-७९९००, ७२९५९-७२९७९
		गहुँ	एन एल ९७१	प्रमाणित	२००	८,०००	७९९०९-७२९००
जम्मा					१,४३२	५७,२८०	
कूल जम्मा					१४,७५२	५९०,०८०	

(ग) मकै बालीको बीउ प्रमाणिकरण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

२.२.१० संस्थाको किसिम अनुसार गहुँ बालीको बीउ प्रमाणिकरण (ट्यागिङ्ग) विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

२.२.११ मकै बालीको जात अनुसार बीउ प्रमाणिकरण (ट्यागिङ्ग) विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

२.२.१२ आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट विभिन्न संस्थाहरुमा गरिएको मकै बालीको बीउ प्रमाणिकरण विवरण:

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	बीउ प्रमाणिकरण गरेको परिमाण (मे.टन)		
			मूल	प्रमाणित	जम्मा
1	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा.ली., भैरहवा, रुपन्देही	मकै	7.24	-	7.24
2	शिवशक्ति बीउ विजन स.स.ली., पोखराथोक ८ र ९, पाल्पा	मकै	2.80	-	2.80
कूल जम्मा (मे.टन)			10.04	-	10.04

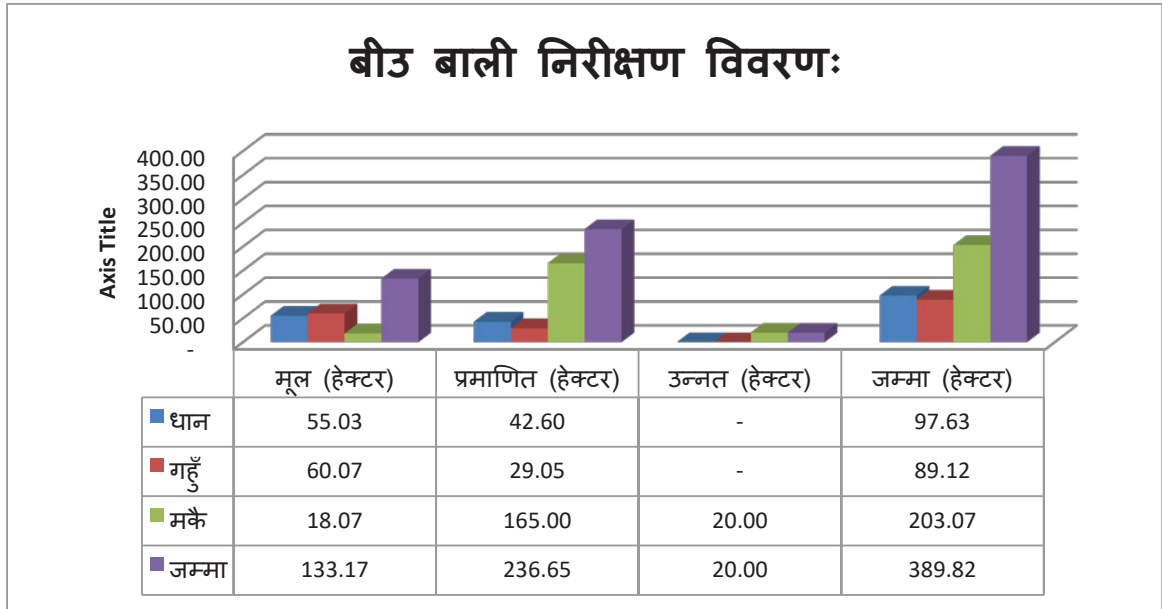
२.२.१२ आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट विभिन्न संस्थाहरुमा गरिएको मकै बालीको बीउ प्रमाणिकरणको ट्याग सहितको विवरण:

क्र. स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	स्तर	ट्याग संख्या/बोरा	जम्मा बीउ परिमाण (के.जी.)	ट्याग नं. देखि-सम्म
1	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा.ली., भैरहवा, रुपन्देही	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मूल	48	1920	6351-6398
		मकै	मनकामना 3	मूल	133	5320	6399-6467, 6468-6480, 6481-6516, 6671-6685
जम्मा					181	7240	
2	शिवशक्ति बीउ विजन स.स.ली., पोखराथोक ८ र ९, पाल्पा	मकै	मनकामना 3	मूल	70	2800	6601-6670
					70	2800	
कूल जम्मा					251	10,040	

२.३ बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

२.३.१ आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट गरिएको विभिन्न बालीहरूको बीउ बाली निरीक्षण विवरण:

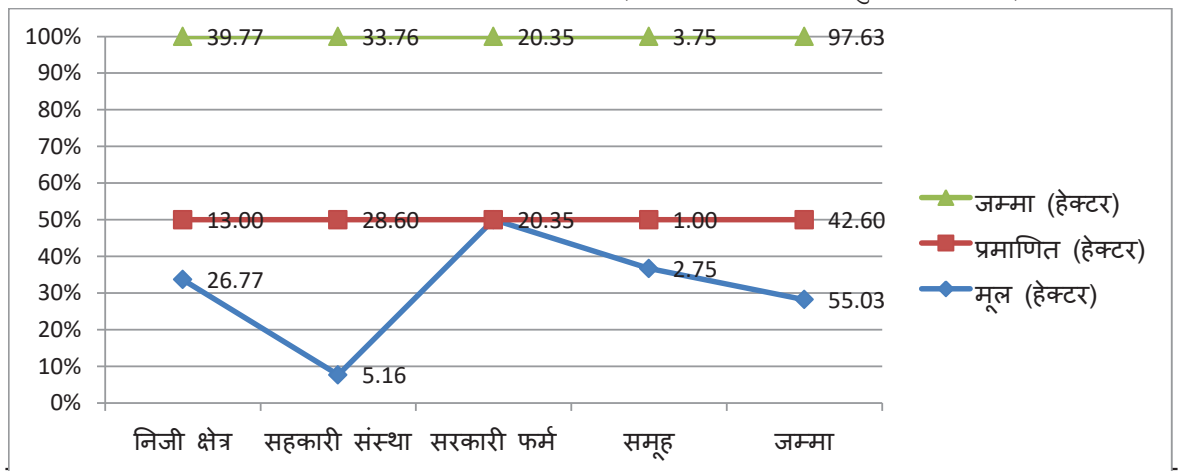
आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट विभिन्न बालीहरूको बीउ बाली खेत निरीक्षण गरिएको जस्को विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

(क) धान बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

२.३.२ संस्थाको किसिम अनुसार धान बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट धान बालीको मूल र प्रमाणित बीउको क्रमशः ५५.०३ र ४२.६० हेक्टर गरी जम्मा ९७.६३ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण कार्यक्रम संचालन भएको थियो । निजी क्षेत्रहरूको सबैभन्दा बढी ३९.७७ हेक्टर र कृषक समूहहरूको सबैभन्दा कम ३.७५ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण संपन्न भएको थियो । प्रयोगशालाबाट आ.व. २०७६/७७ मा विभिन्न संस्थाहरूमा बीउ बाली खेत निरीक्षण गरि सिफारिस गरिएको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

२.३.३ धान बालीको जात अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

धानको जात	मूल (हेक्टर)	प्रमाणित (हेक्टर)	जम्मा (हेक्टर)
राम धान	१२.४६	१७.५०	२९.९६
सावा मंसुली सब १	१३.२१	११.३३	२४.५४
राधा ४	८.०७	८.००	१६.०७
सावित्री	९.८६	३.५०	१३.३६
राधा १४	४.२६	२.००	६.२६
चैते ५	२.०७	०.२७	२.३४
बहुगुणी २	२.१५	०.००	२.१५
बहुगुणी १	१.२५	०.००	१.२५
सुख्खा ३	१.००	०.००	१.००
मकवानपुर १	०.७०	०.००	०.७०
जम्मा	५५.०३	४२.६०	९७.६३

२.३.४ संस्था अनुसार धान बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट धान बालीको मूल र प्रमाणित बीउको क्रमशः ५५.०३ र ४२.६ हेक्टर गरी जम्मा ९७.६३ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण कार्यक्रम संचालन भएको थियो । जसमा जनसेवा बहुमुखी सहकारी संस्था लिमिटेड, बाणगंगा न.पा. ४, कपिलवस्तुको सर्वैभन्दा बढी २४.० हेक्टर र अन्नपूर्ण बीउ उत्पादक कृषि स.स.लि., शुद्धोधन गा.पा. ०५, शितलपाटी, रुपन्देहीको सबै भन्दा कम २.५१ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण भएको थियो । आ.व. २०७६/७७ मा संघ/संस्था अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षण गरि सिफारिस गरिएको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
			मूल	प्रमाणित	जम्मा
१	जनसेवा बहुमुखी सहकारी संस्था लिमिटेड, बाणगंगा न.पा. ४, कपिलवस्तु	गहुँ	-	२४.००	२४.००
२	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा. ली., रामग्राम नगरपालिका ०५, परासी, नवलपरासी	गहुँ	३.६४	५.००	८.६४
३	मुस्कान सीड कम्पनी प्रा. ली., क.व.न.पा.-४, महुवा, कपिलवस्तु	गहुँ	१.००	८.००	१९.००
४	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा. ली., सिद्धार्थ न पा ७, भैरहवा, रुपन्देही	गहुँ	१२.१३	-	१२.१३
५	राष्ट्रिय बीउ विज्ञान कम्पनी लि., भैरहवा, रुपन्देही		२०.३५	-	२०.३५
६	अन्नपूर्ण बीउ उत्पादक कृषि स.स.लि., शुद्धोधन गा.पा. ०५, शितलपाटी, रुपन्देही	गहुँ	२.५१	-	२.५१

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
			मूल	प्रमाणित	जम्मा
७	राधाकृष्ण बीउ विजन उत्पादन कृषक समूह, शुद्धोधन गा.पा. ७, रुपन्देही	गहुँ	२.७५	१.००	३.७५
८	सिम्रिक कृषि सहकारी संस्था ली. बुटवल १७, मोतिपुर, रुपन्देही	गहुँ	२.६५	४.६०	७.२५
कूल जम्मा (हेक्टर)			५५.०३	४२.६०	९७.६३

२.३.५ संघ/संस्था र जात अनुसार धान बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
				मूल	प्रमाणित	जम्मा
१	जनसेवा बहुमुखी सहकारी संस्था लिमिटेड, बाणगंगा न.पा. ४, कैपिलवस्तु	धान	राधा १४	-	२.००	२.००
		धान	राधा ४	-	६.००	६.००
		धान	राम धान	-	१२.००	१२.००
		धान	सावा मंसुली सब १	-	४.००	४.००
जम्मा				-	२४.००	२४.००
२	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा. ली., रामग्राम न. पा. ५, परासी, नवलपरासी (ब.सु.प.)	धान	सावा मंसुली सब १	०.६६	४.००	४.६६
		धान	राधा १४	०.६६	-	०.६६
		धान	सावित्री	०.६६	-	०.६६
		धान	चैते ५	०.६६	-	०.६६
		धान	राधा ४	१.००	१.००	२.००
जम्मा				३.६४	५.००	८.६४

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
				मूल	प्रमाणित	जम्मा
३	मुस्कान सीड कम्पनी प्रा. ली., कपिलवस्तु न. पा. ४, महुवा, कपिलवस्तु	धान	राम धान	४.००	४.५०	८.५०
		धान	सावित्री	४.००	३.५०	७.५०
		धान	राधा ४	२.००	-	२.००
		धान	राधा १४	१.००	-	१.००
	जम्मा			११.००	८.००	१९.००
४	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा. ली., सिद्धार्थ न पा ७, भैरहवा, रुपन्देही	धान	चैते ५	०.५९	-	०.५९
		धान	राधा ४	१.०२	-	१.०२
		धान	राधा १४	१.००	-	१.००
		धान	राम धान	२.८५	-	२.८५
		धान	बहुगुणी २	०.८५	-	०.८५
		धान	बहुगुणी १	०.८५	-	०.८५
		धान	सावित्री	१.२०	-	१.२०
		धान	सावा मंसुली सव १	३.७७	-	३.७७
	जम्मा			१२.१३	-	१२.१३

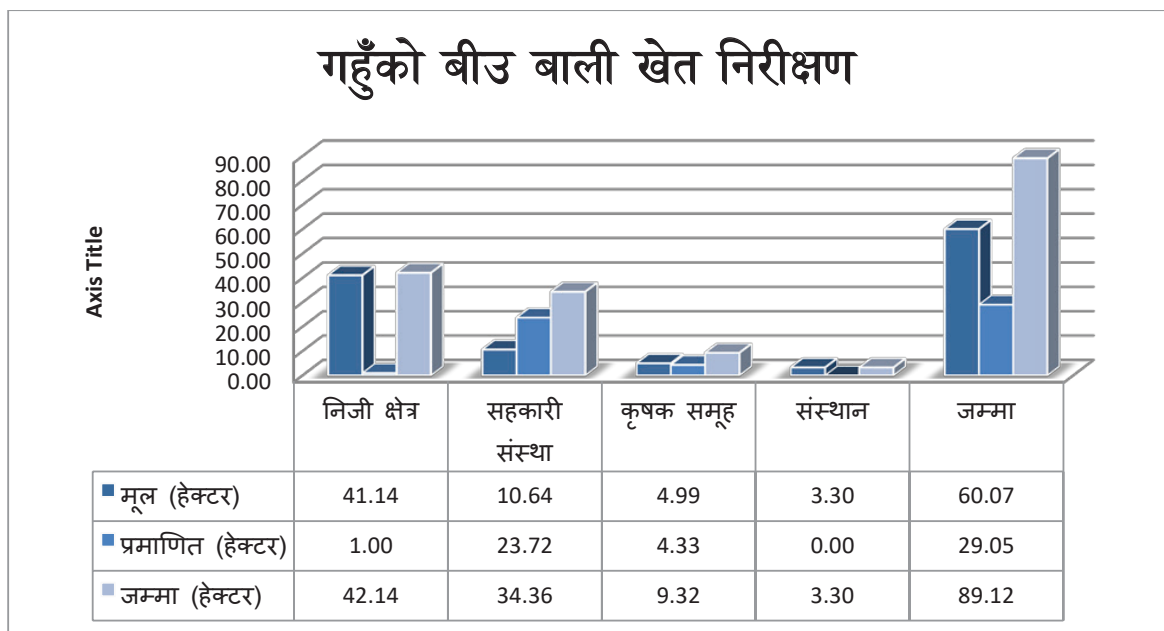
क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
				मूल	प्रमाणित	जम्मा
५	राष्ट्रिय गहुँ बाली अनुसन्धान कार्यक्रम, भैरहवा, रुपन्देही	धान	राम धान	३.५५		३.५५
		धान	राधा ४	३.००		३.००
		धान	सावित्री	३.००		३.००
		धान	सुख्खा ३	१.००		१.००
		धान	मकवानपुर १	०.७०		०.७०
		धान	राधा १४	१.६०		१.६०
		धान	बहुगुणी १	०.४०		०.४०
		धान	बहुगुणी २	१.३०		१.३०
		धान	साभा मंसुली सब १	५.८०		५.८०
			जम्मा			२०.३५
६	अन्नपूर्ण बीउ उत्पादन कृषि सहकारी संस्था लि., शुद्धोधन ५, रुपन्देही	धान	चैते ५	०.६६		०.६६
		धान	सावा मंसुली सब १	१.३२		१.३२
		धान	राम धान	०.५३		०.५३
	जम्मा			२.५१		२.५१
७	राधाकृष्ण बीउ उत्पादन कृषक समूह., शुद्धोधन ४, रुपन्देही	धान	राधा ४	०.७५	१.००	१.७५
		धान	राम धान	१.००		१.००
		धान	सावा मंसुली सब १	१.००		१.००
	जम्मा			२.७५	१.००	३.७५

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
				मूल	प्रमाणित	जम्मा
८	सिम्रिक कृषि सहकारी संस्था लि., बुटवल १७, मोतिपुर, रुपन्देही	धान	चैते ५	०.१६	०.२७	०.४३
		धान	राधा ४	०.३०		०.३०
		धान	राम धान	०.५३	१.००	१.५३
		धान	सावित्री	१.००		१.००
		धान	सावा मंसुली सब १	०.६६	३.३३	३.९९
	जम्मा			२.६५	४.६०	७.२५
	कूल जम्मा			५५.०३	४२.६०	९७.६३

(ख) गहुँ बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

२.३.६ संस्थाको किसिम अनुसार गहुँ बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट गहुँ बालीको मूल र प्रमाणित बीउको क्रमशः ६०.०७ र २९.०५ हेक्टर गरी जम्मा ८९.१२ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । निजी क्षेत्रहरूको सबैभन्दा बढी ४२.१४ हेक्टर र संस्थानको सबैभन्दा कम ३.३ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण संपन्न भएको थियो । प्रयोगशालाबाट आ.व. २०७६/७७ मा विभिन्न संस्थाहरूमा बीउ बाली खेत निरीक्षण गरि सफारिस गरिएको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

२.३.७ गहुँ बालीको जात अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट गहुँ बालीको मूल र प्रमाणित बीउको क्रमशः ६०.०७ र २९.०५ हेक्टर गरी जम्मा ८९.१२ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । जसमध्ये गौतमको सबैभन्दा बढी २४.३४ हेक्टर र डाँफेको सबै भन्दा कम ०.३० हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण कार्यक्रम संचालन भएको थियो । प्रयोगशालाबाट आ.व. २०७६/७७ मा विभिन्न संस्थाहरुमा बीउ बाली खेत निरीक्षण गरि सिफारिस गरिएको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

गहुँको जात	मूल (हेक्टर)	प्रमाणित (हेक्टर)	जम्मा (हेक्टर)
गौतम	१०.४५	१३.८९	२४.३४
बाणगंगा	१०.८७	६.९०	१७.७७
विजय	११.०८	५.२६	१६.३४
एन एल ९७१	९.२३	-	९.२३
भृकुटी	७.६५	-	७.६५
बी एल ४३४१	२.८३	२.००	४.८३
स्वर्गद्वारी	१.८९	१.००	२.८९
एन एल २९७	२.२२	-	२.२२
आदित्य	१.७६	-	१.७६
तिलोत्तमा	१.००	-	१.००
डब्लु के १२०४	०.७९	-	०.७९
डाँफे	०.३०	-	०.३०
जम्मा	६०.०७	२९.०५	८९.१२

२.३.८ संस्था अनुसार गहुँ बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट गहुँ बालीको मूल र प्रमाणित बीउको क्रमशः ६०.०७ र २९.०५ हेक्टर गरी जम्मा ८९.१२ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । जसमा जनसेवा बहुमुखी सहकारी संस्था लिमिटेड, बाणगंगा न.पा. ४, कपिलवस्तुको सबैभन्दा बढी २८.९८ हेक्टर र घिमिरे कृषि तथा पशुपन्छी फर्म, इस्मा गा.पा. ६, गुल्मीको सबै भन्दा कम १.० हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण भइ सिफारिस भएको थियो । आ.व. २०७६/७७ मा संघ/संस्था अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षण गरी सिफारिस गरेको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
			मूल	प्रमाणित	जम्मा
१	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा. ली., रामग्राम न. पा. ५, परासी, नवलपरासी (ब.सु.प.)	गहुँ	९.५१	-	९.५१
२	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा. ली., सिद्धार्थ न पा ७, भैरहवा, रुपन्देही	गहुँ	१९.४२	-	१९.४२
३	कालिका सीड कम्पनी प्रा. ली., सिद्धार्थनगर नगरपालिका ११, रुपन्देही	गहुँ	१२.२१	-	१२.२१
४	कृषि सामाग्री कम्पनी लिमिटेड, भैरहवा, रुपन्देही		३.३०	-	३.३०
५	जनसेवा बहुमुखी सहकारी संस्था लिमिटेड, बाणगंगा न.पा. ४, कपिलवस्तु	गहुँ	५.२६	२३.७२	२८.९८
६	बोलब्रम कृषि तथा पशु विकास कृ.स., बाणगंगा १२, कपिलवस्तु	गहुँ	-	४.३३	४.३३
७	घिमिरे कृषि तथा पशुपन्छी फर्म, इस्मा गा.पा. ६, गुल्मी	गहुँ	-	१.००	१.००
८	राधाकृष्ण बीउ विजन उत्पादन कृषक समूह, शुद्धोधन गा.पा. ७, रुपन्देही		२.३३	-	२.३३
९	सिम्रिक कृषि सहकारी संस्था ली. बुटवल १७, मोतिपुर, रुपन्देही		२.६६	-	२.६६
१०	आदित्य कृषि सहकारी संस्था ली., रोहिणी गा.पा.	गहुँ	१.३९	-	१.३९
११	अन्नपुर्ण बीउ उत्पादक कृषि स.स.लि., शुद्धोधन गा.पा. ०५, शितलपाटी, रुपन्देही	गहुँ	३.९९	-	३.९९
कूल जम्मा (हेक्टर)			६०.०७	२९.०५	८९.१२

२.३.९ संघ/संस्था र जात अनुसार गहुँ बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
				मूल	प्रमाणित	जम्मा
१	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा. ली., रामग्राम न. पा. ५, परासी, नवलपरासी (ब.सु.प.)	गहुँ	तिलोत्तमा	१.००	-	१.००
		गहुँ	डॉफि	०.३०	-	०.३०
		गहुँ	बि एल ४३४१	०.३०	-	०.३०
		गहुँ	एन एल २९७	०.३०	-	०.३०
		गहुँ	भृकुटी	१.३०	-	१.३०

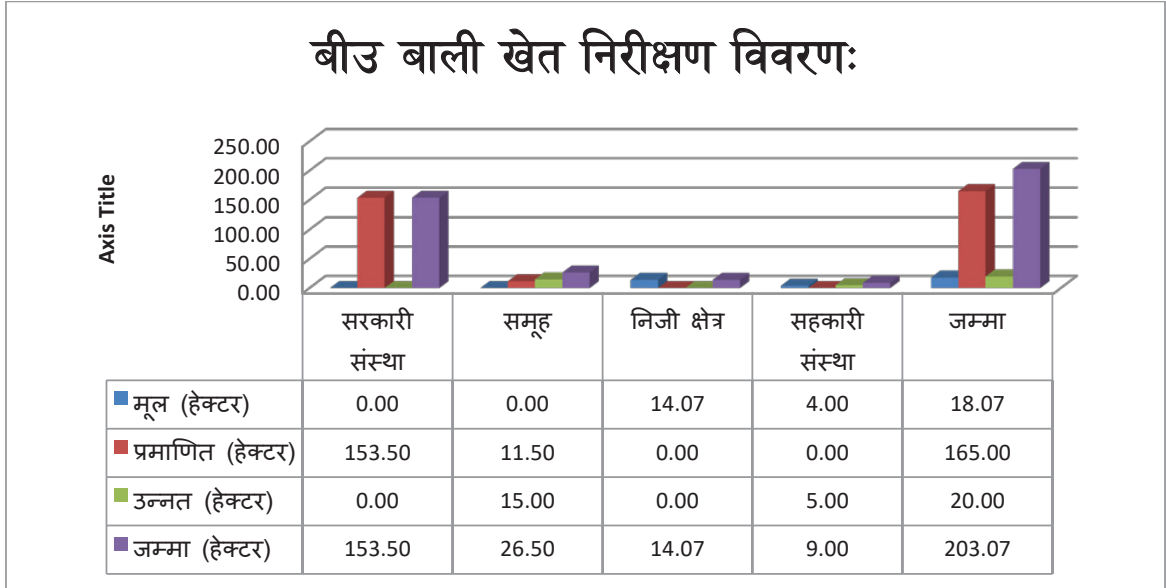
क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
				मूल	प्रमाणित	जम्मा
		गहुँ	विजय	२.००	-	२.००
		गहुँ	एन एल ९७१	१.६०	-	१.६०
		गहुँ	गौतम	१.८१	-	१.८१
		गहुँ	बाणगंगा	०.६०	-	०.६०
		गहुँ	आदित्य	०.३०	-	०.३०
जम्मा				९.५१	-	९.५१
२	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा. ली., सिद्धार्थ न पा ७, भैरहवा, रुपन्देही	गहुँ	गौतम	३.९९	-	३.९९
		गहुँ	आदित्य	०.८०	-	०.८०
		गहुँ	डब्लु के १२०४	०.७९	-	०.७९
		गहुँ	भूकुटी	३.१९	-	३.१९
		गहुँ	बि एल ४३४१	०.५३	-	०.५३
		गहुँ	एन एल ९७१	२.४०	-	२.४०
		गहुँ	विजय	३.३३	-	३.३३
		गहुँ	बाणगंगा	३.७३	-	३.७३
		गहुँ	एन एल २९७	०.६६	-	०.६६
	जम्मा			९.४२	-	१९.४२
३	कालिका सीड कम्पनी प्रा. ली., सिद्धार्थनगर नगरपालिका ११, रुपन्देही	गहुँ	विजय	१.६६	-	१.६६
		गहुँ	बि एल ४३४१	१.००	-	१.००
		गहुँ	एन एल २९७	०.६०	-	०.६०

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
				मूल	प्रमाणित	जम्मा
		गहुँ	आदित्य	०.६६	-	०.६६
		गहुँ	स्वर्गद्वारी	१.०९	-	१.०९
		गहुँ	गौतम	२.३२	-	२.३२
		गहुँ	बाणगंगा	२.९९	-	२.९९
		गहुँ	एन एल ९७१	१.२३	-	१.२३
		गहुँ	भृकुटी	०.६६	-	०.६६
	जम्मा			१२.२१	-	१२.२१
४	कृषि सामाग्री कम्पनी लिमिटेड, भैरहवा, रुपन्देही	गहुँ	स्वर्गद्वारी	०.८०	-	०.८०
		गहुँ	भृकुटी	१.५०	-	१.५०
		गहुँ	एन एल ९७१	१.००	-	१.००
	जम्मा			३.३०	-	३.३०
५	जनसेवा बहुमुखी सहकारी संस्था लिमिटेड, बाणगंगा न.पा. ४, कपिलवस्तु	गहुँ	बाणगंगा	१.३३	४.२०	५.५३
		गहुँ	गौतम	१.३३	१३.३९	१४.७२
		गहुँ	विजय	०.९३	४.१३	५.०६
		गहुँ	एन एल ९७१	०.६७	-	०.६७
		गहुँ	बि एल ४३४१	१.००	२.००	३.००
	जम्मा			५.२६	२३.७२	२८.९८
६	बोलबम कृषि तथा पशु विकास कृ.स., बाणगंगा १२, कपिलवस्तु	गहुँ	विजय	-	१.१३	१.१३
		गहुँ	गौतम	-	०.५०	०.५०

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)		
				मूल	प्रमाणित	जम्मा
		गहुँ	बाणगंगा	-	२.७०	२.७०
	जम्मा			-	४.३३	४.३३
७	घिमिरे कृषि तथा पशुपन्छी फर्म, इस्मा गा.पा. ६, गुल्मी	गहुँ	स्वर्गद्वारी	-	१.००	१.००
	जम्मा			-	१.००	१.००
८	राधाकृष्ण बीउ विजन उत्पादन कृषक समूह, शुद्धोधन गा.पा. ७, रुपन्देही	गहुँ	बाणगंगा	०.३३	-	०.३३
		गहुँ	विजय	१.००	-	१.००
		गहुँ	एन एल ९७१	१.००	-	१.००
	जम्मा			२.३३	-	२.३३
९	रासिमिक कृषि सहकारी संस्था ली. बुटवल १७, मोतिपुर, रुपन्देही	गहुँ	एन एल ९७१	१.००	-	१.००
		गहुँ	बाणगंगा	१.००	-	१.००
		गहुँ	एन एल २९७	०.६६	-	०.६६
	जम्मा			२.६६	-	२.६६
१०	आदित्य कृषि सहकारी संस्था ली., रोहिणी गा.पा.-०३, धकधई, रुपन्देही	गहुँ	बाणगंगा	०.२३	-	०.२३
		गहुँ	विजय	१.१६	-	१.१६
	जम्मा			१.३९	-	१.३९
११	अन्नपूर्ण बीउ उत्पादक कृषि स.स.लि., शुद्धोधन गा.पा. ०५, शितलपाटी, रुपन्देही	गहुँ	विजय	१.००	-	१.००
		गहुँ	बाणगंगा	०.६६	-	०.६६
		गहुँ	एन एल ९७१	०.३३	-	०.३३
		गहुँ	भृकुटी	१.००	-	१.००
		गहुँ	गौतम	१.००	-	१.००
	जम्मा			३.९९	-	३.९९
	कूल जम्मा			६०.०७	२९.०५	८९.१२

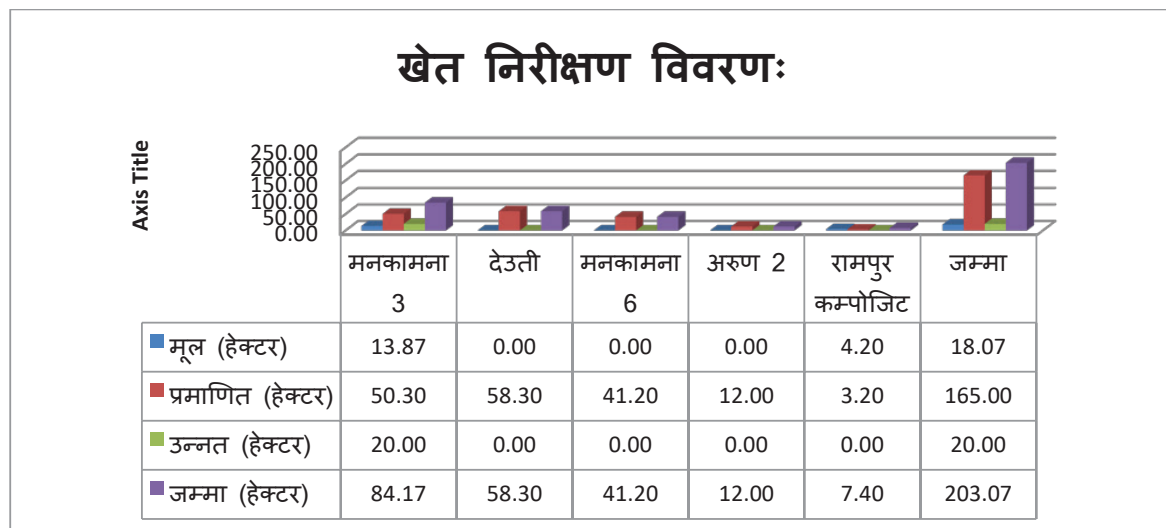
(ग) मकै बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

२.३.१० संस्थाको किसिम अनुसार मकै बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)
 आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट मकै बालीको मूल, प्रमाणित र उन्नत बीउको क्रमशः १८.०७, १६०.० र २०.० हेक्टर गरी जम्मा २०३.०७ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । जसमा सरकारी संस्थाहरुको सबैभन्दा बढी १५३.५० हेक्टर र सहकारीहरुको सबैभन्दा कम ९.०० हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण संपन्न भएको थियो । प्रयोगशालाबाट आ.व. २०७६/७७ मा विभिन्न संस्थाहरुमा बीउ बाली खेत निरीक्षण गरि सिफारिस गरिएको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

२.३.११ मकै बालीको जात अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट मकै बालीको मूल, प्रमाणित र उन्नत बीउको क्रमशः १८.०७, १६०.० र २०.० हेक्टर गरी जम्मा २०३.०७ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । जसमध्ये मनकामना ३ को सवैभन्दा बढी ८४.१७ हेक्टर र रामपुर कम्पोजिटको सवै भन्दा कम ७.४ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण कार्यक्रम संचालन भएको थियो । प्रयोगशालाबाट आ.व. २०७६/७७ मा विभिन्न संस्थाहरुमा बीउ बाली खेत निरीक्षण गरि सिफारिस गरिएको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

२.३.१२ संस्था अनुसार मकै बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट मकै बालीको मूल, प्रमाणित र उन्नत बीउको क्रमशः १८.०७, १६०.० र २०.० हेक्टर गरी जम्मा २०३.०७ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । जसमा प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना कार्यान्वयन इकाई मकै जोन, गुल्मीको सवैभन्दा बढी १५३.५ हेक्टर र क्युरेनी कृषक समूह, रैनादेवी छहरा, पाल्पाको सवै भन्दा कम ६.० हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण भइ सिफारिस भएको थियो । आ.व. २०७६/७७ मा संघ/संस्था अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षण गरी सिफारिस गरेको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)			
			मूल	प्रमाणित	उन्नत	जम्मा
१	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना कार्यान्वयन इकाई मकै जोन, गुल्मी	मकै	-	१५३.५०	-	१५३.५०
२	रुरु गा. पा., गुल्मी/श्रृजनशिल बहुउद्देश्यीय महिला कृषक समूह, गुल्मी	मकै	-	५.५०	-	५.५०
३	राधाकृष्ण मकै बीउ उत्पादक महिला कृषक समूह, रिब्दिकोट ३, पाल्पा	मकै	-	-	१५.००	१५.००

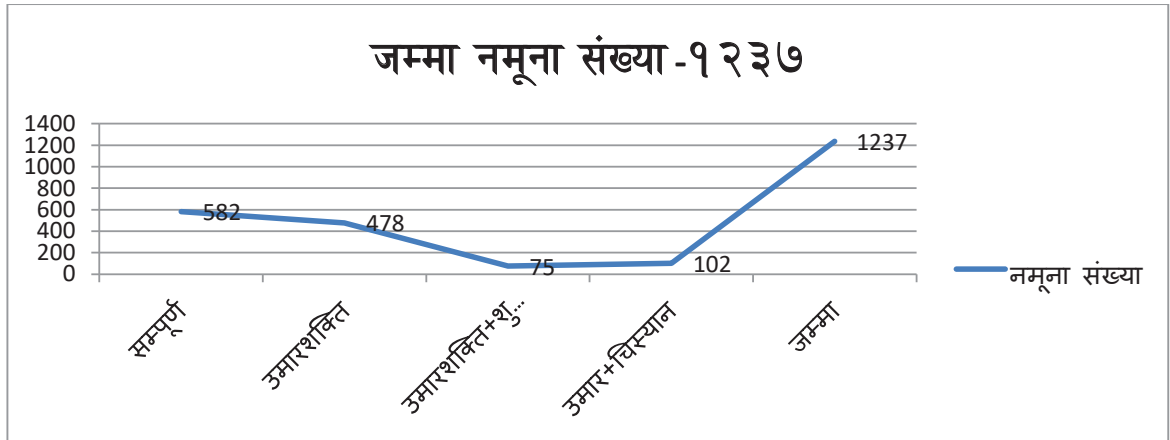
४	शिवशक्ति बीउ विजन सहकारी स ली, वगनाशकाली २, पाल्पा	मकै	४.००	-	५.००	९.००
५	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा. ली., सिद्धार्थ न पा ७, भैरहवा, रुपन्देही	मकै	१४.०७	-	-	१४.०७
६	क्युरेनी कृ स, रैनादेवी छहरा, पाल्पा	मकै	-	६.००	-	६.००
कूल जम्मा			१८.०७	१६५.००	२०.००	२०३.०७

२.३.१३ संघ/संस्था र जात अनुसार मकै बालीको बीउ बाली खेत निरीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

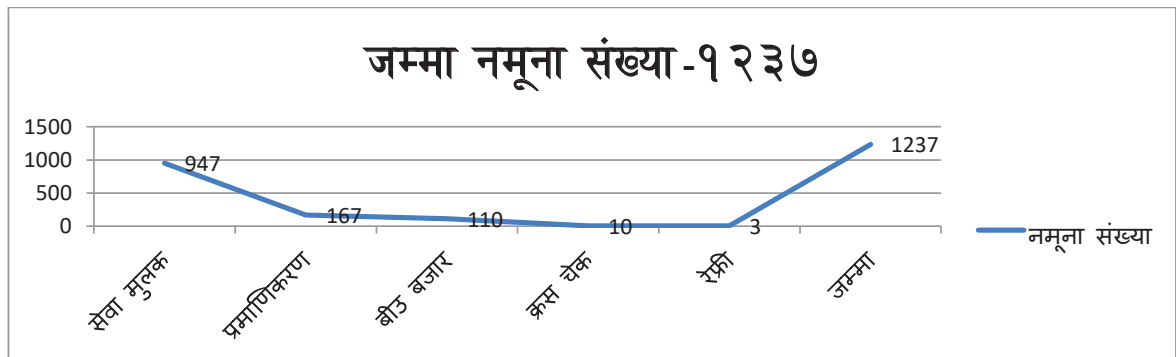
क्र.स.	संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना	बाली	जात	निरीक्षण गरेको क्षेत्रफल/स्तर (हेक्टर)			
				मूल	प्रमाणित	उन्नत	जम्मा
१	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना कार्यान्वयन इकाई मकै जोन, गुल्मी	मकै	अरुण २	-	१२.००	-	१२.००
		मकै	देउती	-	५८.३०	-	५८.३०
		मकै	मनकामना ३	-	३८.८०	-	३८.८०
		मकै	मनकामना ६	-	४१.२०	-	४१.२०
		मकै	रामपुर कम्पोजिट	-	३.२०	-	३.२०
जम्मा				-	१५३.५०	-	१५३.५०
२	रुरु गा. पा., गुल्मी/श्रृजनशिल बहुउद्देश्यीय महिला कृषक समूह, गुल्मी	मकै	गौतम	-	५.५०	-	५.५०
जम्मा				-	५.५०	-	५.५०
३	राधाकृष्ण मकै बीउ उत्पादक महिला कृषक समूह, रिब्दिकोट ३, पाल्पा	मकै	मनकामना ३	-	-	१५.००	१५.००
जम्मा				-	-	१५.००	१५.००
४	शिवशक्ति बीउ विजन सहकारी स ली, वगनाशकाली २, पाल्पा	मकै	मनकामना ३	४.००	-	५.००	९.००
जम्मा				४.००	-	५.००	९.००
५	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा. ली., सिद्धार्थ न पा ७, भैरहवा, रुपन्देही	मकै	मनकामना ३	९.८७	-	-	९.८७
		मकै	रामपुर कम्पोजिट	४.२०	-	-	४.२०
जम्मा				१४.०७	-	-	१४.०७
६	क्युरेनी कृ स, रैनादेवी छहरा, पाल्पा	मकै	मनकामना ३	-	६.००	-	६.००
जम्मा				-	६.००	-	६.००
कूल जम्मा				१८.०७	१६५.००	२०.००	२०३.०७

२.४ नमूना बीउ परीक्षण विवरण: (आ.व. २०७६/७७)

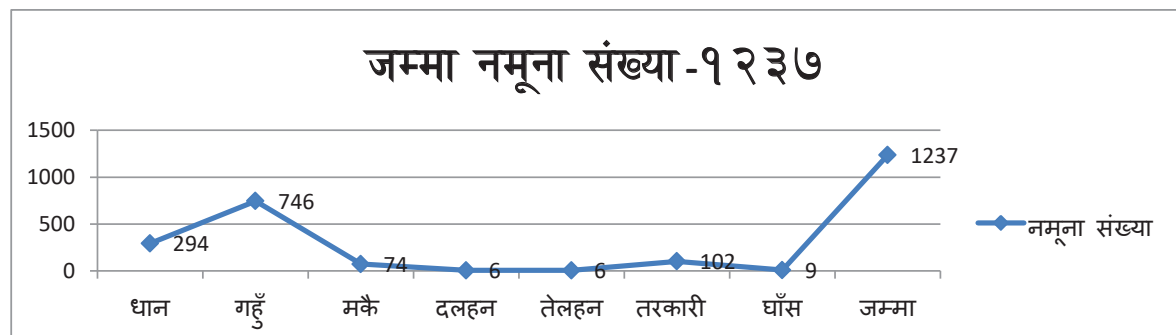
२.४.१ बीउ विप्लेषण अनुसार बीउ नमूना परीक्षण विवरण:

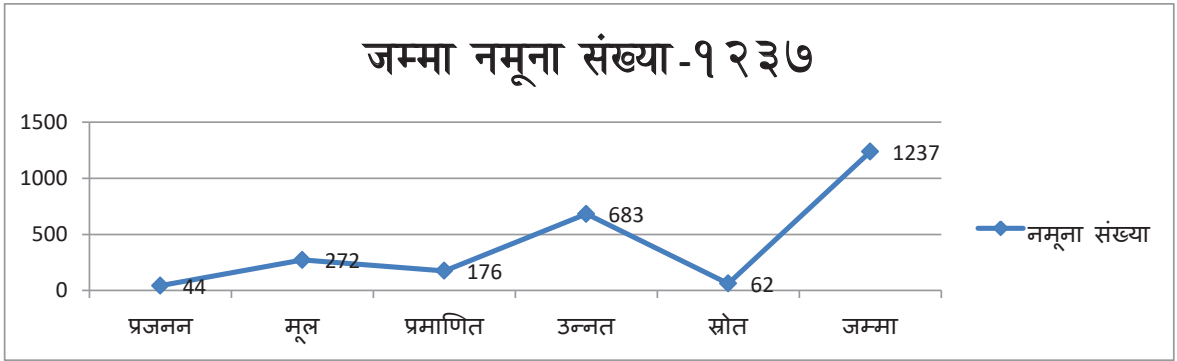
२.४.२ परीक्षणको किसिक अनुसार बीउ नमूना परीक्षण विवरण:

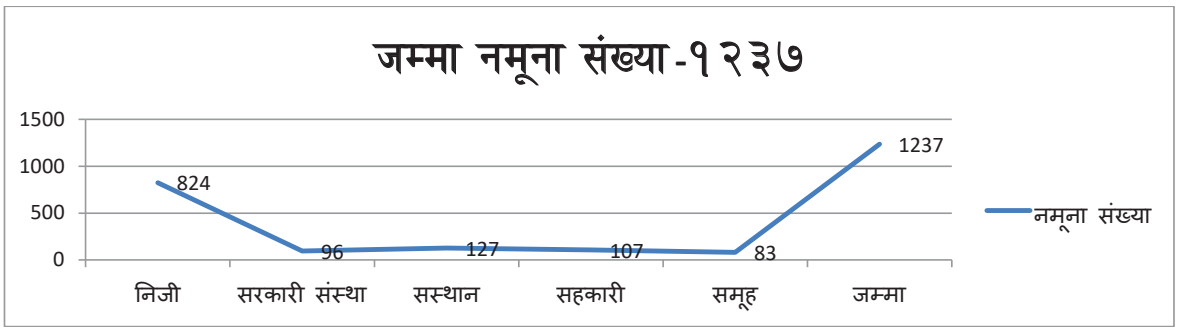
२.४.३ बाली अनुसार बीउ नमूना परीक्षण विवरण:

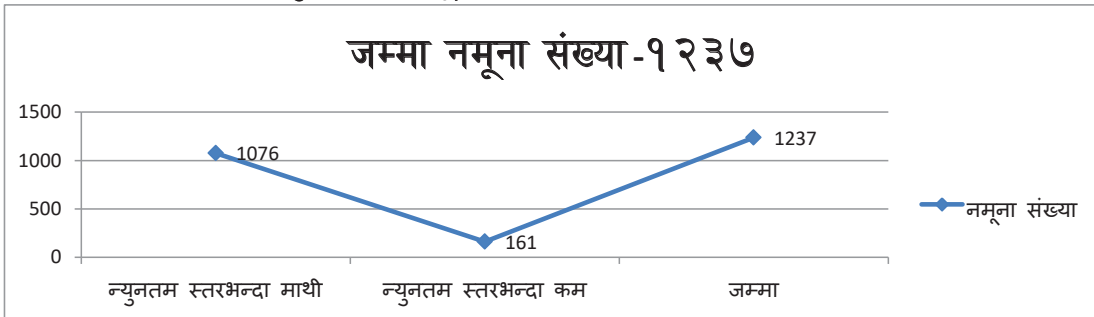
२.४.४ बीउको स्तर अनुसार बीउ नमूना परीक्षण विवरण:

२.४.५ संघ/संस्था अनुसार बीउ नमूना परीक्षण विवरण:

२.४.६ परीक्षण नतिजा अनुसार बीउ नमूना परीक्षण विवरण:

२.५ आ.व. २०७६/७७ मा यस प्रयोगशालाबाट संचालित तालिम तथा गोष्ठीको विवरण:

आ.व. २०७६/७७ मा ४ वटा तालिम तथा १ वटा भ्रमण संचालन भएको थियो । जसमा महिला ४७ र पुरुष १०६ गरी जम्मा १५३ जना लाभान्वित भएका थिए ।

क्र. स.	कार्यक्रमको नाम	तालिम संचालित स्थान	तालिम संचालित मिति	सहभागी विवरण							
				महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	आ. ज.	मधेसी	अन्य	जम्मा
१	बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी १ दिने स्थलगत घुम्टि कृषक तालिम	रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	२०७६/०५/२०	१८	४	२२	१	१५	-	६	२२
२	बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी १ दिने स्थलगत घुम्टि कृषक तालिम	बाणगंगा नगरपालिका ४, गजेहडा, कपिलवस्तु	२०७६/०५/२८	१०	२१	३१	-	१०	-	२१	३१
३	बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी १ दिने स्थलगत घुम्टि कृषक तालिम	रामग्राम न.पा.-०५, परासी, नवलपरासी (व.सु.प.)	२०७६/१०/१५	९	२३	३२	-	२३	८	१	३२
४	बीउ उत्पादक कृषकहरुको अन्तर प्रदेश भ्रमण कार्यक्रम	रुपन्देही, पाल्पा, कास्की, तनहुँ, चितवन, नवलपरासी जिल्ला	२०७६/११/२० देखि २०७६/११/२४	८	१५	२३	-	६	५	१२	२३
५	बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी १ दिने स्थलगत घुम्टि कृषक तालिम	कपिलवस्तु न.पा.-४, कपिलवस्तु	२०७६/१०/२१	२	४३	४५	-	६	३७	२	४५
जम्मा				४७	१०६	१५३	१	६०	५०	४२	१५३

२.५.१ मिति २०७६ भाद्र २० गते रैनादेवीछहरा ४, पाल्पामा संचालन भएको बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी १ दिने स्थलगत घुम्ति कृषक तालिममा सहभागी भएका कृषकहरूको विवरणः

क्र.स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	प्रेमी थापा	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८१७४२८७६३	
२	सिता अर्घाली	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७११३६४८	
३	हरिकला वि क	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	०	
४	माधव थामी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८०७४८८८१४	
५	रेवन्त अर्घाली	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७३०८७२२	
६	हिरा रायमाझी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	०	
७	तुलसा थामी क	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७५०४१५६	
८	सरिता रेश्मी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७४०७७६९	
९	सरिता बगाले	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८६३१८८०८१	
१०	माया थामी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४०४७८८५४	
११	निर्मला रेग्मी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	०	
१२	मिना रेश्मी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७२२७५८९	
१३	यम बहादुर थामी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७४९६३८६	
१४	दिपक रायमाझी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७३३६९१५	
१५	सरस्वती वस्नेत	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८६०९४३९७२	
१६	सरस्वती रायमाझी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७५६५२४७	
१७	सिता रायमाझी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८६७७१३३४८	
१८	नारायणी सुनार	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७३३४५०१	
१९	सावित्रा थामी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७१७९१९०	
२०	लाली गहतराज	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८६७२१२२९०	
२१	मनकला रेश्मी	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	९८४७१७४६८७	
२२	तुलसा थामी ख	क्युरेनि कृषक समूह, रैनादेवीछहरा ४, पाल्पा	०	
२३	दधिराम गौतम	रैनादेवीछहरा गा पा	९८५७०६६७१३	
प्रशिक्षक तथा कार्यक्रम व्यवस्थापक				
१	तेज नारायण गैरे	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८५७०११२५५	
२	अनिल चौधरी	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८४७५५४२०२	
३	लक्ष्मण प्र गौतम	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८४७५८११७१	
४	सुमन शाही	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८२४४८१४७७	

२.५.२ मिति २०७६ भाद्र २८ गते बाणगंगा नगरपालिका ४, गजेहडा, कपिलवस्तुमा संचालन भएको बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी १ दिने स्थलगत घुम्ति कृषक तालिममा सहभागी भएका कृषकहरूको विवरणः

क्र.स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	द्रोणराज सुवेदी	बाणगंगा नगरपालिका ४, गजेहडा, कपिलवस्तु	०	
२	बाबुराम आचार्य	बाणगंगा नगरपालिका ४, गजेहडा, कपिलवस्तु	०	
३	सरिता देवी ढकल	बाणगंगा नगरपालिका ३, कर्महना, कपिलवस्तु	९८४७१९२२९९	
४	गोविन्द प्रसाद ज्ञवाली	बाणगंगा नगरपालिका ४, गजेहडा, कपिलवस्तु	९८५७०५१४१२	
५	दोलख बहादुर पछाई	बाणगंगा नगरपालिका ४, गजेहडा, कपिलवस्तु	९८५७०५०८७७	
६	यम प्रसाद पोखेल	बाणगंगा नगरपालिका ४, गजेहडा, कपिलवस्तु	०	
७	देवराज उपाध्यय	बाणगंगा नगरपालिका ४, गजेहडा, कपिलवस्तु	९८५७०५०९४९	
८	चेत नारायण ढकाल	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८५७०५०३८८	
९	शोभाखर पठाक	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८६१५१४०२०	
१०	नरभुपाल गैरे	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८६७००४८९४	
११	नन्दी कुमारी पठाक	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८६०३८५०७५	
१२	लेखनाथ पाठक	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८११४२९१८४	
१३	लक्ष्मण भट्टराई	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८५७०५०३७०	
१४	वविता सुवेदी	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८६७१५९३३१	
१५	लुमादेवी भट्टराई	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८४७२२७०३७	
१६	लक्ष्मीदेवी पाठक	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८४४७०७१३३	
१७	राधादेवी भट्टराई	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८४७००९८०७	
१८	मधुरा पंगेनी	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८६७००४५८६	
१९	खगिसरा भट्टराई	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	०	
२०	यज्ञमुर्ती न्यौपाने	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८११९४२३०२	
२१	हरिशंकर थारु	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८६८८४०८१५	
२२	बलिराम थारु	बाणगंगा नगरपालिका ११, भड्डिहवा, कपिलवस्तु	९८१२९३१९६६	
२३	त्रिलोकी थारु	बाणगंगा नगरपालिका १०, हथौसा, कपिलवस्तु	९८०६९२५९६९	
२४	भिक्खु थारु	बाणगंगा नगरपालिका १०, हथौसा, कपिलवस्तु	०	
२५	राजरानी थारु	बाणगंगा नगरपालिका १०, हथौसा, कपिलवस्तु	०	

क्र.स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
२६	लक्ष्मण थारु	बाणगंगा नगरपालिका १०, हथौसा, कपिलवस्तु	०	
२७	रामदुलारे थारु	बाणगंगा नगरपालिका १०, हथौसा, कपिलवस्तु	९८४७४३४०१६	
२८	रामश्री थारु	बाणगंगा नगरपालिका १०, हथौसा, कपिलवस्तु	०	
२९	दिननाथ रौतार	बाणगंगा नगरपालिका ३, धनकौली, कपिलवस्तु	९८५७०५२२५०	
३०	सृजना खनाल	बाणगंगा नगरपालिका ४, गजेहडा, कपिलवस्तु	९८५७०५१७४२	
३१	टिकाराम भट्टराई	बाणगंगा नगरपालिका ४, गजेहडा, कपिलवस्तु	९८६७१५९८५७	
प्रशिक्षक तथा कार्यक्रम व्यवस्थापक				
१	तेज नारायण गौरे	विउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा,रुपन्देही	९८४७०२२०५५	
२	बाबुराम खनाल	विउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा,रुपन्देही	९८५७०५९७६४	
३	अनिल चौधरी	विउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा,रुपन्देही	९८४७५५४२०२	
४	सुमन शाही	विउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा,रुपन्देही	९८२४४८१४७७	

२.५.३ मिति २०७६ माघ १५ गते रामग्राम न.पा.-०५, परासी, नवलपरासी (ब.सु.प.) मा संचालन भएको बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी १ दिने स्थलगत घुम्ति कृषक तालिममा सहभागी भएका कृषकहरुको विवरणः

क्र.स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	प्रेमलाल चौधरी	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८०६९५०६७७	
२	बुद्धिसागर खनाल	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८१७५८१९८२	
३	अर्जुन यादव	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८१४४५८२२१	
४	केदारनाथ चौधरी	रामग्राम न.पा. १०, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८००७२४७०	
५	श्याम बहादुर चौधरी	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८६७१६५१११	
६	विरेन्द्र थारु	बर्दघाट १२, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८१९४९९२१०	
७	राजेन्द्र चौधरी	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८०६९००४२४	
८	रामपूत गुप्ता	रामग्राम न.पा. ४, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८४७४४२०७७९	
९	पशुपती कोइरी	रामग्राम न.पा. १२, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८२१९९३८४५	
१०	वुना थारु	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	
११	इन्द्र चौधरी	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८२७५४३४९६	
१२	मन्जु चौधरी	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	

क्र.स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
१३	थाडगी चौधरी	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	
१४	फुल कुमारी कहार	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	
१५	शान्ती थारु	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	
१६	विरेन्द्र चौधरी	रामग्राम न.पा. १०, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	
१७	सुकड हरिजन	रामग्राम न.पा. ४, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	
१८	चौथी थारु	रामग्राम न.पा. ४, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८१५४८८६४७	
१९	राधेश्याम गुप्ता	रामग्राम न.पा. ४, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८०६९०८२५४	
२०	छविलाल गुप्ता	रामग्राम न.पा. ४, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८१०२४६९३०	
२१	श्याम यादव	रामग्राम न.पा. ४, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८५७०४६२२२	
२२	भवानी शंकर चौधरी	रामग्राम न.पा. १०, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८००७११८००	
२३	पुष्पा थारु	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८०७५३१०६३	
२४	गीता कुमार चौधरी	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८००७५२५१६	
२५	हुमेन्द्र राय	सरावल २, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८४७२९९०६२	
२६	राधाकृष्ण महतो	सरावल २, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८४७२१४३३६	
२७	इन्द्रजित राय थारु	सरावल २, नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८४७१२६१७७	
२८	धर्मवती थारु	रामग्राम न.पा. १८, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	
२९	ओमप्रकाश चौधरी	रामग्राम न.पा. १४, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	
३०	मिन ब. सिंह थारु	रामग्राम न.पा. ५, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	
३१	अशोक कुमार चौधरी	रामग्राम न.पा. १०, नवलपरासी (ब.सु.प.)	-	
३२	उमाशंकर चौधरी	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा.ली., परासी	९८४७०२२०५५	
प्रशिक्षक तथा कार्यक्रम व्यवस्थापक				
१	दिपक सापकोटा	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८५७०११२५५	
२	लक्ष्मण प्रसाद गौतम	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८५७०५९७६४	
३	अनिल चौधरी	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८४७५५४२०२	
४	युवराज आचार्य	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८४७३१५२३४	
५	रिता कु. घर्ती मगर	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८४७५२०३२९	
६	सुमन शाही	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८२४४८१४७७	

२.५.४ मिति २०७६ माघ २२ गते कपिलवस्तु न.पा.-४, कपिलवस्तुमा संचालन भएको बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी १ दिने स्थलगत घुम्ति कृषक तालिममा सहभागी भएका कृषकहरुको विवरणः

क्र. स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	वृज विहारी कुर्मी	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८५७००५४४५१	
२	राम कुमार वास्कोटा	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८४३९७८५३६	
३	अरुण कुमार चौधरी	यशोधरा गा.पा.-८	९८०७५५९९६१	
४	मनोज कुमार सिंह	कपिलवस्तु न.पा.-२	९८११४७४४५६	
५	कमला देवी उपाध्याय	कपिलवस्तु न.पा.-२	९८४७०४०५९५	
६	जमील आमत	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८०५४१८३५९	
७	कलिमुल्लाह	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८११५८७९८१	
८	अब्दुलस काममु.	यशोधरा गा.पा.-५	९८०३१८५९८४	
९	विन्दा थापा	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८०५४८०२८८	
१०	सभापती कुर्मी	बुद्धभूमि न.पा.-५	९८१५४४३८३७	
११	वासुदेव यादव	बुद्धभूमि न.पा.-५	९८०३७२७३७०	
१२	वासु प्रसाद यादव	कपिलवस्तु न.पा.-५	९८२१९३७१०५	
१३	शमशेर अली खान	बुद्धभूमि न.पा.-१०	९८४७०३११५७	
१४	गौरीशंकर यादव	कपिलवस्तु न.पा.-५	९८०४४९४७९६	
१५	सन्तोस कुमार कुर्मी	कपिलवस्तु न.पा.-७	९८०७९९१९१३	
१६	श्रवण कुमार कुर्मी	कपिलवस्तु न.पा.-७	९८०१२९७६०१८	
१७	राजिन्द्र कुर्मी	कपिलवस्तु न.पा.-७	९८१०३५९४५०७	
१८	श्रीपाल कुर्मी	कुदान	९८१२९२२११५	
१९	गफफार मुसलमान	कपिलवस्तु न.पा.-५	९८२८५५३९६६	
२०	सवुरी लोहार	सेरहा		
२१	देव किशन गुसा	पिपरी	९८१३७४४०५०	
२२	रघुवर यादव	पिपरी	९८२६४७७०३०	
२३	रामबृक्ष यादव	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८०५४८०३८४	
२४	पुरन यादव	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८०५४८०३८३	
२५	प्रधुन्न चौधरी	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८१७५४८०३४	
२६	मोतीलाल तेली	कपिलवस्तु न.पा.-४		
२७	गोवर्धन गुसा	कपिलवस्तु न.पा.-४		

क्र. स.	नाम, थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
२८	सुदिप कुमार कहार	यशोधारा गा.पा.-८	९८१९४८६०७४	
२९	प्रेम कुमार वराइ	यशोधारा गा.पा.-८	९८१७४९८६८६	
३०	राम किशोर धोवी	यशोधारा गा.पा.-८		
३१	राजिधर प्रसाद पाण्डे	कपिलवस्तु न.पा.-४		
३२	राजेन्द्र मिश्र	कपिलवस्तु न.पा.-१२		
३३	रामवशिष्ट कुर्मी	धमौली	९८४७०४०९५४	
३४	चन्द्र भुषण कुर्मी	कपिलवस्तु न.पा.-५		
३५	उजयराज कुर्मी	कपिलवस्तु न.पा.-५		
३६	श्यामराज यादव	कपिलवस्तु न.पा.-५	९८०६९०५४४१	
३७	महोमत सलिम	कपिलवस्तु न.पा.-४		
३८	रामदास यादव	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८१५४४५३०४	
३९	गणेश चौधरी	कपिलवस्तु न.पा.-२	९८२१४२५१८०	
४०	सुवास चौधरी	कपिलवस्तु न.पा.-२	९८०६९९२२०३	
४१	नाइमुल्लाह	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८०६९७९३०३	
४२	सिवरतन यादव	कपिलवस्तु न.पा.-४		
४३	निरज कुमार श्रीवास्तव	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८१९४०१३६०	
४४	राकेश कुमार यादव	कपिलवस्तु न.पा.-४	९८१७५३८२७९	
४५	कृष्ण प्रासद चौधरी	कपिलवस्तु न.पा.-४		
प्रशिक्षक तथा कार्यक्रम व्यवस्थापक				
१	दिपक सापकोटा	विउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा	९८५७०११२५५	
२	बाबुराम खनाल	विउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा	९८५७०५९७६४	
४	युवराज आचार्य	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा	९८४७३१५२३४	
६	सुमन शाही	विउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा	९८२४४८१४७७	

२.५.५ मिति २०७६ फाल्गुन २० देखि २४ गतेसम्म रुपन्देही, पाल्पा, कास्की, तनहुँ, चितवन र नवलपरासी जिल्लामा संचालन भएको बीउ उत्पादक कृषकहरूको अन्तर प्रदेश भ्रमण कार्यक्रममा सहभागी भएका कृषकहरूको विवरणः

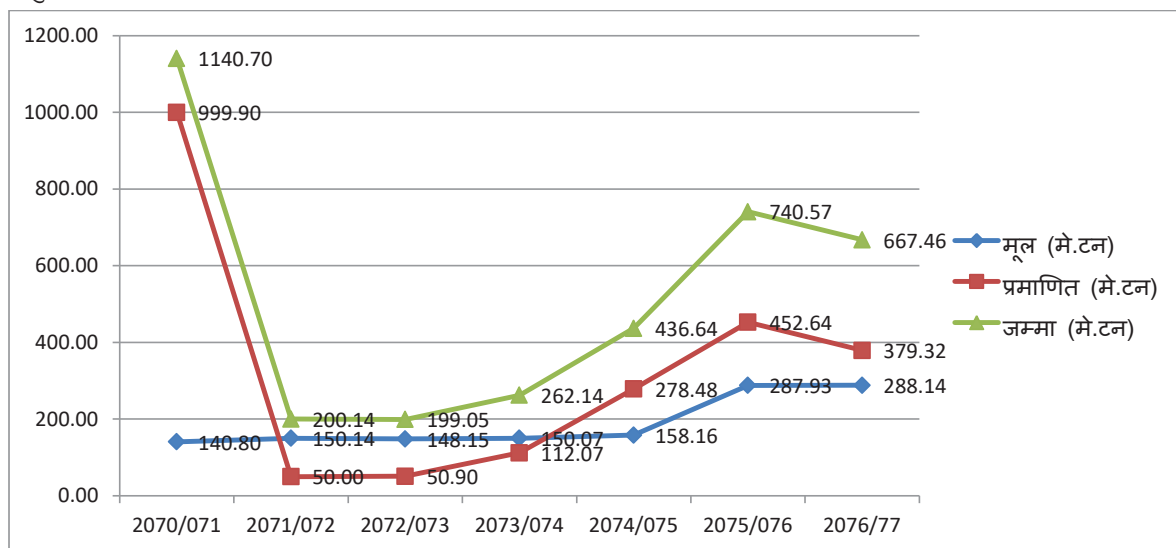
क्र. स.	नाम, थर	संस्थाको नाम र ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	कृष्ण प्रसाद अर्याल	मालिका कृषि सहकारी संस्था ली., रेसुङ्गा न.पा. १०, गुल्मी	९८४७०८९७१६
२	शेर बहादुर कुँवर	हरियाली कृषक समूह, मदाने गा.पा. ६, गुल्मी	९८६७१९५५८५
३	कृष्ण प्रसाद घिमिरे	दिपज्योती बहु कृषक समूह, इस्मा ६, गुल्मी	९८५७०६७२५८
४	सिता ज्ञवाली	तिलोत्तमा कृषक समूह, बगनासकाली २, पाल्पा	९८४७१०२६०६
५	गिता नेपाल	राधाकृष्ण महिला कृषक मकै बीउ उत्पादन समूह, रिब्दिकोट ३, पाल्पा	९८४७१००६२७
६	राधा नेपाल	राधाकृष्ण महिला कृषक मकै बीउ उत्पादन समूह, रिब्दिकोट ३, पाल्पा	९८४७५७९५७७
७	सावित्रा पन्थी	च्यानडाँड कृषक समूह, छत्रदेव ६, अर्घाखाँची	९८६७४०१४६७
८	कृष्ण प्रसाद आचार्य	पारिश्रमिक कृषक समूह, सन्धिखर्क न.पा.११, अर्घाखाँची	९८४७१५९३२८
९	पवित्रा पौडेल	कुर मकै पकेट संचालक समिती, सन्धिखर्क न.पा.२, अर्घाखाँची	९८६६६९७२६७
१०	गौरी शंकर यादव	मुस्कान सीड कम्पनी प्रा.ली., कपिलवस्तु न.पा. ४, कपिलवस्तु	९८०४४९४७९६
११	रोहित कुर्मी	मुस्कान सीड कम्पनी प्रा.ली., कपिलवस्तु न.पा. ४, कपिलवस्तु	९८१३१२४७३१
१२	भागिरथी यादव	कपिलवस्तु बीउ विज्ञान कम्पनी प्रा.ली., शुद्धोधन ३, कपिलवस्तु	९८०७५०९२३१
१३	संगिता चौधरी	तरैनी कृषक समूह, ओमसतिया गा.पा. ५, रुपन्देही	९८०२७७४३९२
१४	पुष्पा चौधरी	तरैनी कृषक समूह, ओमसतिया गा.पा. ५, रुपन्देही	९८०२७७४३९२
१५	राम मिलन थारु	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा.ली., रामग्राम न.पा. १३, व.सु.प.	९८६७२९६३९८
१६	राम शंकर कुर्मी	बुद्ध सीड कम्पनी प्रा.ली., रामग्राम न.पा. १३, व.सु.प.	९८६७१८९५१२
१७	चन्द्रिका प्रसाद चौधरी	आदर्श सीड कम्पनी प्रा.ली., रामग्राम न.पा. १४, व.सु.प.	९८४७४२०८५२
१८	रामवृक्ष चौधरी	आदर्श सीड कम्पनी प्रा.ली., रामग्राम न.पा. १४, व.सु.प.	९८१४४०८११०
१९	विशाल राना	अन्नपुर्ण बीउ उत्पादक कृषि स. सं. लि., शुद्धोधन गा.पा.५, रुपन्देही	९८६७४१९२१६
२०	राजु पाण्डे	सिम्रिक कृषि सहकारी संस्था ली., बुटवल १७, मोतिपुर, रुपन्देही	९८४७२४८७४९
२१	डोनराज शर्मा	ज्ञान विज्ञान कृषि सहकारी संस्था लि.,सियारी ६, रुपन्देही	९८५७०१७२३५
२२	अमलावति यादव	ज्ञान विज्ञान कृषि सहकारी संस्था लि.,सियारी ६, रुपन्देही	९८२६४०२७३९
२३	विष्णु भण्डारी	नेपाल एग्रो सीड एण्ड मल्टिप्रोडक्ट प्रा.ली., शुद्धोधन ४, रुपन्देही	९८४७०३६७९१
२४	यादव प्रसाद न्यौपाने	वस चालक गाडी नं. लु २ ख ४५६	९८४०५०१६७०
२५	गणेश पौडेल	वस सह चालक गाडी नं. लु २ ख ४५६	९८५७०५७०१४

क्र. स.	नाम, थर	संस्थाको नाम र ठेगाना	सम्पर्क नं.
कार्यक्रम व्यवस्थापक कर्मचारीहरू:			
१	बाबुराम खनाल	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८५७०५९७६४
२	अनिल चौधरी	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८४७५५४२०२
३	युवराज आचार्य	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८४७३९५२३४
४	रिता कु. घर्ती मगर	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८४७५२०३२९
५	सहतु प्रसाद गौड कहार	बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही	९८४७०५४७२६

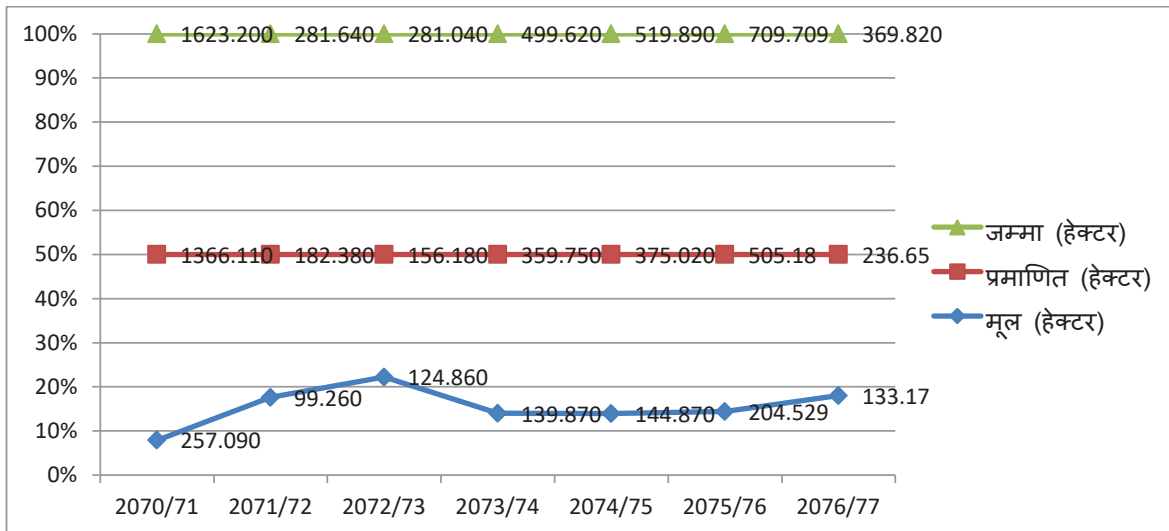
३. आ.व. २०७६/०७७ सम्ममा संपन्न भएको बीउ प्रमाणीकरण, खेत निरीक्षण, बीउ नमूना परिक्षण र राजस्व संकलन विवरणहरूको पछिल्लो आ.व. हरूसंग गरिएको तुलनात्मक विवरण:

३.१ आर्थिक वर्ष र बीउको स्तर अनुसार बीउ प्रमाणीकरणको तुलनात्मक विवरण:

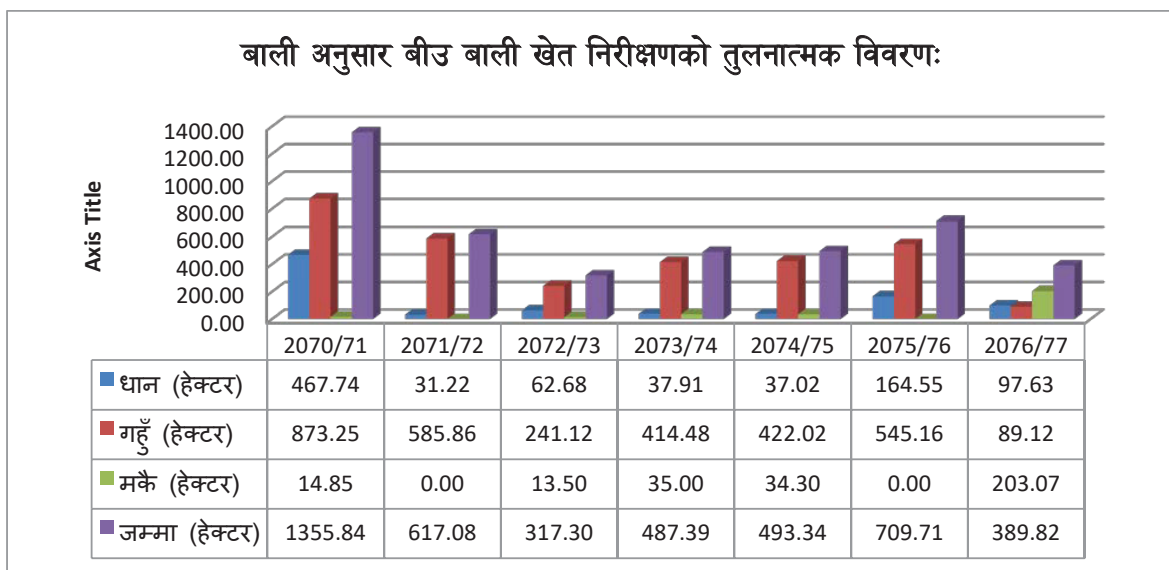
आर्थिक वर्ष २०७०/७१ देखि २०७६/७७ सम्मको बीउ प्रमाणीकरणको तुलनात्मक विवरण निम्न अनुसार रहेको छ:

३.२ आर्थिक वर्ष र बीउको स्तर अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षणको तुलनात्मक विवरण:
 आ.व.२०७६/७७ मा गरिएको मकैको उन्नत स्तरको बीउ बाली खेत निरीक्षण समावेश छैन ।

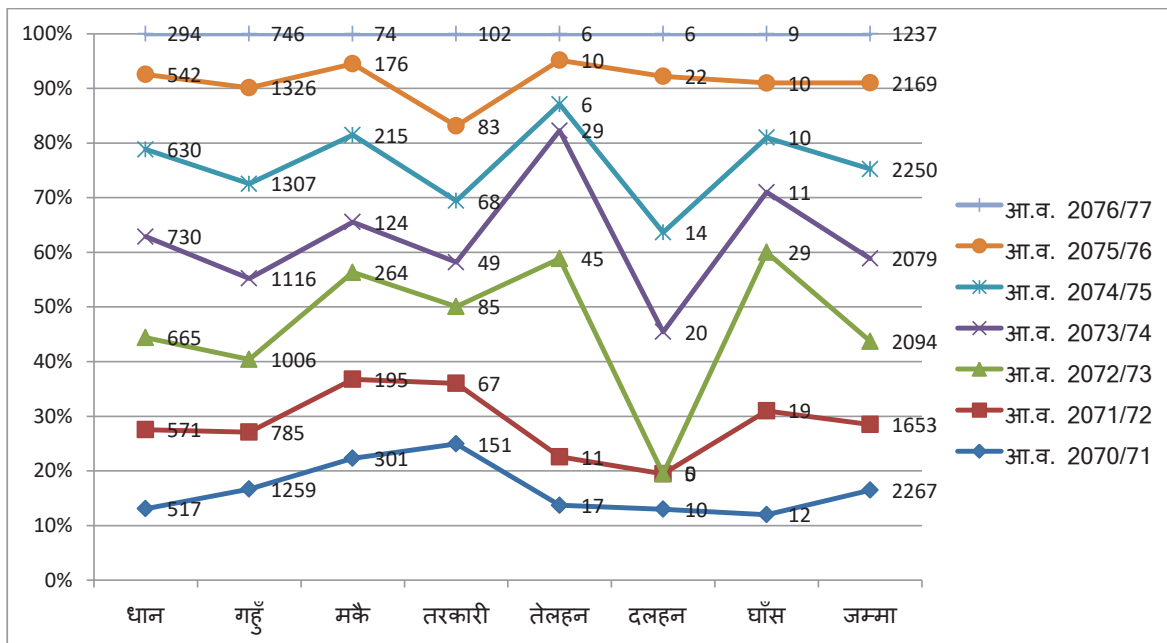

३.३ आर्थिक वर्ष र बाली अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षणको तुलनात्मक विवरण:

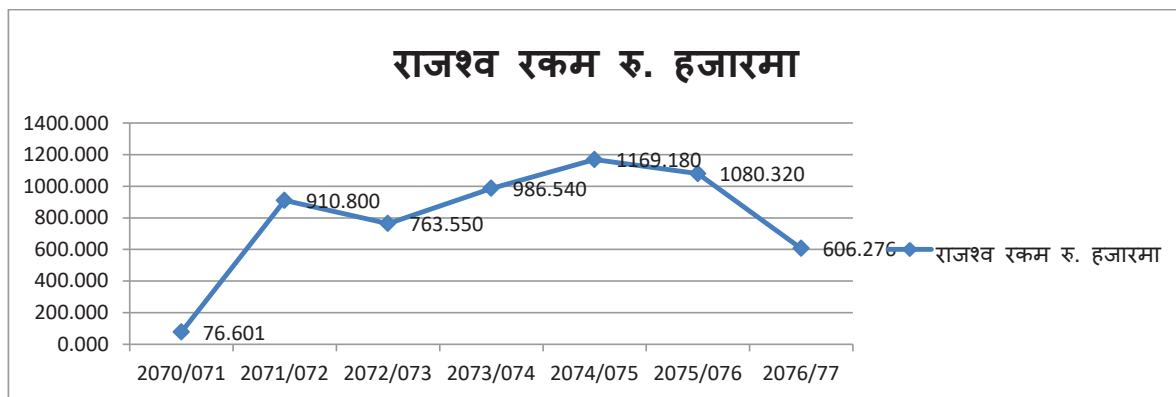
३.४ आर्थिक वर्ष र बाली अनुसार बीउ परिक्षणको तुलनात्मक विवरण:

आ.व. २०७०/७१ देखी आ.व. २०७६/७७ सम्मा परीक्षणको लागि प्राप्त नमूनहरुको तुलनात्मक विवरण तालिका र चित्र मार्फत देखाईएको छ ।

३.५ बीउ प्रमाणीकरण एवं बीउ विजन परिक्षण कार्य संपन्न हुँदा संकलन भएको राजश्व विवरणको तुलनात्मक विवरण:

बीउ विजन प्रयोगशालामा बीउ प्रमाणीकरण तथा बीउ विजन नमूना परिक्षण कार्य संपन्न भए बापत संकलन हुने राजश्व रकमको तुलनात्मक विवरण चित्रमा देखाईएको छ ।

४) बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवाको चल अचल संपत्तिहरुको विवरण:
४.१) बीउ विजन प्रयोगशालाको जग्गाको विवरण

क्र. सं.	ठेगाना	जि.खा. पा.ना. नं.	कित्ता तंबर	क्षेत्रफल	जग्गाको प्रयोजन	प्राप्तिको श्रोत	प्राप्त मिति	मूल्य रु.	अवस्था	कै.
१	ओमसतिया २, रुपन्देही	आम्दानी नजनाईएको	१ ग को कि.नं. ३८/४१/३६/१ ०७/११२/११४ /१११/११३/३७ /४०/४२/४५ गरी बाह्र कित्ता	२ १६ १७	उक्त क्षेत्रफल मध्ये श्री कृषि विभाग, हरिहरभवन ललितपुरको च.नं. १५१ मिति २०६२/०१/१३ को पत्रानुसार मिति २०४३/०९/११ मा कृषि फारम भैरहवाको नाममा रहेको उल्लेखित क्षेत्रफलको जग्गा श्री क्षेत्रीय बीउ विजन प्रयोगशाला, श्री क्षेत्रीय खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय र श्री डिभिजन सहकारी कार्यालयको विचमा पत्र माफत बाँडफाँड भएको जानकारी प्राप्त भएको । संबन्धीत कार्यालयको नाममा जग्गा धनी प्रमाणपुर्जा हालसम्म प्राप्त नभएता पनि भौतिक संरचना यस कार्यालय तथा अन्य सहयोगी निकायबाट निर्माण सम्पन्न भएका ।	भैरहवा कृषि फर्मको नाममा जग्गाधनी प्रमाणपुर्जा रही श्री कृषि विभाग, हरिहरभवन, ललितपुरको पत्रानुसार श्री क्षेत्रीय बीउ विजन प्रयोगशाला, श्री क्षेत्रीय खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय र श्री डिभिजन सहकारी कार्यालयले उक्त क्षेत्रफल २ १६ १७ को जग्गा संयुक्त रुपमा उपभोग गरि रहेको ।			राप्ती	

४.२) बीउ विजन प्रयोगशालाको भवन संरचनाको विवरण

क्र. सं.	भवनको प्रयोजन	भवनको किसिम	तला	क्षेत्रफल	भवन निर्माणमा सहयोगी निकाय	निर्माण वर्ष	लागत रु.	कै.
१	कार्यालय प्रयोजन भवन	पक्क	२ तला	०-१-१०	ARP काठमाडौं र नेपाल सरकार	०५७/५८, ०६९/७०, ०७०/७१, ०७१/७२	६,२९,१,४१२/१७	
२	प्रयोगशाला भवन	पक्क	२ तला (१ तल्ला पूरा र दोश्रो तल्ला छत ढलान मात्र भएको)	२७५/८ वर्ग मिटर	KUBK, Butwal	२०७०/७१, २०७१/७२	१,११,०३,९३९	
३	कर्मचारी आवास भवन	पक्क	१ तला	१३२ वर्ग मिटर	नेपाल सरकार	२०७०/७१	४२,१३,४२६	
४	कर्मचारी आवास	पक्क	२ तला मध्ये तल्लो तलामा २ वटा ब्वार्टर		नेपाल सरकार	२०६१/६२		हस्तान्तरण भई आएको
५	ग्यारेज	कच्चा टिनको		अन्दाजी २ धुर	नेपाल सरकार	२०६१/६२		हस्तान्तरण भई आएको र भुकम्पबाट भित्ताहरु चर्केको
६	ग्यारेज	पक्क टिनको छाना भएको		अन्दाजी डेढ धुर	नेपाल सरकार	२०७२/७३	४,३१,३८१/१८	

४.३) प्रयोगशालाको सवारी साधन विवरणः

क्र. सं.	सवारी साधनको प्रकार	जि.खा. पा.नं.	सवारी साधन नंबर	मोडल नंबर	ईन्जिन नंबर	च्यासिस नंबर	प्राप्त भएको मिति	प्राप्तिको श्रोत			सवारी साधनको हालको अवस्था
								निकाय	मिति	मूल्य	
१	मोटरसाईकल	६३	बा.१ बा ९३१९	होण्डा साइन्, भारत	ICB682250475	ME4C36DA-I38081768	सम् २०११	HMRP CIMMYT कार्यक्रम	२०६८/०२/१२	१,६३,९००	चालु अवस्था
२	मोटरसाईकल	६३	बा.१ बा ६०५२	यामहा YBX १२५, भारत	OIB-4LS-404204	OIB-4LS-404204	सम् २००१	कृ.अ. आयोजना, हरिहरभवन	२०५८/०६/२९	७१४५५/९२	चालु, मर्मत गरिरहेतु पर्ने
३	मोटरसाईकल	६३	बा.१ बा १९३४	ही रातो हिरो होण्डा, जापान	सवारी दर्ता प्रमाणपत्र नभएको।	((भैरहवा	२०६५	मूल्य नखुलेको	लिलाम योग्य
४	मोटरसाईकल	६३	बा.१ बा २१३	रातो हिरो होण्डा, जापान	सवारी दर्ता प्रमाणपत्र नभएको।	((भैरहवा	२०६५	मूल्य नखुलेको	लिलाम योग्य
५	मोटरसाईकल	६३	बा.१ बा ६७८	यामहा SZRR भारत	G3C9E0044498	MEIRG813G0033751	सम् २०१६	KUBK, Butwal	२०७३/०३/२६	२,०५,९००	नयाँ
६	टाटा पिकअप	६३	बा. २ भ्म ७९९	टाटा मोर्टिस, भारत	22LDICOR06AV4501003	MAT464091E5B0163	सम् २०१४	KUBK, Butwal	२०७१/०३/०५	२८,९५,०००	चालु अवस्था

४.४) प्रयोगशालाका मेशीनरी औजारहरुको विवरण

क्र. सं.	मेशीनरी औजार को नाम	थान/संख्या	प्राप्तिको श्रोत				अवस्था			कै.	
			खरिद	खरिद मिति	सहयोग	सहयोग गर्ने निकाय	सहयोग प्राप्त मिति	संचालना रहेको	मर्मत गर्नु पर्ने अवस्थामा रहेका		लिलाम गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेको
१	जेनेरेटर (2KVA/5KVA)	२			२	श्री बी.वि.वि. तथा गुण नियन्त्रण सेवा शाखा	९/२८/२०५१		१		
२	मोडस्वर मिटर	५	२		३	स्मिट इन्टरनेशनल, काठमाडौं श्री रा.ग.बा.अ.का., भैरहवा	२०६२/०९/३२ ८/१८/२०६५	१	३	२	
३	जर्मिनेटर मेशीन सिंगल/डबल च्याम्बर	७			७	श्री KUBK,Butwal श्री बी.वि.वि. तथा गुण नि. से वा शाखा श्री कृ.अ. तथा प्र.आ., हरिहर भवन श्री KUBK,Butwal श्री रा.ग.बा.अ.का., भैरहवा	२०७१०३/०४ ८/३/२०५२ १/२/२०५९		३	३	१
४	ओभन	३			३	श्री कृ.अ. तथा प्र.आ., हरिहर भवन श्री रा.ग.बा.अ.का., भैरहवा श्री सिचाई तथा जलश्रोत आयोजना, ललितपुर	८/१८/२०६५ १/२/२०५९ ८/१८/२०६५	१	१	२	
५	फ्रिज	३	१		२	श्री शे.कृ.ता.केन्द्र,भैरहवा	२०५२/०८/०३, २०६०/०८/१६	१	१	१	१

क्र. सं.	मेशीनरी औजार को नाम	थान/संख्या	प्राप्तिको श्रोत						अवस्था			कै.
			खरिद	खरिद मिति	सहयोग	सहयोग गर्ने निकाय	सहयोग प्राप्त मिति	संचालमा रहेको	मर्मत गर्नु पर्ने अवस्थामा रहेका	लिलाम गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेको		
६	सिड सेम्पलर	६	२	४	श्री बी.वि.वि. तथा गुण नि. से वा शाखा	१/२९/२०५४	४	२				
७	डायोफानो स्कोप विथ प्युरिटी बोर्ड	४	१	३	श्री सिंचाई तथा जलश्रोत आयो जना, ललितपुर	४/१९/२०७३	२	२				
८	केमिकल थमो 'मिटर	३	३	३	श्री बी.वि.वि. तथा गुण नि. से वा शाखा	३/२४/२०७१	१	२				
९	डेशिकेटर	३	३	३	श्री KUBK, Butwal	३/२४/२०७१	२	१				
१०	व्यालेया	८	३	५	श्री रा.ग.वा.अ.का., भैरहवा	८/१३/२०६४	५	३				
११	ग्राइन्डर(मिक्सर)	२	२	२	वाली विकास निर्देशनालय, हरिहर भवन	८/१८/२०६५	१	१				
१२	केन चुनौटी आल्मुनियम	३५	३५	३५	श्री सिंचाई तथा जलश्रोत आयो जना, ललितपुर	१२/८/२०६०	२४	११				

क्र. सं.	मेशीनरी औजार को नाम	थान/संख्या	प्राप्तिको श्रोत						अवस्था			कै.
			खरिद	खरिद मिति	सहयोग	सहयोग गर्ने निकाय	सहयोग प्राप्त मिति	संचालना रहेको	मर्मत गर्नु पर्ने अवस्थामा रहेका	लिलाम गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेको		
१३	स्टेपलाइजर	७	२		५	श्री.क्षे.कृ.ता. केन्द्र,भैरहवा	८/१६/२०६०	४		३		
१४	एस्परेटर	१			१	श्री KUBK,Butwal	३/२३/२०७२			१		
१५	सिमिस्टो सिप	५	५	२०५६/१२/१४, २०६९/११/१५	५	श्री वी.वि.वि. तथा गुण नि. से वा शाखा	१/२०/२०५५	५				
१६	सिड ड्राइ केल आलुनियम	३९	३९			श्री वी.वि.वि. तथा गुण नि. से वा शाखा	१२/१४/२०५६	३९				
१७	सिड ब्लोअर	१			१	श्री रा.ग.बा.अ.का., भैरहवा	८/१८/२०६५	१				
१८	सिलर	१	१				१०/८/२०५८	१				
१९	डिफ्रिज	२	१	७/२९/२०७२	१	श्री रा.ग.बा.अ.का., भैरहवा	८/१८/२०६५	१	१			
२०	स्वायल डिभाइडर	२	१	११/२३/२०६८	१	श्री रा.ग.बा.अ.का., भैरहवा	८/१८/२०६५	२				
२१	माइक्रोस्कोप	३	१	३/२३/२०७१	२	श्री रा.ग.बा.अ.का., भैरहवा	८/१८/२०६५	३				
२२	मेन्नीफायर ग्लास	१			१	श्री KUBK,Butwal	३/२४/२०७१					
२३	आलुनियम 6«]	४०	४०	३/१/२०६६		श्री रा.ग.बा.अ.का., भैरहवा	८/१८/२०६५	४०				
२४	वाटरबाथ	१	१	११/२०/२०६६				१				
२५	हाइमोटिक स्पेयर	१	१	११/२३/२०६८						१		
२६	०.०००१ डेसिमल इलेक्ट्रोनिक ब्याले स्स	१	१	३/२३/२०७१				१				

क्र. सं.	मशीनरी औजार को नाम	थाल/संख्या	प्राप्तिको श्रोत						अवस्था			कै.	
			खरिद	खरिद मिति	सहयोग	सहयोग गर्ने निकाय	सहयोग प्राप्त मिति	सञ्चालमा रहेको	मर्मत गर्नु पर्ने अवस्थामा रहेका	लिलाम गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेको			
२७	Gamet सिड डिमाइडर	१	१	३/२३/२०७१					१				
२८	Seed Grinder with type 2 & type 3 disc	१	१	३/२३/२०७१					१				
२९	Seed Spout	१	१	३/२३/२०७१					१				
३०	Leveller	१	१	३/२३/२०७१					१				
३१	Temperature Probe (Measuring capacity upto 300 Degree Celcius	१	१	३/२३/२०७१					१				
३२	Electronic Balance upto 3 kg (0.01)	१	१	३/२३/२०७१					१				
३३	Table Lamp	१	१	३/२३/२०७१					१				
३४	Weight Box (1-50gm)	१	१	३/२४/२०७१					१				
३५	Weight Box (100-500-1000gm)												
३६	Noble Trier 10,14,20 mm	३	३	३/२४/२०७१					१				

क्र. सं.	मशीनरी औजार को नाम	शान/ संख्या	प्राप्तिको श्रोत						अवस्था			कै.
			खरिद	खरिद मिति	सहयोग	सहयोग गर्ने निकाय	सहयोग प्राप्त मिति	संचालमा रहेको	मर्मत गर्नु पर्ने अवस्थामा रहेका	लिलाम गर्नु पर्ने अवस्थामा रहेको		
३७	Digital Conductivity Meter	१			१	श्री KUBK, Butwal		३/२४/२०७१	१			
३८	Magnetic Stirrer Hot Plate	१			१	श्री KUBK, Butwal		३/२४/२०७१	१			
३९	Digital Thermometer and Hygrometer	२			२	श्री KUBK, Butwal		३/२४/२०७१	२			
४०	Inverter (850VA)	३	३	२०७२/०२/१७, २०७३/०३/२२					३			
४१	दयुबल र सोलार ब्याट्री	९	९	२०७२/०२/१७, २०७३/०३/२२					९			
४२	सोलार	१०	१०	३/२२/२०७३					१०			

५. बेरुजु संबन्धि विवरणः

अवधि	बेरुजु	यस आ.व. मा बेरुजु फछ्यौट				फछ्यौट हुन बाँकी जम्मा	कैफियत
		असुली	म.ले.प. कार्यालयबाट	बेरुजु फछ्यौट समितिबाट	जम्मा		
गत आ.व. २०७६/७७ सम्म बेरुजु नरहेको							

६. आ.व. २०७६/७७ का उल्लेखनिय कार्यहरुः

- ❖ आ.व. २०७६-७७ सम्ममा कार्यालयको संपूर्ण बेरुजु फछ्यौट भई हाल बेरुजु नरहेको ।
- ❖ विभिन्न बालीका विभिन्न जातहरुका ६६७.४६ मे.टन मूल तथा प्रमाणित बीउको प्रमाणिकरण गरी गुणस्तरिय बीउ विजनमा आम कृषकको पहुँच सुनिश्चित गर्न बीउ प्रतिस्थापन दर अभिवृद्धि कार्यमा योगदान गरेको ।
- ❖ १२३७ वटा विभिन्न बालीहरुको बीउ नमूना परिक्षण गरि बीउको न्युनतम स्तर कायम गरेकोले बीउको गुणस्तर नियन्त्रण गर्न सहयोग पुर्याईएको ।
- ❖ आ.व. २०७६/७७ मा ४ वटा तालिम तथा १ वटा भ्रमण संचालन भएको थियो । जसमा महिला ४७ र पुरुष १०६ गरी जम्मा १५३ जना लाभान्वित भएको र त्यसबाट बीउ विजनको गुणस्तर नियन्त्रण तथा प्रमाणिकरण प्रकृया बारे जानकारी प्रदान गरी कृषक तथा बीउसंग संबन्धित सरोकारवालाहरुको ज्ञान, दक्षता र क्षमतामा अभिवृद्धि गरेको ।
- ❖ निजी क्षेत्रबाट बजारमा विक्रि वितरण भएको बीउको नमूना संकलन तथा परीक्षण गरी बीउ बजारको नियमित नियमनमा सहयोग पुर्याईएको ।
- ❖ ३८९.८२ हेक्टर क्षेत्रफलमा बीउ बाली खेत निरीक्षण गरी बीउको गुणस्तर कायम गर्न सहयोग पुर्याईएको ।

७. आयोजनाको समस्या संबन्धि विवरणः

क्र.स	आयोजन/ कार्यक्रमको नाम	आयोजना कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य मुख्य समस्याहरु	समस्या देखा पर्नुका कारणहरु	समस्या समाधान गर्न गरिएको प्रयासहरु	मविसस समिति (MDAC) मा प्रस्तुत गर्नुपर्ने देखिएका समस्याहरु	समस्या समाधानका लागि सुझावहरु
१	बीउ विजन प्रयोगशाला भरहवा	दरवन्दी अनुसार कर्मचारी परिपुर्ती नभएको				दरवन्दी अनुसार पदपुर्ती हुनुपर्ने, अधिकृत र प्राविधिक कर्मचारीको अनुपात मिलाइनुपर्ने, प्रयोगशालामा रहेको २ जना लेखा दरवन्दी मध्ये १ वटा लेखा दरवन्दी मात्र कायम गरिनु पर्ने, तत्काललाई दरवन्दी पदपुर्ती नहुदासम्मको लागि करारबाट पदपुर्ती गरिनुपर्ने

द. नेपालमा बीउ विजनको नियमन, गुणस्तर नियन्त्रण एवं बीउ विजन क्षेत्रको विकास संबन्धमा भएका नितिगत व्यवस्थाका बारेमा जानकारी:

द.१) बीउ विजन ऐन २०४५

बीउ विजन ऐन २०४५ को दफा १९ मा भएको व्यवस्था अनुसार देहाय अनुसारको कसुर गर्ने जो कोहीलाई निम्नानुसारको दण्ड सजायको व्यवस्था रहेको सर्वसाधारण सबैको लागि जानकारी गराईन्छ:

- ✓ कसैले ऐनको दफा ९ बमोजिम अनुमतिपत्र नलिई बीउ विजन परिक्षण प्रयोगशाला सञ्चालन गरेमा पचास हजार रूपैयाँ जरिवाना हुनेछ ।
- ✓ कसैले दफा ११क. बमोजिम अनुमति पत्र नलिई बीउ विजन बिक्री वितरण गरे वा गराएमा र दफा (११ख.) बमोजिम सूचित नभएका बीउ विजन बिक्री वितरण गरे वा गराएमा दस हजार रूपैयाँदेखि बीस हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ ।
- ✓ कसैले देहाय अनुसारको बीउ विजन विवरण नखुलाई बीउ विजनको विक्रि वितरण गरे वा गराएमा दश हजार रूपैयाँदेखि पन्ध्र हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ:
 - बीउ विजनको किसिम र जात,
 - तोकिएको न्यूनतम गुणस्तरको हद,
 - रासायनिक पदार्थ प्रयोग गरी उपचार गरिएको भए सोको विवरण,
 - उत्पादन वर्ष,
 - बीउ विजनको परीक्षणको मिति,
 - लट नं.,
 - बीउ विजन उपयुक्त हुने क्षेत्र,
 - बीउ विजनको तौल
 - बीउ विजन बिक्री वितरण गर्ने व्यक्ति वा संघ संस्थाको नाम,
 - लोगो र दस्तखत र
 - तोकिए बमोजिमका अन्य कुराहरूको विवरण
- ✓ कसैले उपदफा १६.३ बमोजिम अनुमतिपत्र नलिई बाली निरीक्षण गर्न, बीउ विजनको नमूना सङ्कलन गर्न तथा बीउ विजन विश्लेषण गर्ने कार्य गरेमा पच्चीस हजार रूपैयाँ जरिवाना हुनेछ ।

द.२) बीउ विजन नियमावली २०६९

बीउ विजन नियमावली २०६९ को नियम १६ बमोजिम नेपालमा देहायका दुई पद्धतिबाट बीउ विजनको गुणस्तर नियन्त्रण तथा प्रमाणीकरण हुने व्यवस्था रहेको छ ।

द.२.१) यथार्थ संकेतपत्र पद्धति

यथार्थ संकेतपत्र पद्धति अनुसार बीउको स्तरहरू देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) प्रजनन् बीउ
- (ख) श्रोत बीउ
- (ग) लेवल बीउ
- (घ) उन्नत बीउ

८.२.२) प्रमाणीकरण पद्धति

प्रमाणीकरण पद्धति अनुसार बीउको स्तरहरू देहाय बमोजिम हुनेछः

- (क) प्रजनन् बीउ
- (ख) मूल बीउ
- (ग) प्रमाणित बीउ
- (घ) उन्नत बीउ

८.३) बीउ बिजनको दीर्घकालीन राष्ट्रिय सोच (सन् २०१३ - २०२५)

बालीका नयाँ जातहरू तथा गुणस्तरीय बीउ कृषि उत्पादनमा वृद्धि तथा खाद्य सुरक्षामा दीगो सुधारका लागि सबैभन्दा उपयुक्त माध्यम हुन् । बीउ बिजनको दीर्घकालीन सोचको अवधारणात्मक प्रारूप बीउ बिजन मूल्य शृंखलाका अवयवहरूः जातीय विकास तथा सम्बद्धन, बीउ उत्पादन, बीउ प्रशोधन तथा तयारी, बीउ बजारीकरण, र बीउ उपयोगमा आधारित छ । यो दीर्घकालीन सोचले यस क्षेत्रलाई रणनीतिक मार्गदर्शन तथा पहुँचविन्दु प्रदान गर्नुका साथै तोकिएको समयावधि भित्र खास खास उपलब्धि र त्यसबाट पर्ने प्रभावको बारेमा जानकारी दिन्छ । साथै, यसले नेपालमा दीगो बीउ बिजन प्रणाली विकासको अपेक्षित उपलब्धि हासिल गर्न आवश्यक पर्ने प्रमुख रणनीतिहरू, प्रकृया तथा उत्पादन सामग्रीका बारेमा सुझाव दिन्छ ।

८.३.१) सोच (Vision)

कृषक र कृषक परिवारहरूको जीवनस्तर (Well Being) सुधारको लागि गुणस्तरीय बीउ ।

८.३.२) ध्येय (Mission)

दीगो र प्रतिस्पर्धी बीउ प्रणालीको माध्यमबाट गुणस्तरीय बीउ उत्पादन गरी कृषकहरूलाई आपूर्ति गर्ने ।

८.३.३) लक्ष (Goal)

गुणस्तरीय बीउको आत्मनिर्भरता, आयात प्रतिस्थापन एवं निर्यात प्रवर्द्धन गरी बालीको उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने, आमदानी बढाउने र रोजगारीका अवसरहरू सृजना गर्ने ।

८.३.४) उद्देश्यहरू (Objectives)

१. पर्याप्त परिमाणमा गुणस्तरीय बीउ र बीउजन्य सामग्रीहरूमा पहुँच बढाउने ।
२. गुणस्तरीय बीउको उत्पादन र आपूर्ति वृद्धि गरी बीउ प्रतिस्थापन दर बढाउने ।
३. कृषि जैविक विविधताको संरक्षण र दीगो उपयोगबाट स्थानीय बीउको सुरक्षा एवं प्रवर्द्धन गर्ने ।
४. बालीका उन्नत जातहरूको गुणस्तरीय बीउको विकास, उत्पादन एवं बजारीकरणबाट अनुकूल वातावरणको सृजना गर्ने ।

८.३.५) रणनीतिहरू (Strategies)

माथि उल्लेखित उद्देश्यहरू हासिल गर्नको लागि निम्न रणनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछन्ः

- १ स्थानीय आनुवांशिक श्रोतहरूको उपयोग सहित कृषकहरूको छनौट-रोजाई अनुसारका जातीय विकल्प उपलब्ध गराई गुणस्तरीय बीउको प्रयोगमा प्रोत्साहन गर्ने ।
- २ प्रभावकारी एवं गुणस्तरीय बीउ-सेवाहरू प्रवाह गरी बीज वृद्धि, प्रशोधन र तयारीमा सरकारी, सामुदायिक तथा निजी व्यवसायलाई सहयोग पुर्याउने ।
- ३ स्थानीय र बाह्य आनुवांशिक भण्डार (Gene pool) को उपयोगबाट जातीय विकास, उन्मोचन एवं सम्बद्धन गर्ने ।

- ४ बीउ उद्यमीहरूको बजार व्यवस्थापन सम्बन्धी ज्ञान सीपको अभिवृद्धि गर्ने तथा बीउसंग सम्बन्धित पूर्वाधारहरूमा लगानी वृद्धि गर्ने ।
- ५ व्यवसायिक निष्ठा (Business Culture) भएका दक्ष एवम् प्रभावकारी सरकारी, सामुदायिक र निजी बीउ बिजन संस्थाहरूको विकास गर्ने ।

८.३.६) अपेक्षित नतिजा:

बीउ बिजनको दीर्घकालीन सोच कार्यान्वयनबाट सन् २०२५ सम्ममा तपशील बमोजिमको नतिजा निस्कने अपेक्षा गरिएको छ ।

१. देश खाद्यान्न बालीको बीउमा आत्मनिर्भर भै दश लाख कृषक परिवारलाई आवश्यकता अनुसारको गुणस्तरीय बीउ बाली लगाउने समय अगावै उपलब्ध हुनेछ ।
२. सन् २०२५ सम्ममा औपचारिक बीउ प्रणालीबाट ८८ मे. टन प्रजनन बीउ, २९७८ मे.टन मूल बीउ, र ९२५२७ मे.टन प्रमाणित-उन्नत बीउ उत्पादन हुनेछ ।
३. सन् २०२५ मा नेपालमा उत्पादित ७५० मे.टन गुणस्तरीय बीउ निर्यात गर्न सकिने छ ।
४. सन् २०२५ सम्ममा बीउ प्रतिस्थापन दर खाद्यान्न बालीको २५ प्रतिशत र तरकारी बालीको ९० प्रतिशतसम्म पुग्नेछ ।
५. बीउ बिजन गुण नियन्त्रण पद्धतिबाट सुनिश्चित गुणस्तर तथा यथार्थ संकेत पत्र सहितको गुणस्तरीय बीउ स्थानीय बजारमा उपलब्ध हुनेछ ।
६. सरकारी तथा निजी क्षेत्रबाट सन् २०२५ सम्ममा विभिन्न बालीका ४२३ खुला सेचित (Open pollinated) र ६० वर्णशकर (Hybrid) जातहरूको उन्मोचन गरिनेछ ।
७. बीउ बिजन प्रयोगशालाहरूले वार्षिक चालिस हजार बीउ नमूनाहरू परीक्षण तथा विश्लेषण गर्नेछन् ।
८. प्रभावकारी संरचनाको निर्माण तथा चुस्त बीउ बिजन प्रणालीद्वारा बीउ उत्पादन र बजारीकरण गरिनेछ ।
९. धान र तरकारी बालीको उत्पादकत्व क्रमश ३.८ मे.टन प्रति हेक्टर र १९ मे.टन प्रति हेक्टरसम्म बृद्धि हुनेछ ।
१०. निजी क्षेत्रको सहभागिताबाट बीउ उत्पादन वृद्धि भै बजारमा गुणस्तरीय बीउको उपलब्धता बढ्नुका साथै देशमा चारबटा ठूला निजी बीउ कम्पनीहरू स्थापना हुनेछन् ।
११. सरकारी तथा निजी क्षेत्रमा २९३ जना बीउ विशेषज्ञको विकास हुनेछ ।
१२. कृषकको अधिकारलाई संरक्षित गरिनेछ र बालीका श्रेयस्कर र प्रतिस्पर्धी जात विकास गर्ने प्रजनकलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
१३. बीउ आयात तथा निर्यात गर्ने नियमावलीहरूलाई विश्व व्यापार संगठन र सार्क देशको मापदण्ड अनुरूप मलाईनेछ ।
१४. नेपालको बीउ बिजन प्रणालीमा संलग्न सबै सरोकारवाला निकायहरू जिम्मेवार भै कृषक प्रति जबाफदेही हुनेछन् ।
१५. बीउ बिजनको दीर्घकालीन सोच २०१३ - २०२५ को कार्यान्वयनबाट थप दुई लाख पचपन्न हजार व्यक्तिलाई पूर्ण रोजगारी मिल्नेछ भने ८० लाख मे. टन खान योग्य खाद्यान्न उपलब्ध हुनेछ जसको मूल्य हालको बजार मूल्यमा करिब दुई खर्व नेपाली रुपैया हुन जान्छ ।
१६. कृषि उत्पादन बृद्धिबाट खाद्यसंग सम्बन्धित उद्योगहरूलाई आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ पर्याप्त मात्रामा उपलब्ध हुनेछ ।

१७. नेपालको बीउ विजन क्षेत्र आफूले हासिल गरेको अनुभव र ज्ञान अरु देशसंग आदान प्रदान गर्न सक्षम हुनेछ ।

८.३.७) प्रभाव (Impact)

बीउ विजनको बिकास रणनीतिको प्रत्यक्ष र परोक्ष प्रभावहरु निम्नानुसार देखा पर्नेछन् :

क. खाद्य सुरक्षामा बृद्धि एवम् गरिवी न्यूनीकरण ।

ख. रोजगारीका अवसरको श्रृजना ।

ग. जैविक विविधताको संरक्षण र जलवायु परिवर्तन को नकारात्मक प्रभावबाट बच्ने उपायहरुको अवलम्बन ।

घ. लैंगिक समता र सामाजिक समावेशीकरण ।

९. बीउ प्रमाणीकरण निर्देशिका २०७४ मा व्यवस्था भएको बीउ प्रमाणीकरणसंग संबन्धित महत्वपूर्ण तथ्यहरुका बारेमा जानकारी:

९.१ खाद्यान्न बालीको (धान, गहुँ, जौ, उवा र मकै)बीउ प्रमाणीकरणका विशेषस्तरहरु:

९.१.१. खाद्यान्न बीउ बालीको लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	न्युनम् दूरी (मिटरमा)	
	मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात लगाएको खेत सम्म वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको खेत सम्मको दुरी <u>धान, गहुँ, जौ र उवा</u> बालीको लागि	३	३
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात लगाएको खेत सम्म वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको खेत सम्मको दुरी <u>कोदो</u> बालीको लागि	५	५
कालो पोके (Loose Smut) लागेको खेतबाट बीउ उत्पादन गरिने खेत सम्मको दुरी <u>गहुँ, जौ र उवा</u> बालीको लागि	१५०	१५०
<u>मकै</u> बालीको सन्दर्भमा बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात लगाएको खेत सम्म वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको खेत सम्मको दुरी	३००	२००

९.१.२. खाद्यान्न बाली को खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम प्रतिशत:

क्र.स.	बाली	वेजात बोट प्रतिशत अधिकतम		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम		छुट्याउन नसकिने अन्य बाली प्रतिशत अधिकतम		निषेधित रोग
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
१	धान	०.०५	०.२०	०.२०	०.५०	-	-	नेक ब्लाष्ट
२	गहुँ, जौ र उवा	०.०५	०.३०	०.१०	०.५०	०.०५	०.१०	कालो पोके
३	कोदो	०.१०	०.२०	-	-	-	-	-
४	मकै	१.००	२.००	-	-	-	-	-

९.१.३. बीउको लागि आवश्यक न्यूनतमस्तर

क्र. स.	बाली	शुद्ध बीउ न्यूनतम %		निष्कृत्य पादार्थ अधिकतम %		अन्य बालीको बीउ अधिकतम (दाना प्रति केजीमा)		झारपातको बीउ अधिकतम (दाना प्रति केजीमा)		पहिचान गर्न सकिने अन्य जातहरू अधिकतम (दाना प्रति केजीमा)		उमारशक्ति न्यूनतम %		चिस्यान अधिकतम %	
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित
१	धान	९८	९८	२	२	१०	२०	२	५	१०	२०	८०	८०	१३	१३
२	गहुँ	९८	९८	२	२	१०	२०	२	५	१०	२०	८५	८५	१२	१२
३	जौ	९८	९८	२	२	१०	२०	१०	२०	१०	२०	८५	८५	१२	१२
४	उवा	९८	९८	२	२	१०	२०	१०	२०	१०	२०	८५	८५	१२	१२
५	कोदो	९७	९७	३	३	१०	२०	१०	२०	१०	२०	७५	७५	११	११
६	मकै	९८	९८	२	२	५	१०	०	०	१०	२०	८५	८५	१२	१२

९.१.४. निषेधित गरिएको भारपात:

- धान बालीको लागि: जंगली धान (Wild Rice) : *Oryza sativa* L. Var .*fatua prain*
- गहुँ बालीको लागि:
 - ✓ मोर्निङ्ग ग्लोरी/हिरनखुरी: *Convolvulus arvensis* L.
 - ✓ रगतेझार: *Phalaris minor*

९.२ दलहन बाली (मुसुरो, चना, मास, मुङ्ग, बोडी र रहर) को बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरू:

९.२.१. दलहन बीउ बालीको लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्यूनतम दूरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेत सम्मको दूरी	मुसुरो, चना, मास, मुङ्ग र बोडी	१०	५
	रहर	२००	१००

९.२.२. दलहन बालीको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम् प्रतिशतः

क्र.स.	बाली	वेजात बोट प्रतिशत अधिकतम्		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम्		निषेधित रोग
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
१	मुसुरो	०.१०	०.२०	-	-	-
२	चना	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	फ्युजारीयम विल्ट
३	मास	०.१०	०.२०	-	-	-
४	मुङ्ग	०.१०	०.२०	-	-	-
५	बोडी	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०/०.५०	बीन कमन मोजाइक भाइरस/ एन्थ्राकनोज
६	रहर	०.१०	०.२०	-	-	-

९.३ नगदे बाली (सुर्ति, जुट, कपास) को बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरुः

९.३.१. नगदे बालीको बीउ बालीको लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्यूनम् दूरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेत सम्मको दूरी	सुर्ति	३	३
	जुट	५०	२५
	कपास	५०	२५

९.३.२. नगदे बालीको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम् प्रतिशतः

क्र.स.	बाली	वेजात बोट प्रतिशत अधिकतम्		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम्		निषेधित रोग
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
१	सुर्ति	०.१०	०.२०	-	-	-
२	जुट	०.५०	१.००	१.००	२.००	जुट क्लोरोसिस
३	कपास	०.१०	०.२०	-	-	-

९.४ तेलहन बाली (तोरी, रायो, सस्यु, बदाम, भटमास, तिल, झुसेतिल) को बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरु:

९.२.१. तेलहन बीउ बालीको लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्यूनम् दुरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात, वा जात थाहा नभएको उही बाली लगाएको अर्को खेत सम्मको दूरी	तोरी	५०	२५
	रायो (राई) र सस्यु	३००	२००
	बदाम	३	३
	भटमास	३	३
	तिल	१००	५०
	झुसे तिल	४००	२००

९.४.२. तेलहन बालीको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम् प्रतिशत:

क्र.स.	बाली	वेजात बोट प्रतिशत अधिकतम्		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम्		निषेधित रोग
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
१	तोरी	०.१०	०.५०	०.२०	०.५०	अल्टरनेरियालिफस्पट र स्क्लेरोटिनीया
२	रायो (राई) र सस्यु	०.१०	०.५०	०.२०	०.५०	अल्टरनेरियालिफस्पट र स्क्लेरोटिनीया
३	बदाम	०.१०	०.२०	-	-	-
४	भटमास	०.१०	०.५०	०.१०	०.५०	एन्थ्रकनोज
५	तिल	०.१०	०.२०	०.५०	१.००	लिफस्पट (Cercospora semi Zimm.)
६	झुसे तिल	०.०५	०.१०	-	-	

९.४.३. बीउको लागि आवश्यक न्यूनतमस्तर

क्र.स.	बाली	शुद्ध बीउ न्यूनतम् %		निष्कृय पादर्थ अधिकतम् %		अन्य बालीको बीउ अधिकतम् (दाना प्रति केजीमा)		झारपातको बीउ अधिकतम् (दाना प्रति केजीमा)		पहिचान गर्न सकिने अन्य जातहरु अधिकतम् (दाना प्रति केजीमा)		उमारशक्ति न्यूनतम् %		चिस्यान अधिकतम् %	
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित
१	रायो	९७	९७	३	३	१०	२०	१०	२०	१०	२०	८५	८५	८	८
२	तोरी	९७	९७	३	३	१०	२०	५	१०	१०	२०	८५	८५	८	८
३	बदाम	९६	९६	४	४	-	-	-	-	-	-	७०	७०	९	९
४	भटमास	९८	९८	२	२	५	५	५	१०	५	१०	७५	७५	९	९

९.२.४. निषेधित गरिएको भारपात:

➤ तोरी र रायो (राई) बालीको लागि: सत्यनाशी (Argemone Mexicana L.)

९.५ तरकारी बाली (जरे बाली समूह- मूला, सलगम, गाजर) को बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरू:

९.५.१. तरकारी बाली (जरे बाली समूह- मूला, सलगम, गाजर) को लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्यूनम् दूरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेतसम्मको दूरी	मूला र सलगम	१६००	१०००
	गाजर	१०००	५००

९.५.२. मूला, सलगम र गाजरको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम प्रतिशत:

क्र.स.	बाली	वेजात बोट प्रतिशत अधिकतम		जातिय गुण नदेखाउने जरा प्रतिशत अधिकतम		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम		निषेधित रोग
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
१	मूला र सलगम	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	कोशामा लाग्ने अल्टरनेरिया लिफस्पट
						०.१०	०.२०	ब्ल्याक रट
२	गाजर	०.१०	०.२०	-	-	-	-	-

९.५.३ बीउका लागि आवश्यक न्यूनमस्तर

क्र.स.	बाली	शुद्ध बीउ न्यूनतम %		निष्क्रिय पादर्थ अधिकतम %		अन्य बालीको बीउ अधिकतम (दाना प्रति केजीमा)		झारपातको बीउ अधिकतम (दाना प्रति केजीमा)		पहिचान गर्न सकिने अन्य जातहरू अधिकतम (दाना प्रति केजीमा)		उमारशक्ति न्यूनतम %		चिस्यान अधिकतम %	
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित
१	मूला	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	-	-	७५	७५	८	८
२	सलगम	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	-	-	७५	७५	९	९
३	गाजर	९६	९	४	४	५	-	५	५	५	५	६५	६५	९	९

९.६ तरकारी बाली (गानो बाली समूह- प्याज) को बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरू:

९.४.१. तरकारी बाली (गानो बाली समूह- प्याज) को पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	न्यूनतम दूरी (मिटरमा)			
	आमा उत्पादन गर्ने बेलामा उत्पादन अवस्था		बीउ उत्पादन गर्ने बेलामा	
	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेतसम्मको दूरी	५	५	१६००	१०००

९.६.२. प्याजको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम प्रतिशतः

क्र.स.	बाली	जातीय शुद्धता नभएका बोट (आमा गानो उत्पादनको दोस्रो निरीक्षण) प्रतिशत अधिकतम		बेजातको बोट (बीउ उत्पादनको दोस्रो, तेस्रो र चौथो निरीक्षण) प्रतिशत अधिकतम		रोगी बोट (बीउ उत्पादनको दोस्रो, तेस्रो र चौथो निरीक्षण) प्रतिशत अधिकतम		निषेधित रोग
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
१	प्याज	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	०.२०	०.५०	पर्पल ब्लोच, एलो ड्वार्फ डिजीज

९.६.३ बीउका लागि आवश्यक न्युनमस्तरः

क्र.स.	बाली	शुद्ध बीउ न्युनतम %		निष्कृत्य पादार्थ अधिकतम %		अन्य बालीको बीउ अधिकतम (दाना प्रति केजीमा)		झारपातको बीउ अधिकतम (दाना प्रति केजीमा)		पहिचान गर्न सकिने अन्य जातहरू अधिकतम (दाना प्रति केजीमा)		उमारशक्ति न्युनतम %		चिस्यान अधिकतम %	
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित
१		९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	-	-	७०	७०	९	९

९.७ तरकारी बाली (काउली, बन्दा र रायो साग) को बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरूः

९.७.१. काउली, बन्दा र रायो सागको लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्युनतम दूरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात, तथा Brassica spp. अन्तरगत पर्ने अन्य बाली लगाएको अर्को खेतसम्मको दूरी	काउली, बन्दा र रायो साग	१६००	१०००

९.७.२. काउली, बन्दा र रायो सागको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम प्रतिशतः

बाली	बेजात बोट प्रतिशत अधिकतम		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम		निषेधित रोग
	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
काउली	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	अल्टरनेरिया लिफस्पट (कोषामा)
			०.१०	०.२०	ब्ल्याक रट
बन्दा	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	अल्टरनेरिया लिफस्पट (कोषामा)
			०.१०	०.२०	ब्ल्याक रट
रायो साग	०.१०	०.२०	०.२०	०.५०	अल्टरनेरिया लिफस्पट (कोषामा)

९.८ तरकारी बाली (बोडी र घिउ/झांगे सिमी) को बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरु:

९.८.१. बोडी र घिउ/झांगे सिमीको लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्यूनम् दूरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेतसम्मको दूरी	बोडी र घिउ/झांगे सिमी	५०	२५

९.८.२. बोडी, र घिउ/झांगे सिमीको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम् प्रतिशत:

बाली	बेजात बोट प्रतिशत अधिकतम्		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम्		निषेधित रोग
	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
बोडी र घिउ/ झांगे सिमी	०.१०	०.५०	०.१०	०.२०	बीन कमन मोज्याक भाइरस
			०.१०	०.५०	एन्श्राकनोज

९.८.३ बीउका लागि आवश्यक न्यूनमस्तर

क्र. स.	बाली	शुद्ध बीउ न्यूनतम् %		निष्कृय पादर्थ अधिकतम् %		अन्य बालीको बीउ अधिकतम् (दाना प्रति केजीमा)		झारपातको बीउ अधिकतम् (दाना प्रति केजीमा)		पहिचान गर्न सकिने अन्य जातहरु अधिकतम् (दाना प्रति केजीमा)		उमारशक्ति न्यूनतम् %		चिस्यान अधिकतम् %	
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित
१	बोडी	९८	९८	२२	२	-	१०	-	१०	५	१०	७५	७५	९	९
२	घिउसिमी	९८	९८		२	-	-	-	-	५	५	७५	७५	१०	१०

९.९ तरकारी बाली (भण्टा, रामतोरिया र भेडे/पीरो खुर्सानी) को बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरु:

९.९.१. भण्टा, रामतोरिया, भेडे/पीरो खुर्सानीको लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्यूनम् दूरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेतसम्मको दूरी	भण्टा, रामतोरिया, भेडे/पीरो खुर्सानी	४००	२००

९.९.२. भण्टा, रामतोरिया, भेडे/पीरो खुर्सानीको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम् प्रतिशत:

बाली	बेजात बोट प्रतिशत अधिकतम्		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम्		निषेधित रोग
	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
भण्टा	०.१	०.२०	०.२०	०.५०	फलमा लाग्ने फोमोप्सिस ब्लाइट

९.१० केराउ बालीको बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरु:

९.१०.१. केराउ बालीको लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्यूनम् दुरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेतसम्मको दूरी	केराउ	१०	५

९.१०.२. केराउ बालीको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम् प्रतिशत:

बाली	बेजात बोट प्रतिशत अधिकतम्		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम्		निषेधित रोग
	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
केराउ	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	पीमोजाइक भाइरस

९.११ करेला, लौका, काँक्रो, तर्बुजा, फर्सी, स्व्वास फर्सी, चिचिण्डा, घिरौला र पाटे घिरौला बालीको बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरु:

९.११.१. पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्यूनम् दुरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेतसम्मको दूरी	करेला, लौका, काँक्रो, तर्बुजा, फर्सी, स्व्वास फर्सी, चिचिण्डा, घिरौला र पाटे घिरौला	१०००	५००

९.११.२. खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम् प्रतिशत:

बाली	बेजात बोट प्रतिशत अधिकतम्		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम्		निषेधित रोग
	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
करेला र काँक्रो	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	मोजाइक भाइरस
लौका, तर्बुजा र चिचिण्डा	०.१०	०.२०	-	-	-
फर्सी र स्व्वास फर्सी	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	क्यूकम्बर मोजाइक भाइरस
घिरौला र पाटे घिरौला	०.१०	०.२०	-	-	

९.१२ गोलभेडा बालीको बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरु:

९.१२.१. गोलभेडाको लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्यूनम् दुरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेतसम्मको दूरी	गोलभेडा	५०	२५

९.१२.२. गोलभेडा बालीको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम् प्रतिशतः

बाली	बेजात बोट प्रतिशत अधिकतम्		रोगी बोट प्रतिशत अधिकतम्		निषेधित रोग
	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
गोलभेडा	०.१०	०.२०	०.२०	०.५०	अर्लि ब्लाइट, फलमा लाग्ने ब्याक्टेरियल स्पट र टोमाटो मोजाइक भाइरस

९.१३ स्वीसचाई र पालुङ्गो बालीको बीउ प्रमाणिकरणको विशेषस्तरहरुः

९.१३.१. स्वीसचाई र पालुङ्गो बालीको लागि पृथकता दूरी (Isolation Distance)

विवरण	बाली	न्यूनम् दूरी (मिटरमा)	
		मूल	प्रमाणित
बीउ उत्पादन गरिने खेत देखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेतसम्मको दूरी	स्वीसचाई	१०००	५००
	पालुङ्गो	१६००	१०००

९.१३.२. स्वीसचाई र पालुङ्गो बालीको खडा बीउ बालीको लागि चाहिने अधिकतम् प्रतिशतः

बाली	बेजात बोट प्रतिशत अधिकतम्	
	मूल	प्रमाणित
स्वीसचाई र पालुङ्गो	०.१०	०.२०

९.१४ न्यूनतम खेत निरीक्षण र पटकः

क्र.स.	बाली	निरिक्षण पटक	निरिक्षण गर्ने समय
क) खाद्यान्न बाली			
१.	धान	२	बाला निस्किक सके पछि
			बाली पाकी सके पछि तर काट्नु अघि
२.	गहुँ	२	बाला निस्किक सके पछि
			बाली पाकी सके पछि तर काट्नु अघि
३.	मकै	३	धानचमरा आउनु अघि
			धानचमरा पूर्णरूपले निस्किक सके पछि
			घोगा निरिक्षण
४.	कोदो	२	बाला निस्किक सके पछि
			बाली पाकी सके पछि तर काट्नु अघि
५.	जौ	२	बाला निस्किक सके पछि
			बाली पाकी सके पछि तर काट्नु अघि

क्र.स.	बाली	निरिक्षण पटक	निरिक्षण गर्ने समय
ख) दलहन बाली			
१	मुसुरो	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
२	चना	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
३	मास	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
४	मुङ्ग	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
ग) तेलहन बाली			
१	तोरी	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
२	रायो	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
३	वदाम	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
४	भटमास	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
ग) तरकारी बाली			
१	मुला/सलगम	३	बीउ छरेको २०-३० दिन पछि जरा सार्ने बेलामा बीउ उत्पादन अवस्थामा
२	गाजर	४	फूल फुल्नु अघि फूल फुलिरहेको अवस्थामा फूल फुलिरहेको अवस्थामा बाली पाकी सके पछि
३	गोलभेडा	३	फूल फुल्नु अघि फूल खेल्ने बेला वा फल लाग्ने बेला फल पाके पछि र फल टिप्न अघि

क्र.स.	बाली	निरिक्षण पटक	निरिक्षण गर्ने समय
४	प्याज	६	बेर्ना सारी सके पछि
			गानो उखेल्दा
			गानो रोप्ने बेला
			फूल फुल्नु अघि
			फूल फुलिरहेको अवस्थामा
			बाली पाकि सके पछि
५	काउली वन्दा	३	फूल ग्याँठ तयार हुनु अघि
			फूल ग्याँठ तयार भई बजारमा पठाउने अवस्थामा
			फूल खेल्ने बेलामा
६	बोडी/घिउसिमि	२	फूल फुल्ने बेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
७	भेडे/पिरो खुर्सानी	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल फूले देखि फल लागिरहेको बेला
			फल लागे देखि फल पाक्ने समयसम्म
८	काँक्रो	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल फूले देखि फल लागिरहेको बेला
			फल लागे देखि फल पाक्ने समयसम्म
९	भाण्टा/रामतोरियाँ	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल फूले देखि फल लागिरहेको बेला
			फल लागे देखि फल पाक्ने समयसम्म
१०	मेथी	२	फूल फुल्ने बेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
११	केराउ	२	फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
१२	करेला र घिरौला	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल फूले देखि फल लागेसम्म
			फल लागे देखि फल पाक्ने समयसम्म
१३	स्वीसचार्ड पालुङ्गो	२	फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म

क्र.स.	बाली	निरिक्षण पटक	निरिक्षण गर्ने समय
घ) औधोगिक बाली			
१	जुट	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल फूली कोशा लाग्न थाले पछि
			फूल फुल्नु अघि
ङ) घाँसे बाली			
१	जै राई घाँस	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			बाला लागे देखि बाला पाक्ने समयसम्म
२	वर्सिम लुर्सन र हार्डट क्लोभार	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
३	स्टाईलो टियोसिन्टे	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल पुले देखि बाला लाग्ने समयसम्म
			बाला लागे देखि बाला पाक्ने समयसम्म

१०. बीउ बिजनको नमुना सङ्कलन गर्ने कार्यविधि, २०७३ मा बीउ विजनको नमूना संकलनका संबन्धमा भएका व्यवस्थाहरूका बारेमा सामान्य जानकारी:

१०.१ बीउ नमूना लिने विधि

१०.१.१ धन्सार, खलियान तथा प्रशोधन कारखाना (१०० के.जी.भन्दा बढीको थैला वा भाँडा समेत) मा थुपारेको बीउको लटबाट लिईने प्राथमिक नमूनाको न्यूनतम् संख्या निम्नानुसार हुनु पर्छ ।

प्रत्येक बीउको लटको परिमाण	न्यूनतम् प्राथमिक नमूना संख्या
५०० के.जी. सम्म	कम्तिमा ५ प्राथमिक नमूना
५०१ देखि ३,००० के.जी. सम्म	प्रत्येक ३०० के.जी. मा १ तर कम्तिमा ५ वटा
३,००१ देखि २०,००० के.जी. सम्म	प्रत्येक ५०० के.जी. मा १ तर कम्तिमा १० वटा
२०,००१ के.जी. देखि माथी	प्रत्येक ७०० के.जी. मा १ तर कम्तिमा ४० वटा

१०.१.२ पन्ध्रदेखी सय के.जी. सम्म तौल भएको बोरा वा अन्य भाँडोमा राखेको बीउको लटबाट लिईने प्राथमिक नमूनाको न्यूनतम् संख्या निम्नानुसार हुनु पर्छ

प्रत्येक बीउको लटको परिमाण	न्यूनतम् प्राथमिक नमूना संख्या
१ देखी ४ भाँडोमा	प्रत्येक भाँडोबाट ३ प्राथमिक नमूना
५ देखी ८ भाँडोमा	प्रत्येक भाँडोबाट २ प्राथमिक नमूना
९ देखी १५ भाँडोमा	प्रत्येक भाँडोबाट १ प्राथमिक नमूना
१६ देखी ३० भाँडोमा	कुल १५ प्राथमिक नमूनाहरू

३० देखी ५९ भाँडोमा	कुल २० प्राथमिक नमुनाहरू
६० वा बढी	कुल ३० प्राथमिक नमुनाहरू

१०.१.३ सानो कागजको खाम वा अरु किसिमको सानो पाकेटको हकमा प्रत्येक बीउको लटमा बढीमा १०० के.जि.को एक इकाईको दरले नछानिकन पाकेटहरू नै नमूना लिने विधिको क अनुसार नमूनाको रूपमा लिनु पर्दछ ।

१०.२ बीउको नमूना पठाउँदा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू

१०.२.१ प्रयोगशालामा बीउको उमारशक्ति (Germination Test), भौतिक शुद्धता (Physical Purity), हजार दानाको तौल (Test Weight) परिक्षण गर्नका लागि निश्चित बीउको परिमाण आवश्यक पर्दछ । विभिन्न बालीहरूका बीउ नमूनाको परिमाण देहाय अनुसार प्रयोगशालामा आएमा मात्र बीउको नमूना दर्ता हुने प्रावधान रहेको छ:

क्र. स.	बाली	अंग्रेजी नाम	लटको अधिकतम तौल (के.जी.)	परीक्षार्थ पठाईने नमूनाको न्युनतम तौल (ग्राम)	कार्य नमूनाको न्युनतम तौल (ग्राम)
क. खाद्यान्न बाली					
१	धान	Paddy/ Rice	30000	700	70
२	मकै	Maize	40000	1000	900
३	गहुँ	Wheat	30000	1000	120
४	कोदो	Millet	10000	60	6
५	जौ	Barley	30000	1000	120
६	मिठे फापर	Buckwheat	10000	600	60
७	तिते फापर	Buckwheat	10000	600	60
ख. दलहन बाली					
१	भटमास	Soybean	30000	1000	500
२	मुसुरो	Lentil	30000	600	60
३	चना	Chick Pea	30000	1000	1000
४	बोडी	Cowpea	30000	1000	400
५	रहर	Pigeonpea	20000	1000	300
६	मास	Black Gram	30000	1000	700
७	मुङ्ग	Green Gram	20000	1000	120
ग. तेलहन बाली					
१	बदाम	Groundnut	30000	1000	1000
२	तोरी/ सस्युँ/ रायो	Mustard and Rape	10000	70/40	714
३	तील	Sesame seed	10000	70	7
४	झुसेतील	Niger	10000	150	15
५	कुसुम (स्याफ फलावर)	Safflower seed	25000	900	90

क्र. स.	बाली	अंग्रेजी नाम	लटको अधिकतम तौल (के.जी.)	परीक्षार्थ पठाईने नमूनाको न्युनतम तौल (ग्राम)	कार्य नमूनाको न्युनतम तौल (ग्राम)
६	सुर्यमुखी#	Sunflower seed	25000	1000	200
७	आलस#	Linseed	10000	150	15
घ. औद्योगिक बाली					
१	सूर्ती	Tobacco	10000	5	0.5
२	कपास	Cotton	2500	1000	350
३	जुट	Jute	10000	150	15
ड. तरकारी					
१	आलु	Potato	10000	25	10
२	काउली	Cauliflower	10000	100	10
३	बन्दागोवी	Cabbage	10000	100	10
४	ग्याँठकोवी	Knol Knol	10000	100	10
५	ब्रोकाउली	Broccoli	10000	100	10
६	मुला	Radish	10000	300	30
७	सलगम	Turnip	10000	70	7
८	रायोसाग	Broad leaf Mustard	10000	40	4
९	प्याज	Onion	10000	80	8
१०	गोलभेडा	Tomato	10000	15	7
११	गाजर	Carrot	10000	30	3
१२	तनेबोडी	Asparajus Bean	20000	100	250
१३	घिउसिमी	Hyacinth Bean	30000	1000	1000
१४	केराउ	Pea	30000	1000	900
१५	खुर्सानी/भेडे खुर्सानी	Chilly/Hot-Pepper	10000	150	70
१६	भण्टा	Egg Plant	10000	150	15
१७	घिरौला	Sponge Guard	20000	1000	400
१८	काँक्रो	Cucumber	10000	150	70
१९	फर्सी	Pumpkin	20000	1000	700
२०	स्क्वास फर्सी	Squash	20000	1000	700
२१	स्वीसचार्ड	Swisschard	20000	500	50
२२	तीतेकरेला	Bitter Guard	20000	1000	450
२३	रामतोरिया	Okra	20000	1000	140
२४	पालुङ्गो	Spinach	10000	250	25
२५	तर्बुजा	Water Melon	20000	1000	250
२६	लौका	Bottle Guard	20000	1000	500

क्र. स.	बाली	अंग्रेजी नाम	लटको अधिकतम तौल (के.जी.)	परीक्षार्थ पठाईने नमूनाको न्युनतम तौल (ग्राम)	कार्य नमूनाको न्युनतम तौल (ग्राम)
२७	पाटे घिरौंला	Ridge Guard	20000	1000	400
२८	धनियाँ	Coriander	10000	400	40
२९	चिचिण्डा	Snack Guard	20000	1000	250
३०	कुरीलो	ASparagus	20000	1000	100
३१	पासले	Parsley	10000	40	4
३२	पाकचोय	Pakchoya			
३३	जिरीको साग	Lettuce	10000	30	3
३४	चुकन्दर	Chukandar	20000	1000	100
३५	चाइनिज बन्दा	Chinese Cabbage			
३६	बकुल्ला#	Broad Bean	30000	1000	1000
३७	झाँगोसिमी#	Pole Bean	30000	1000	700
च घाँसे बाली					
१	जै	Oat	30000	1000	120
२	क्लोभर	Clover	10000	20	2
३	कोउच घाँस#	Couch	10000	60	6
४	सिलिण्डर घाँस#	Slender Foxtail/ Black Grass	10000	30	3
५	बेन्ट घाँस#	Bent Grass	10000	10 (25)	1 (0.25)
६	अम्रिसो#	Brome/Amriso	10000	200	20
७	जंगली जै#	Wild Oat	30000	1000	120
८	कास्नी#	Kasni	10000	50	5
९	राई घाँस#	Rye Grass	10000	60	6
१०	फर्चा घाँस#	Phurcha Grass	10000	80	8
११	बर्सिम	Barseem	10000	60	6
१२	टियोसिन्टे#	Teosinte	20000	1000	900
१३	भेच#	Betch	30000	1000	140
१४	दिनानाथ घाँस#	Dinanath Grass	10000	70	7
१५	सुडान घाँस#	Sudan Grass	10000	250	25
१६	शाफ्टल#	Shafta	10000	20	2
१७	दुबो#	Doob/Dubo	10000	10	1
१८	भेल्भेट बीन#	Velvet Bean	20000	500	50

क्र. स.	बाली	अंग्रेजी नाम	लटको अधिकतम तौल (के.जी.)	परीक्षार्थ पठाईने नमूनाको न्युनतम तौल (ग्राम)	कार्य नमूनाको न्युनतम तौल (ग्राम)
१९	सेटारसया घाँस#	Nandi Grass/ Pigeon Grass/ Setaria Ghans	10000	90	9
२०	राईस बीन#	Rice Bean/Red Bean	30000	1000	700
२१	लालचरी#	Lalchhari/Lekali Bansa	10000	5	1
२२	रोड्स घाँस#	Rhodos Ghans	10000	10	1
२३	धामन घाँस#	Dhaman/Chare Ghans/Bird Wood Grass	20000	150	15
२४	गुवार #	Cluster Bean/ Guar	20000	1000	100
२५	बफेल घाँस#	Buffal Grass	10000	60	6
२६	एमपी चरी#	Mp Chari	10000	12	1.2
२७	स्टाईला#	Stylo	10000	70	7
२८	ल्याबल्याब बीन#	Lablab Bean	20000	1000	600
२९	कोक्सफुट#	Cocks Foot	10000	30	3
३०	डेस्मोडियम#	Desmodium	10000	40	4
३१	जोहन्सन घाँस#	Johnson Grass	10000	90	9
३२	धराफ घाँस#	Dharaf Grass	10000	100	10
३३	जुनेलो घाँस#	Junelo Ghans/ Jowar	30000	900	90
३४	गुइनिया#	Gunea Grass	10000	20	2
३५	लुसर्न#	Lucern	10000	50	5
३६	नेपियर#	Napier Grass/ Elephant Grass	10000	150	15
३७	मार्भेल घाँस#	Marvel Grass	10000	30	3
३८	ईण्डियनक्लोभर#	Indianclover	10000	50	5
३९	ब्ल्यु पेनिक#	Blue Panic	10000	20	2
४०	सिकेल#	Secale	30000	1000	120
४१	लुपिन#	Lupin	30000	1000	450

नोट: # = नेपालमा सूचिकृत नभएका बालीहरू

१०.२.२. बीउको उमारशक्ति, भौतिक शुद्धता र हजार दानाको तौल परिक्षणका लागि माथि उल्लेखित विभिन्न बालीहरूका बीउको परिमाणलाई एउटा थैलोमा राखी उक्त थैलोको मुखबन्दी गरी पठाउनु पर्दछ । यसरी पठाइने बीउको नमूनाबाट बीउको चिस्यान परिक्षण (Moisture Test) गर्न नसकिने भएको हुँदा चिस्यान

परिक्षणका लागि छुट्टै थैलोमा उही लटको बीउ राखेर प्रयोगशालामा परिक्षणका लागि पठाउनु पर्दछ ।

१०.३ प्रयोगशालामा परिक्षणका लागि पठाइने बीउ नमूनाको थैलीमा देहाय अनुसारको विवरणहरू अनिवार्यरूपमा उल्लेख भएकै हुनुपर्दछ:

- ✓ बीउ पठाउनेको नाम: कंपनी/सहकारी/कृषक समूह/उद्यमी/कृषक
- ✓ बाली र जात
- ✓ परिक्षणको किसिम
- ✓ बीउ लट नंबर
- ✓ लटमा बोरा वा भाँडाको संख्या
- ✓ बीउ लटको परिमाण
- ✓ बीउको स्तर
- ✓ बीउ नमूना लिएको मिति
- ✓ बीउ उत्पादन भएको वर्ष
- ✓ बीउ नमूना लिने व्यक्तिको नाम
- ✓ प्राथमिक नमूनाहरूको संख्या
- ✓ नमूना लिएको स्थान
- ✓ बीउ उपचारित भए विषादीको नाम र मात्रा आदि ।

१०.४ बीउ विजन प्रयोगशालामा बीउ विजन परिक्षण गर्दा लाग्ने शुल्क विवरण

क्र.स.	परिक्षणको किसिम	परिक्षण शुल्क रकम रु.
१	उमारशक्ति (Germination Test)	२२९
२	शुद्धता परिक्षण (Purity)	१७४
३	चिस्यान परीक्षण (Moisture Test)	१५४
४	नमूना संकलन (Sample Draw)	२१४
प्रति नमूना कूल परिक्षण शुल्क (Total Lab Cost Per Sample)		
५	१००० दाना तौल (Test Weight)	११०
६	बीउ बाली खेत निरीक्षण (Field Inspection)	३२० प्रति हेक्टर
७	बीउ प्रमाणिकरण (Seed Certification)	१०० प्रति मे. टन

११. लटको संकेत नम्बर राख्ने विधि:

११.१ बीउको लट:

भौतिक एवम् अन्य गुणहरू समान रहेको तथा विशेष संकेतबाट छुट्याउन सकिने निश्चित परिमाणको बीउलाई बीउको लट भनिन्छ । बीउको लट बनाउँदा एकै कृषकको एउटै प्लटमा वा एकै खेतबारीको विभिन्न प्लटहरूमा वा एकै ठाँउको एकै किसिमको जलवायु भएको स्थानका विभिन्न बीउ उत्पादकहरूले उत्पादन गरेको एकै प्रकारको बाली, जात, स्तर, र गुणस्तर भएको बीउको परिमाणलाई आवश्यकता अनुसार मिसाएर लट बनाउन सकिन्छ । लट बनाउँदा एउटा बीउ उत्पादकको एउटा लट बनाउन सकेमा बीउको गुणस्तरमा एकरूपता कायम गर्न सजिलो हुन्छ । एकभन्दा बढी कृषकहरूले उत्पादन गरेको बीउ एक ठाउँमा मिसाई

लट बनाउँदा निम्न कुराहरूमा विशेष ध्यान दिनु पर्छ ।

- ❖ एकै जलवायु र एकै समयमा उत्पादन गरेको ।
- ❖ बाली, जात र स्तर समान भएको ।
- ❖ भौतिक गुण र चिस्यानमा समानता भएको ।
- ❖ बीउको उमारशक्ति ५ प्रतिशतभन्दा फरक नभएको ।

बीउको एउटा लटलाई अन्य लटसंग छुट्याउन विशेष प्रकारको संकेत नम्बर वा लट नम्बर दिनु पर्छ । लट नम्बर राख्ने विधि तल वर्णन गरिएको छ ।

११.२ लटको संकेत नम्बर राख्ने विधि:

नेपालमा उत्पादित बीउको लट नम्बरमा चार भाग हुन्छन् । लट नम्बरमा लेखिएको पहिलो भागले उत्पादन भएको महिना र वर्ष, दोश्रो भागले उत्पादन गरेको जिल्ला, तेश्रो भागले प्रशोधन कारखानाको संकेत नम्बर र चौथो भागले उत्पादकको संकेत नम्बर जनाउँछ । लट संख्याको चारै भागलाई (—) चिन्ह राखी छुट्याउनु पर्छ ।

पहिलो भाग:

पहिलो भागले महिनाको साङ्केतिक शब्द र वर्षको साङ्केतिक अङ्कलाई जनाउँछ । यो भागले कुन वर्षको कुन महिनामा उक्त बाली काटिएको थियो भन्ने बुझाउँछ । महिनाको छोटकरी रूप असार बाहेक अन्य महिनाको सुरुको एक अक्षर हुन्छ भने असारको “असा” लेख्ने गरिन्छ । वर्षको लागि अन्तिमका दुई अङ्क लेख्ने गरिन्छ । जस्तै ७२ भन्नाले २०७२ साल भन्ने जनाउँछ । महिनाको छोटकरी रूप निम्न अनुसार हुनेछ ।

महिना	छोटकरी रूप	महिना	छोटकरी रूप
बैशाख	बै	कार्तिक	का
जेष्ठ	जे	मंसिर	मं
असार	असा	पूष	पू
श्रावण	श्रा	माघ	मा
भाद्र	भा	फाल्गुण	फा
असोज	अ	चैत्र	चै

दोश्रो भाग:

महिना र वर्ष पछिको भागले उत्पादन भएको जिल्लालाई जनाउँछ । यस भागमा कुनै जिल्लाको सुरुको अक्षर लिइएको छ भने कुनै जिल्लाको पूरै नाम नै राखिएको छ । जिल्लाको छोटकरी रूप निम्नानुसार हुनेछ ।

जिल्ला	छोटकरी रूप	जिल्ला	छोटकरी रूप
ताप्लेजुंग	ता	सोलखुम्बु	सो
इलाम	इ	खोटाङ	खो
संखुवासभा	सं	ओखलढुंगा	ओ
तेह्रथुम	ते	उदयपुर	उ
पाँचथर	पां	सप्तरी	सप्त
झापा	झा	सिरहा	सिर
पाल्पा	पा	दोलखा	दो

गुल्मी	गु	रामेछाप	रा
धनकुटा	धन	सिन्धुली	सिन्धुली
भोजपुर	भो	महोत्तरी	महो
सुनसरी	सुन्स	सर्लाही	सर्ला
मोरंग	मो	धनुषा	ध
रसुवा	र	नुवाकोट	नु
सिन्धुपाल्चोक	सि	भक्तपुर	भ
काठमाण्डौ	काठ	ललितपुर	ललि
बारा	बारा	धादिङ	धा
अर्घाखांची	अर्घा	पर्सा	पर्सा
कपिलबस्तु	क	नवलपरासी	नव
दाङ	दाङ	रुकुम	रुकु
दैलेख	दै	सल्यान	सल्या
बाँके	बां	सुर्खेत	सुर्खे
मुगु	मुगू	बर्दिया	बर्दि
हुम्ला	हु	कालीकोट	काली
अछाम	अछा	बझांग	बझा
दार्चुला	दार्चु	बाजुरा	बाजु
गोरखा	गो	डडेलधुरा	ड
तनहुं	त	मनाङ	मना
बैतडी	बै	लमजुंग	लम
बागलुङ	बाग	कंचनपुर	कं
म्याग्दी	म्या	काभ्रेपलाञ्चोक	काभ्रे
चितवन	चि	मकवानपुर	मक
रुपन्देही	रुप	रोल्पा	रो
प्यूठान	प्यु	जाजरकोट	जा
डोल्पा	डोल्पा	जुम्ला	जु
डोटी	डोटी	कैलाली	कै
रौतहट	रौ	कास्की	कास्की
स्याङजा	स्या	पर्वत	पर्व
मुस्ताङ	मुस्ता		

तेश्रो भागः

तेश्रो भागमा अंक लेखिन्छ र त्यसले बीउ प्रशोधन गरेको र संकेतपत्र लगाएको कारखाना वा स्थानलाई जनाउँछ । २०७७ असोज २८ सम्म कारखाना संकेत नम्बर लिएका बीउ प्रशोधन कारखानाहरूको विवरण निम्न अनुसार छ ।

कारखाना नं.	बीउ बिजन प्रशोधन कारखानाको नाम	ठेगाना	जिल्ला
०१	बीउ बिजन कम्पनी प्रशोधन कारखाना	रङ्गटहरी	सुनसरी
०२	बीउ बिजन कम्पनी प्रशोधन कारखाना	जनकपुर	धनुषा
०३	बीउ बिजन कम्पनी प्रशोधन कारखाना	हेटौडा	मकवानपुर
०४	बीउ बिजन कम्पनी प्रशोधन कारखाना	भैरहवा	रुपन्देही
०५	बीउ बिजन कम्पनी प्रशोधन कारखाना	नेपालगंज	बाँके
०६	बीउ बिजन कम्पनी प्रशोधन कारखाना		दाङ
०७	बीउ बिजन कम्पनी प्रशोधन कारखाना	धनगढी	कैलाली
०८	क्षेत्रीय कृषि अनुसन्धान केन्द्र	तरहरा	सुनसरी
०९	क्षेत्रीय कृषि अनुसन्धान केन्द्र	परवानीपुर	बारा
१०	राष्ट्रिय मकैवाली अनुसन्धान केन्द्र	रामपुर	चितवन
११	राष्ट्रिय गहुँवाली अनुसन्धान केन्द्र	भैरहवा	रुपन्देही
१२	बाली विज्ञान महाशाखा नार्क	खुमलटार	ललितपुर
१३	लुम्बिनी सिड कम्पनी	भैरहवा	रुपन्देही
१४	राष्ट्रिय बीउ बिजन कम्पनी	बिरगंज	पर्सा
१५	क्षेत्रीय कृषि अनुसन्धान केन्द्र	लुम्ले	कास्की
१६	बीउ एग्रो प्रशोधन कारखाना	भरतपुर	चितवन
१७	बीउ प्रशोधन कारखाना	भरतपुर	चितवन
१८	राष्ट्रिय धानवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	हर्दिनाथ	धनुषा
१९	राष्ट्रिय कोशेवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर	चितवन
२०	साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लि.	हेटौडा	मकवानपुर
२१	बिज वृद्धि कृषक समूह	पिठुवा	चितवन
२२	मल्ल बीज सप्लायर्स	टाँडी	चितवन
२३	सिप्रेड बीउ प्रशोधन कारखाना	ललितपुर	ललितपुर
२४	सामुहिक बिजवृद्धि कृषक समूह	डुमरिया	रौतहट
२५	मनोज रइन्टरनेशनल	बिरगंज	पर्सा
२६	एभरेष्ट सीड कम्पनी	खरमलटार	ललितपुर
२७	यूनिक बीउ उद्योग	धनगढी	कैलाली
२८	पहाडी बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	काब्रे	दोलखा
२९	कालिका सीड कम्पनी प्रा.लि.	भैरहवा	रुपन्देही

कारखाना नं.	बीउ विजन प्रशोधन कारखानाको नाम	ठेगाना	जिल्ला
३०	उन्नत विज वृद्धि कृषक समूह	पटिहानी	चितवन
३१	पञ्चशक्ति बीउ उद्योग कम्पनी प्रा.लि.	धनगढी	कैलाली
३२	रइन्टरनेशनल एग्रो सीड कम्पनी प्रा.लि	तौलिहवा	कपिलवस्तु
३३	सियान सीड सर्भिस सेन्टर	थानकोट	काठमाडौं
३४	यूनिभर्सल सीड कम्पनी प्रा.लि.	भैरहवा	रुपन्देही
३५	न्यू श्रीराम विजवृद्धि मल्टीप्रोजेक्ट क.प्रा.लि	पार्वतीपुर-८	चितवन
३६	अन्नपूर्णा बीउ उत्पादक कृषि स.सं.लि.	मानपकडी-५	रुपन्देही
३७	क्षेत्रीय बीउ विजन प्रयोगशाला	सुन्दरपुर	कंचनपुर
३८	अपि हिमालय एग्रो एण्ड लारइभस्टक क.प्रा.लि	धनगढी	कैलाली
३९	सारइपल बीजवृद्धि कम्पनी प्रा.लि	पार्वतीपुर-८	चितवन
४०	श्री ग्लोबल एग्रोटेक नेपाल प्रा.लि	बनकटुवा-९	बाँके
४१	नेपाल एग्रीसिडस् एण्ड रइन्पुटस क.प्रा.लि	शारदानगर२	चितवन
४२	विकास सिड कम्पनी प्रा.लि	तौलिहवा-७	कपिलवस्तु
४३	मुस्कान सिड कम्पनी प्रा.लि	तौलिहवा-९	कपिलवस्तु
४४	कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय	रामपुर	चितवन
४५	पवित्र बीउ उद्योग	गुर्भाकोट'७	सुर्खेत
४६	श्री ओमश्री बीजवृद्धि कम्पनी प्रा.लि	भरतपुर-२१	चितवन
४७	बीज वृद्धि कृषक सहकारी संस्था लि.	जानकी-४	कैलाली
४८	चित्रवन रइन्भेष्टमेन्ट प्रा.लि.	खजुरा- ३	बाँके
४९	नमूना कृषक बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि	टिकापुर- १	कैलाली
५०	जनसेवा बहुमुखी सहकारी संस्था लि., गजेहाडा	वाणगंगा न.पा. — ४	कपिलवस्तु
५१	सिम्निक कृषि सहकारी संस्था लि., मोतीपुर,	बुटवल उ. म.न.पा. ८	रुपन्देही
५२	उज्यालो बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि	टिकापुर- ७	कैलाली
५३	कुशवाहा खाद्य बीज भण्डार	देवानजंग-२	सुनसरी
५४	जिल्ला सहकारी संघ लि.	रइनरुवा न.पा.-२	सुनसरी
५५	बागेश्वरी एग्रो सिड प्रा.लि.	नेपालगंज उ.म.न.पा.-१९	बाँके
५६	विशाल ट्रेडिङ्ग	जितपुर सिमरा उ.म.न.पा.-१९ नितनपुर छातापिपरा	बारा

चौथो भाग:

यो भागले बीउ उत्पादकको संकेत जनाउँछ । बीउ उत्पादकको संकेत अङ्कमा राख्ने गरिन्छ । यदि कुनै बीउ उत्पादकले एक लटमा राख्न सकिने निर्धारित परिमाणभन्दा बढी उत्पादन गरेको रहेछ भने त्यस्तो बीउलाई एक भन्दा बढी लट बनाउनुपर्छ । यस्तो अवस्थामा उत्पादकको संकेत नम्बर उही राख्नु पर्छ, तर संख्याको छेउमा कोष्ठ भित्र रोमन अंकमा (i), (ii), (iii) लेख्दै जानु पर्छ ।

उदाहरणका लागि लट नम्बर बै ७४—रूप—०४—०२ लेखिएको रहेछ भने त्यसले निम्न कुराहरू जनाउँछ ।

बै ७४ - बैशाख महिना २०७४ सालमा उत्पादन भएको

रूप - रूपन्देही जिल्लामा उत्पादन भएको

०४ - बीउ प्रशोधन कारखाना, भैरहवामा प्रशोधन एवम् ब्यागिड (बोराबन्दी) भएको

०२ - बीउ उत्पादकको संकेत नम्बर

नोट: बीउ प्रशोधन, प्रशोधन कारखानाबाट नभई अन्य तरिकाबाट भएको भए सो बापतको प्रशोधन गर्नेको नाम र ठेगाना छोटो लेख्ने ।

१२. बीउ बाली खेत निरीक्षण विधि:

१२.१ समय तालिका तयार गर्ने:

बीउ प्रमाणीकरणकोलागि तोकिएका बाली निरीक्षकले बाली, जात, बीउ छरेको मिति, र बाली पाक्ने समयको आधारमा आफ्नो क्षेत्र भित्रपर्ने स्थान र खेतको निरीक्षण गर्न समय तालिका तयार गरी सोको जानकारी सम्बन्धित कार्यालय, बीउ उत्पादक, र निजलाई बीउ बाली खेत निरीक्षणको लागि तोकने निकायलाई दिनुपर्छ ।

१२.२ बीउ बाली खेत निरीक्षण गर्न जाने:

बीउ बाली खेत निरीक्षणमा जाने बाली निरीक्षकले निम्न सामग्री आफैसंग लिई जानु पर्नेछ:

क. खेत निरीक्षणमा प्रयोग हुने फारामहरू

ख. बीउ उत्पादकको खेतको नक्शा र ठेगाना

ग. उत्पादकद्वारा पेश हुन आएको निरीक्षण गर्न जाने बीउ बालीको न्युनतम् स्तरको प्रतिलिपि

घ. निरीक्षण गर्ने बाली तथा जातको जातीय पहिचानको विवरण, मुख्य रोग तथा कीराको विवरण र त्यसको नियन्त्रण सम्बन्धी विवरणहरू

ङ. हेण्डकाउण्टर, पकेट लेन्स, झोला

च. कागज, पेन्सिल, खाम, कार्वनपेपर, डटपेन, नोटबुक, क्लिपबोर्ड, क्यालकुलेटर, आदि ।

१२.३ निरीक्षणका क्रममा हेर्नु पर्ने कुराहरू:

क. बालीको जात, बीउको स्रोत, स्रोत बीउको स्तर (निस्सा सहित)

ख. खेतमा लगाइएको अघिल्लो बालीको जानकारी

ग. बालीका अरु जात विचको पृथक्ता दूरी

घ. बीउ बालीको अवस्था र खेतको सरसफाई

ङ. जातीय तथा भौतिक शुद्धतामा प्रभाव पार्ने कुराहरू

च. हानीकारक झारपातहरू

छ. रोग र कीराको प्रकोप (विशेषगरी बीउबाट सरेने किसिमका निषेधित रोग)

१२.४ निरीक्षण गर्नु पर्ने समय र पटक:

बाली अनुसार बीउ प्रमाणीकरणको न्युनतमस्तरमा उल्लेखभए बमोजिम हुनेछ ।

१२.५ निरीक्षण गर्दा अपनाउनु पर्ने कार्यहरू:

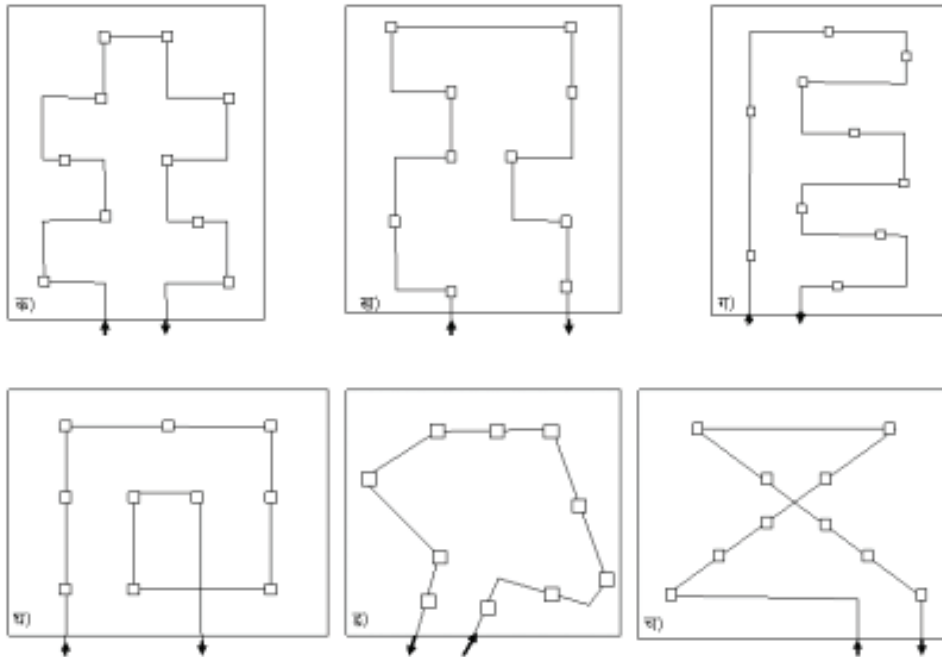
खेतमा भएको सम्पूर्ण बोट/बाला एक/एक गरीजाँचन सम्भव हुँदैन । त्यसैले, आँकडा छनौट गरी आँकडा भित्र परेका बाला वा बोटको अध्ययन गर्नु पर्ने हुन्छ । आँकडा लिँदा सकेसम्म पुरा खेत घुमी बालीलाई प्रतिनिधित्व गर्ने ठाउँहरू छान्नु पर्छ । यसरी ठाउँ छान्दा उपरोक्त ठाउँ भन्दा अन्यत्र वेजातको बोट/बाला देखियो भने त्यसलाई आँकडामा पार्नु हुँदैन, तर आँकडा लिएको ठाउँमा भेटाएकोलाई जनाउन बिसर्नु हुँदैन ।

१२.६ आँकडा लिने तथा बोट/बाला गणना गर्ने तरिका:

क. बीउ बाली लगाइएको क्षेत्रफलको आधारमा अध्ययनको लागि निम्नानुसारको आँकडा संख्या आवश्यक पर्छ:

क्षेत्रफल	आँकडा संख्या
२ हेक्टरसम्म	५
२ देखि ४ हेक्टर	६
४ देखि ६ हेक्टर	७
६ देखि ८ हेक्टर	८
८ देखि १० हेक्टर	९
१० हेक्टरभन्दा माथी	१०

ख. आँकडा लिन एकमिटर लामो बाँस वा नरकटको लठी प्रयोग गर्न सकिन्छ, तर लाईनमा लगाईएको र बोटनै गन्ति गर्न सकिने अवस्था भएमा एक पाइलामा आउने बोट/बाला गणनागरी कति पाइला हिंड्नु पर्छ हिसाव निकाल्नु पर्छ ।

ग. एक वर्ग मीटर भित्र खेतको विभिन्न ठाउँमा कम्तीमा पाँच ठाउँमा कति बोट-बाला आउने रहेछ हेर्ने र औसत बोट-बाला हिसाव गर्ने र त्यसैको आधारमा आफूलाई चाहिने जति बोट/बालाको लागि कति क्षेत्रफल चाहिन्छ पत्ता लगाउने। जस्तै: एक वर्ग मीटरमा ५० औसत बोट/बाला आउँछ र जाँचु पर्ने १००० बाला रहेछ भने त्यसलाई ५० ले भाग गर्ने $१०००/५०=२०$ वर्ग मीटरलाई एक आँकडा बनाई बोट/बाला जाँचु पर्छ ।

घ. बाली अनुसार एक आँकडामा कम्तिमा निम्न संख्यामा बोट बिरुवा लिनुपर्छ ।

धान, गहुँ, जौ, दलहन, तेलहन जस्ता बालीकोलागि	१००० बोट/बाला
रायो र केराउ	५०० बोट
बन्दा, काउली, भाण्टा, भेडेखुर्सानी, रामतोरीया, प्याज, गाँजर, खुर्सानी, सिमी, मकै, मुला, सलगम, गाजर, गोलभेडा	१०० बोट
करेला, फर्सि, घिरौला, काक्रो र लहरे बाली	५० बोट

ड. तोकिए अनुसारको बोट/बाला गणना गर्दा न्युनतम् स्तरमा दिइए अनुसार शुद्ध बोट-बाला तथा बेजात र अरु बालीको बोट, निषेधित एवम् अन्य झारपातको बोट, बीउबाट फैलिने एवम् अन्य रोग-कीरा लागेको बोटको संख्या उल्लेखगर्ने। बेजातको बोट/बाला पहिचान गर्न सकिने भए जातको नाउँ नै लेख्नु पर्छ अन्यथा त्यसको मोटामोटी विवरण लेख्ने, तर झारपात र अरु बालीको नाउँ नै लेख्नुपर्छ । कीरा र रोगको पनि नाउँ नै लेख्नुपर्छ ।

च. चित्रमा उल्लिखित निम्न कुनै एक तरिका अपनाई खेतमा पस्ने र निस्कने। चित्रमा देखाइएको सानो वर्गाकारले आँकडा जनाउँछ ।

छ. बोट गनेर निरीक्षण गर्ने तरिका प्रयोग गर्दा एकै लाईनमा चाहिने जति बोट हेरे पनि हुन्छ, माथिको तरिकामा जस्तै २/३ लाईनमा हेरी एक आँकडा लिए पनि हुन्छ, सो बाली तथा खेतको बोटमा निर्भर पर्छ ।

ज. माथि उल्लिखित कुनै पनि तरिकाबाट चाहिने जति ठाउँमा आँकडाहरू लिने र त्यसको औसत निकाली न्युनतमस्तरसंग दाँजेर हेर्ने । चाहिने स्तरमा भन्दा कुनै पनि विवरण दोब्बर छ भने निस्कासन गर्ने तर दोब्बर छैन र कुनै विवरणको रगिङ्ग गरी वा अन्य प्रकारले स्तरमा आउन सक्ने भए पुनः औसत लिई स्तर निर्धारण गर्ने ।

१२.७ बाली निरीक्षण गर्दा ध्यानदिनु पर्ने कुराहरू:

क. सर्वप्रथम बीउ उत्पादन गरिने खेतदेखि अर्को जात, वा जातीय शुद्धता नभएको उही जात लगाएको अर्को खेतसम्मको पृथकता दूरी कायम गरिएको छ/छैन हेर्नु पर्छ ।

ख. निरीक्षण गर्ने खेतको बीउ बाली ढली आँकडा लिन नसक्ने अवस्थाको छ भने त्यस्तो खेतलाई निस्कासन गर्नु पर्छ तर केही भागमा मात्र ढलेको छ भने ढलेको जतिलाई छुट्याई नढलेकोबाट मात्र आँकडा लिनु पर्छ । यस्तो अवस्थामा ढलेको बाली छुट्टै भित्र्याउन लगाई खायनमा प्रयोग गर्न सुझाव दिनु पर्छ ।

ग. खेतमा आँकडा लिंदा मुख्य गरेर बेजात वा नाबो, अरु बाली, झारपात र निषेधित रोग (बीउबाट सर्ने) हरूमा विशेष निगरानी राख्नु पर्छ ।

घ. बाली निरीक्षण गर्दा आँखाको लेवल बालाको टुप्पोमा पारी जाँचु पर्छ ताकि अग्लो र होचो बेजातहरू छुट्याउन सकियोस्। साथै, बिरुवाको अन्य बाह्य संरचनाको पनि अध्ययन गरिनु पर्छ ।

- ड. आँकडा लिंदा सकेसम्म सूर्यलाई पछाडि वा दायाँ बायाँ पारेर मात्र लिनुपर्छ ।
- च. अन्तिम आँकडा लिंदा बेजातको बोट/बाला देखियो, तर बाली काटनेसमयसम्म पनि त्यस्तो बेजातको बीउ पाकी मिसिने सम्भावना छैन भने आँकडामा जनाउनु पर्दैन, तर बीउ उत्पादकलाई जानकारी दिई हटाउन लगाउनु पर्छ ।
- छ. अरू बालीको बोट/बालामा पनि खण्ड च. मा उल्लिखित कुरा लागु हुनेछ । साथै, लगाएको बालीको बीउ साइजसंग मिल्ने र प्रशोधन क्रियाबाट पनि हटाउन नमिल्नेलाई बढी ध्यान पुर्याउनु पर्छ ।
- ज. झारपातको सम्बन्धमा पनि खण्ड च र छ कै कुरा लागु हुन्छ । यसमा प्रशोधन प्रक्रियाबाट हटाउन नसक्ने किसिमको बीउको साथै एक पटक खेतमा परेपछि निर्मूल पार्न गाह्रो पर्ने रोग तथा कीराको अल्टरनेट होस्ट र विषालु किसिमका झारपातमा विशेष ध्यान दिनु पर्छ ।

१२.८ बाली निरीक्षणको प्रतिवेदन फाराम भर्ने:

- क. बालीको प्रथम दोस्रो खेत निरीक्षण गरी अनुसुची बमोजिमका फाराममा आकडाँको अध्ययनबाट प्राप्त विवरणहरू भरी मूल्याङ्कन गर्नु पर्छ ।
- ख. फाराममा खेतको जति सक्थो पुरा विवरण दिनु पर्छ, सकेसम्म खाली छोड्नु हुँदैन ।
- ग. बीउ प्रमाणीकरणको लागि दिईएको निवेदनमा उल्लेख गरीएको विवरण ठिक छ/छैन सो बुझ्ने र फाराममा लेख्ने गर्नु पर्छ ।
- घ. कैफियत महलमा निरीक्षकले आफ्ना राय उल्लेख गर्नुपर्छ । बालीको अवस्था राम्रो छ भने के कारणले राम्रो हो जनाउने तथा नराम्रो भए (जस्तै झारपातको संख्या बढी, ठाउँ ठाउँमा बोट ढलेको, कीरा लागेको वा अन्य कुनै कारण) जनाई आवश्यक सुझाव दिनु पर्छ ।
- ड. बीउ बाली न्यूनतमस्तरमा आउन सक्छ/सकदैन उल्लेख गर्ने, यदि आउन सकदैन भने कारणहरू जनाई दिनु पर्छ ।
- च. अन्तिम निरीक्षणको क्रममा बाली न्यूनतम स्तरमा आउन सक्ने देखिएन, तर रगिङ्ग पश्चात स्तर भित्र आउन सक्ने देखियो भने पुनः निरीक्षणको लागि दिईएको महलमा सुझावहरू लेखी दिनु पर्छ ।
- छ. बीउ उत्पादक अथवा बीउ उत्पादकको प्रतिनिधि र बाली निरीक्षकको सहीछाप वा दस्तखत अति जरूरी हुने हुँदा निरीक्षण फारामहरूमा सो गर्ने गराउने गर्नु पर्छ ।

१२.९ बीउ प्रमाणीकरण गर्नको लागि बीउ लगाउने क्षेत्रफल:

प्रमाणीकरणको लागि बीउ लगाउने क्षेत्रफलको अधिकतम सीमा हुने छैन, तर न्यूनतम क्षेत्रफलको सीमा देहाय बमोजिम तोकिएको छ:

बाली	क्षेत्रफलको न्यूनतम सीमा	
	तराई	पहाड
खाद्यान्न तथा नगदे बाली	१ हेक्टर (१.५ विगहा)	०.२५ हेक्टर (५ रोपनी)
तरकारी बाली	०.२५ (७.५ कट्टा)	०.१ हेक्टर (२ रोपनी)
घाँसे बाली	०.५ (१५ कट्टा)	०.१५ हेक्टर (३ रोपनी)

१३) मुख्य मुख्य बालीका विभिन्न जातहरूका जातिय गुणहरूको जानकारी:

१३.१ धान बाली

१) पोखरेली जेठोबुढो

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: जेठोबुढो धान

२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६३ (२००६)

३. सिफारिश क्षेत्र: पोखरा उपत्यका र त्यस आसपासका क्षेत्रहरू (६०० देखि ९०० मीटर उचाइसम्म)

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज औषतमा १३८ वटा आउने

२. झण्डे पात कोण (flag leaf angle) मध्यम

३. बालाको आकार: खदिलो

४. बालाको लम्बाई: २५ से.मी.

५. बियाँको रङ: हल्का खैरो

६. चामलको चमकपन:

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: जेष्ठको अन्तिम हप्तासम्म

२. फूल फुल्न लाग्ने समय: १५५ दिन

३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १८०-१८५ दिन

४. बोटको औषत उचाइ: १६८ से.मी.

५. औषत उत्पादन: २.६ टन-हेक्टर

६. हजार दानाको तौल: २३ ग्राम

७. प्रतिकुलता सहने गुण: गवारो कम लाग्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ८.३४

२. एमाइलोज प्रतिशत: २३.६

३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत: ७१, सग्लो चामल: ७०.६

४. चामलको वर्गीकरण: दाना छोटो र पातलो (short slender)

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. ढिलो पाक्ने र ढिलो पात सुक्ने

२. बेर्ना, फूल फुल्ने र पकाउने बेलामा बास्ना आउने

३. दाना मध्यम लामो तथा आंशिक टुडा हुने

२) राम धान

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: ओआर-३६७-एसपी-११

२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६३ (२००६)

३. सिफारिश क्षेत्र: तराई, भित्री मधेश (शिवालिक उपत्यका, मकवानपुर, चितवन र नवलपरासी)

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज औषतमा २६६ वटा आउने
२. झण्डे पात कोण (flag leaf angle):
३. बालाको आकार:
४. बालाको लम्बाई: २७ से.मी.
५. बियाँको रङ: सेतो
६. चामलको चमकपन:

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: आषाढको पहिलो हप्तादेखि श्रावणको पहिलो हप्तासम्म (चैते धानको रूपमा पनि लगाउन सकिने)
२. फूल फुल्न लाग्ने समय: १०७ दिन
३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १३०-१३७ दिन
४. बोटको औषत उचाइ: १०५ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ४-७.२ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: २१ ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: व्याक्टेरियल पात डडुवा र मरुवा रोग अवरोधी, सुख्खा सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ६.०५
२. एमाइलोज प्रतिशत: २२.०८
३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत: ६८, सग्लो चामल: ५९
४. चामलको वर्गीकरण: मसिनो लामो

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. लामो बाला र चम्किलो सेतो पातलो दाना
२. गाजको सरा फैलिएको हुने

३) हर्दिनाथ-१

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: विजि १४४२
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६० (२००४)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई, भित्री मधेश, ८०० मीटरसम्मको रिभर बेसिन

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज औषतमा ३३८ वटा आउने
२. झण्डे पात कोण (flag leaf angle): मध्यम ठाडो (semi erect)
३. बालाको आकार: मध्यम खादिलो
४. बालाको लम्बाई:
५. बियाँको रङ: फिक्का सेतो
६. चामलको चमकपन:

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: आषाढको दोस्रो हप्तादेखि श्रावणको पहिलो हप्तासम्म (छरुवा विधिबाट पनि खेती गर्न सकिने)
२. फूल फुलन लाग्ने समय: ९४ दिन
३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १२० दिन
४. बोटको औषत उचाइ: ९४ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ४.०३ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: २० ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: सुख्खा सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ६.९८
२. एमाइलोज प्रतिशत: २६.१७
३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत: ६५.७८
४. चामलको वर्गीकरण: मसिनो

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. मध्यम खदिलो बाला
२. झण्डे पातको कोण मध्यम ठाडो हुने

४) राधा-४

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम:
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०५२ (१९९५)
३. सिफारिश क्षेत्र: मध्यपश्चिम र सुदूरपश्चिम तराई (कपिलवस्तु, दाङ्ग, वर्दिया, बाके, कैलाली र कञ्चनपुर)

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाँज औषतमा २४२ वटा आउने
२. झण्डे पात कोण (flag leaf angle): मध्यम ठाडो (semi erect)
३. बालाको आकार: खदिलो
४. बालाको लम्बाई: २६ से.मी.
५. बियाँको रङ्ग:
६. चामलको चमकपन:

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: आषाढको तेस्रो हप्तादेखि श्रावणको तेस्रो हप्तासम्म, छरुवा विधिबाट पनि खेती गर्न सकिने
२. फूल फुलन लाग्ने समय: १०१ दिन
३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १२५ दिन
४. बोटको औषत उचाइ: ९५ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ३.२ टन-हेक्टर

६. हजार दानाको तौल: २५.२ ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: व्याक्टेरियल पात डढुवा र मरुवा रोग अवरोधी, सुख्खा सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत:
२. एमाइलोज प्रतिशत:
३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत:
४. चामलको वर्गीकरण: मोटो

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. विपन्नक (Lemma) र अवशल्क (Palea) पराले सेतो रङ्गको हुने
२. खदिलो बाला र मोटो दाना हुने

५) राधा - १३

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: एनआर ११९०-२४-४-२-२-३
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७३ (२०१७)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई र भित्री मधेशका असिंचित क्षेत्र तथा समुन्द्र सतहबाट ७०० मी. उचाइसम्मको नदी किनार, बेसी तथा समतल फाट र उपत्यकाका सिंचित क्षेत्र

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज औषतमा २४८ वटा आउने, प्रति बाला २५६ दाना फल्ने
२. झण्डे पातको कोण (flag leaf angle): मध्यम
३. बालाको आकार: मध्यम
४. बालाको लम्बाई: २५.९ से.मी.
५. बियाँको रङ: रातो
६. चामलको चमकपन: मध्यम

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: बैशाख अन्तिम हप्तादेखि श्रावण दोस्रो हप्तासम्म
२. फूल फुलन लाग्ने समय: ११२-११५ दिन
३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १४२-१४८ दिन
४. बोटको औषत उचाइ: १२५.६ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ३-४.२ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: २३.३ ग्राम

७. प्रतिकुलता सहने गुण: पानी जम्ने कम मलिलो जग्गामा खेती गर्न सकिने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ९.१५
२. एमाइलोज प्रतिशत: २१.२
३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत: ७२.२, सग्लो चामल: ५२
४. चामलको वर्गीकरण: मध्यम मसिनो

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. कुनै कुनै दानामा टुडा आउने
२. मसुलीको जस्तो दानाको रब हुने

६) सेहराङ्ग सव-१

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: सेहराङ्ग सव-१
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७३ (२०१७)
३. सिफारिश क्षेत्र: समुन्द्र सतहबाट ७०० मी. उचाइसम्मको तराई, भित्री मधेश, नदी किनार, बेसी, तथा समतल फाँट र उपत्यकाका सिंचित क्षेत्र

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज औषतमा २५३ वटा आउने
२. झण्डे पात कोण (flag leaf angle) ठाडो (erect)
३. बालाको आकार: खदिलो
४. बालाको लम्बाई: २४.५ से.मी.
५. बियाँको रङ: पराले सेतो (straw white)
६. चामलको चमकपन: ठिकै (fair)

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: बैशाख अन्तिम हप्तादेखि श्रावण दोस्रो हप्तासम्म
२. फूल फुल्न लाग्ने समय: ९५ दिन
३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १२२-१२५ दिन
४. बोटको औषत उचाइ: १०५.२ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ४.४-४.९ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: २१.७ ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: पानी जम्ने खालको जग्गामा पनि खेती गर्न उपयुक्त

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.०२
२. एमाइलोज प्रतिशत: मध्यम
३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत: ६८ सग्लो चामल: ४८
४. चामलको वर्गीकरण: मध्यम मसिनो लामो

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. हालसम्मका डुवान सहन सक्ने मध्ये सबैभन्दा छिटो पाक्ने मसिनो जात
२. बिरुवाको उचाइ मध्यम खालको
३. मध्यम मसिनो, भात नटासिने खालको भएकाले उपभोक्ताको रोजाइमा पन

७) राधा-१४

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: आइआर ७७७२१-९३-२-१-२

२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७३ (२०१६)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई र भित्री मधेशको सिंचित क्षेत्र तथा समुन्द्र सतहबाट ७०० मी. उचाइसम्मको नदी किनार तथा उपत्यका

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज २४३ सम्म आउने
२. झण्डे पात कोण (fl ag leaf angle): मध्यम (intermediate)
३. बालाको आकार: मध्यम
४. बालाको लम्बाई:
५. बियाँको रङ: पराले रब
६. चामलको चमकपन: मध्यम

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: बैशाख अन्तिम हप्तादेखि श्रावण दोस्रो हप्तासम्म
२. फूल फुल्न लाग्ने समय: १०३ दिन
३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १३२ दिन
४. बोटको औषत उचाइ: १०६ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ४.४ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: २५ ग्राम

७. प्रतिकुलता सहने गुण: सुख्खा अवस्थामा पनि राम्रो उत्पादन लिन सकिने, मरुवा र पात डडुवा रोग सहने

घ. पौष्टिकतथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.८
२. एमाइलोज प्रतिशत: २२.२
३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत: ६८ सग्लो चामल: ५४
४. चामलको वर्गीकरण: मध्यम मसिनो लामो

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. नेपालका हालसम्मको सबै भन्दा लोकप्रिय जात साबित्री degenerate भैसकेको अवस्थामा उस्तै गुण तर साबित्री भन्दा मसिना दाना भएको जात

८) सुगन्धित धान-१

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: १६७७५
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७३ (२०१६)
३. सिफारिश क्षेत्र: समुन्द्र सतहबाट ७०० मी. उचाइसम्मको तराई, भित्री मधेश, रिभर बेसिन र उपत्यकाको सिंचित क्षेत्र

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज २४० सम्म आउने
२. झण्डे पात कोण (flag leaf angle): मध्यम (intermediate)
३. बालाको आकार: मध्यम

४. बालाको लम्बाई:
५. बियाँको रङ: सेतो
६. चामलको चमकपन:

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: आषाढको दोस्रो हप्तादेखि श्रावण दोस्रो हप्तासम्म
२. फूल फुल्लन लाग्ने समय: ११२ दिन
३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १४५ दिन
४. बोटको औषत उचाइ: १०२-१०७ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ४.५ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: २२ ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: मध्यम अवधिमा तयार हुने जात भएकाले सुख्खा ठाउँमा समेत लगाउन सकिने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.०५
२. एमाइलोज प्रतिशत: २२.४
३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत:
४. चामलको वर्गीकरण: मसिनो लामो

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. बिरुवा अवस्थामा बिरुवाको तथा पकाउदा भातको बास्ना आउने
२. मसिनो चामल र उत्पादन पनि राम्रो

९) सुख्खा धान-६

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: आइआर ८३३८३ बि-बि-१२९-४
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७१ (२०१४)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई र भित्री मधेशको असिंचित खेत र मध्य पहाडको ५०० मीटर उचाइसम्मको टार बेसी

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज औषतमा २००-२४८ वटा आउने
२. झण्डे पात कोण (flag leaf angle): मध्यम
३. बालाको आकार: खदिलो
४. बालाको लम्बाई: २५.६ से.मी.
५. बियाँको रङ: सेतो
६. चामलको चमकपन: मध्यम

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: आषाढको तेश्रो हप्तादेखि श्रावणको दोस्रो हप्तासम्म उपयुक्त हुने र छरुवा तरिकाबाट पनि खेती गरी सन्तोषजनक उत्पादन लिन सकिने
२. फूल फुल्लन लाग्ने समय: ८८-९५ दिन

३. बाली पाक्न लागने समय: १२०-१२५ दिन
४. बोटको औषत उचाइ: ९५-१०२ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ३-४ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: १९-२१ ग्राम
७. प्रतिकूलता सहने गुण: पातको मरुवा र पात डडुवा रोग अवरोधी, डाठको गवारो, फड्के कीरा सहन सक्ने, बालीको प्रजनन अवस्थामा सुख्खा सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ९.९
२. एमाइलोज प्रतिशत: २२.१
३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत: ६८ सग्लो चामल: ५४
४. चामलको वर्गीकरण: मध्यम मसिनो

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. बढि पानी र सुख्खा दुबै सहन सक्ने
२. पात र पातको आवरणको रब फिक्का हरियो
३. बेर्ना, गाज, र बाला पसाउने अवस्थामा सुख्खा सहन सक्न

१०) स्वर्णा सव-१

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: आइआर ०५ एफ १०२
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६८ (२०११)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाडको ५०० मीटर उचाइसम्मका सिंचित तथा घोल क्षेत्र

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लागने गाज औषतमा २४६ वटा आउने
२. झण्डे पात कोण (fl ag leaf angle) : ठाडो
३. बालाको आकार: खदिलो
४. बालाको लम्बाई: २४ से.मी.
५. बियाँको रङ: सेतो
६. चामलको चमकपन:

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: आषाढको दोस्रो हप्तादेखि श्रावणको दोस्रो हप्तासम्म, छरुवा विधिबाट पनि खेती गर्न सकिने
२. फूल फुलन लागने समय: १२२-१३० दिन
३. बाली पाक्न लागने समय: १५०-१५५ दिन
४. बोटको औषत उचाइ: ७७ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ४-५ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: १९ ग्राम
७. प्रतिकूलता सहने गुण: पातको मरुवा र डडुवा रोग सहन सक्ने, डुवान सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ८.८५
२. एमाइलोज प्रतिशत:
३. धान कुट्टदा निस्कने चामल प्रतिशत: ७०; सग्लो चामल: ६२
४. चामलको वर्गीकरण: मध्यम मसिनो

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. बाला पाक्ने बेलासम्म बोट हरियो हुने
२. बोटको उचाई र बाला पसाउने समय एकनासको हुने
३. बाला धेरै लाग्ने र गाज बढी आउने

११) सांवा मसुली सब-१

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: आइआर ०७ एफ १०१
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६८ (२०११)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई तथा भित्री मधेश र मध्य पहाडको ५०० मीटर उचाइसम्मका सिंचित तथा घोल क्षेत्र

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज औषतमा २१२ वटा आउने
२. झण्डे पात कोण (flag leaf angle): ठाडो
३. बालाको आकार: खदिलो
४. बालाको लम्बाई: २३ से.मी.
५. बियाँको रङ: सेतो
६. चामलको चमकपन:

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: आषाढको दोस्रो हप्तादेखि श्रावणको दोस्रो हप्तासम्म, छरुवा विधिबाट पनि खेती गर्न सकिने
२. फूल फुल्न लाग्ने समय: १२०-१२८ दिन
३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १४५-१५० दिन
४. बोटको औषत उचाइ: ८२ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ३.५-४ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: १३.१५ ग्राम
७. प्रतिकूलता सहने गुण: पातको मरुवा र डढुवा रोग सहन सक्ने, डुवान सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.३
२. एमाइलोज प्रतिशत:
३. धान कुट्टदा निस्कने चामल प्रतिशत: ७०; सग्लो चामल: ६४
४. चामलको वर्गीकरण: मसिनो

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. फिक्का हरियो बोट, सेतो र मसिनो दाना
२. बालामा दाना लागेपछि पनि पूरा नझुक्न

१२) हर्दिनाथ-२

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: बि ६१४४ एफ-एमआर-६-०-०
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६६ (२०१०)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई तथा भित्री मधेश

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज औषतमा १८८ वटा आउने
२. झण्डे पात कोण (flag leaf angle): मध्यम ठाडो (semi erect)
३. बालाको आकार: खदिलो
४. बालाको लम्बाई: २३-२७ से.मी.
५. बियाँको रङ: सेतो
६. चामलको चमकपन:

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: आषाढको दोस्रो हप्तादेखि श्रावणको पहिलो हप्तासम्म (बिरुवा ३ हप्ताभन्दा बुढो हुनु हुदैन), छरुवा विधिबाट पनि खेती गर्न सकिने
२. फूल फुल्न लाग्ने समय: ९५ दिन
३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १२५ दिन
४. बोटको औषत उचाइ: ११५ से.मी.
५. औषत उत्पादन: ३.१-४.२ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: २५.८ ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: सुख्खा ठाउमा खेती गर्न सकिने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ८.१
२. एमाइलोज प्रतिशत:
३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत: ६८ सग्लो चामल: ६२
४. चामलको वर्गीकरण: मोटो लाम्चो

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. मूल सिजनको साथै भदैया खेती समेत गर्न सकिने
२. सानो, सेतो र खस्रो दाना, दानाको भित्री र बाहिरी बोक्रा रातो

१३) लल्का वास्मती

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: लल्का वास्मती
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६६ (२०१०)
३. सिफारिश क्षेत्र: मध्य तथा पूर्वी तराई

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. बोटको प्रकृति: प्रति वर्ग मीटर बाला लाग्ने गाज औषतमा ३०४ वटा आउने
२. झण्डे पात कोण (flag leaf angle): मध्यम ठाडो (semi erect)
३. बालाको आकार: खदिलो
४. बालाको लम्बाई: २६ से.मी.
५. बियाँको रङ: रातो
६. चामलको चमकपन:

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय: आषाढको तेस्रो हप्ता
२. फूल फुल्न लाग्ने समय: १२९ दिन
३. बाली पाक्न लाग्ने समय: १५० दिन
४. बोटको औषत उचाइ: १४० से.मी.
५. औषत उत्पादन: २.५-३.५ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: १८.३३ ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: व्याक्टेरियल पात डढुवा र मरुवा रोग अवरोधी

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ८
२. एमाइलोज प्रतिशत: २३.४
३. धान कुट्टा निस्कने चामल प्रतिशत: ७१.५, सग्लो चामल: ६६
४. चामलको वर्गीकरण: मसिनो

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. दाना र पातबाट बास्ना आउने
२. बियाको रब रातो र बाला केही लामो हुने

१३.२) गहुँबाली

१) मुनाल

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: एन एल १०५५
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७४ (२०१८)
३. सिफारिश क्षेत्र: समुद्र सतहको ६०० देखि २३०० मि. उचाईसम्मको मध्य तथा उच्च पहाडको सिंचित तथा असिंचित क्षेत्र

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. झण्डेपातको बाह्य कर्ण (auricle) मा बैजनी रङको उपस्थिति: हुँदैन सेतो हुन्छ
२. झण्डेपातको आवरणको चमकपन (glaucosity of flag leaf sheath):
३. बालाको चमकपन (ear glaucosity):
४. बालाको किसिम: हल्का समानान्तर
५. पाकेको समयमा बालाको रङ: सेतो

६. दानाको रङ: फिक्का गेरु

७. दानाको आकार: अण्डाकार

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. गाँज संख्या (प्रति वर्ग मीटर) ३४३

२. बोटको औषत उचाइ: ८५ से.मी.

३. बाला निस्कने समय: १११ दिन

४. बाली पाक्न लाग्ने समय: १६४ दिन

५. औषत उत्पादन: ४.९१ टन-हेक्टर

६. हजार दानाको तौल: ४८ ग्राम

७. प्रतिकुलता सहने गुण: तीनै किसिमका सिन्दुरे (यू जि ९९ समेत) र कर्नाल बन्ट रोग अवरोधी

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १२.१

२. सुख्खा ग्लुटेन (dry glutin) प्रतिशत:

३. चोकर (bran) प्रतिशत:

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. ठूलो तथा सेतो दाना, गाज बढी आउने

२. टुँडा अलि धेरै हुन

२) च्याखुरा

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: एन एल ११६४

२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७४ (२०१८)

३. सिफारिश क्षेत्र: समुद्र सतहको ६०० देखि १६०० मि. उचाईसम्मको मध्य पहाडको असिंचित क्षेत्र

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. झण्डेपातको बाह्य कर्ण (auricle) मा बैजनी रङको उपस्थिति: हुदैन सेतो हुन्छ

२. झण्डेपातको आवरणको चमकपन (glaucosity of fl ag leaf sheath):

३. बालाको चमकपन (ear glaucosity):

४. बालाको किसिम: समानान्तर

५. पाकेको समयमा बालाको रङ: सेतोमा अलि अलि कालो मिश्रित

६. दानाको रङ: सेतो

७. दानाको आकार: अण्डाकार, अलि लाम्चो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. गाँज संख्या (प्रति वर्ग मीटर): १७१

२. बोटको औषत उचाइ: ९४ से.मी.

३. बाला निस्कने समय: ११३ दिन

४. बाली पाक्न लाग्ने समय: १५८ दिन

५. औषत उत्पादन: ३.२६ टन-हेक्टर (असिंचित पहाड)

६. हजार दानाको तौल: ५२ ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: तीनै किसिमका सिन्दुरे (यू जि ९९ समेत) रोग अवरोधी; हावापानीको विविधता सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ११.६
२. सुख्खा ग्लुटेन (dry gluten) प्रतिशत:
३. चोकर (bran) प्रतिशत:

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. बालाको डाँठ लामो र सिधा
२. लामो झण्डे पात

३) बाणगंगा

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: बि एल ३६२३
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७३ (२०१६)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई, टार, होचो उपत्यका ७०० मिटरसम्मको उचाइमा सिंचित र अर्ध सिंचित क्षेत्रको लागि

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. झण्डेपातको बाह्य कर्ण (auricle) मा बैजनी रङको उपस्थिति: हुँदैन
२. झण्डेपातको आवरणको चमकपन (glaucosity of flag leaf sheath): गाढा
३. बालाको चमकपन (ear glaucosity): मध्यम
४. बालाको किसिम: टुप्पातिर साघुरिदै गएको (tapering)
५. पाकेको समयमा बालाको रङ: सेतो
६. दानाको रङ: गेरु (amber)
७. दानाको आकार: अण्डाकार

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. गाँज संख्या (प्रति वर्ग मीटर) २१४-२२८
२. बोटको औषत उचाइ: ८७ से.मी.
३. बाला निस्कने समय: ६८ दिन
४. बाली पाक्न लाग्ने समय: ११० दिन
५. औषत उत्पादन: ३.३ मे.टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: ५१.१ ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: गहुका मुख्य मुख्य रोग अवरोधी, असिंचित क्षेत्रमा पनि राम्रो उत्पादन दिने, ढिलो छुर्दा पनि उत्पादन धेरै नघट्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ९.३९
२. सुख्खा ग्लुटेन (dry gluten) प्रतिशत: ८.८७

३. चोकर (bran) प्रतिशत: ३७.१

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. गाढा हरियो रबको चौडा र लामो झण्डेपात

४) स्वर्गद्वारी

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: बि एल ३६२९

२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७३ (२०१६)

३. सिफारिश क्षेत्र: मध्य तथा उच्चा पहाड (समुन्द्र सतहबाट ७०० देखि १४०० मीटर उचाइसम्म) सिंचित तथा अर्ध सिंचित क्षेत्रको लागि

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. झण्डेपातको बाह्य कर्ण (auricle) मा बैजनी रङको उपस्थिति: हुँदैन तर बाह्य कर्ण ठूलो हुन्छ

२. झण्डेपातको आवरणको चमकपन (glaucosity of flag leaf sheath): मध्यम

३. बालाको चमकपन (ear glaucosity): न्यून

४. बालाको किसिम: समानान्तर

५. पाकेको समयमा बालाको रङ: सेतो

६. दानाको रङ: गेरु (amber)

७. दानाको आकार: अण्डाकार

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. गाँज संख्या (प्रति वर्ग मीटर) २१६

२. बोटको औषत उचाइ: ८१ से.मी.

३. बाला निस्कने समय: १२० दिन

४. बाली पाक्न लाग्ने समय: १६३ दिन

५. औषत उत्पादन: ४.४ मे. टन-हेक्टर

६. हजार दानाको तौल: ४७ ग्राम

७. प्रतिकुलता सहने गुण: माटोमा बोरोनको मात्रा कम (५ पिपिएम भन्दा थोरै भए पनि सहन सक्ने)

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ११.२

२. सुख्खा ग्लुटेन (dry gluten) प्रतिशत: ९.२४

३. चोकर (bran) प्रतिशत: ४०.२

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. गाढा हरियो रबको चौडा र लामो झण्डेपात

२. बाली पाक्ने बेलासम्म पनि बोट हरियै रहने

५) तिलोत्तमा

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: एन एल १०७३

२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७२ (२०१५)

३. सिफारिश क्षेत्र: तराई र भित्री मधेशको सिंचित तथा अर्ध सिंचित क्षेत्र

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. झण्डेपातको बाह्य कर्ण (auricle) मा बैजनी रङको उपस्थिति: मध्यम
२. झण्डेपातको आवरणको चमकपन (glaucosity of flag leaf sheath): मध्यम
३. बालाको चमकपन (ear glaucosity): न्यून
४. बालाको किसिम: टुप्पातिर साँघुरिदै गएको (tapering)
५. पाकेको समयमा बालाको रङ: सेतो
६. दानाको रङ: गेरु (amber)
७. दानाको आकार: लाम्चो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. गाँज संख्या (प्रति वर्ग मीटर) २३५
२. बोटको औषत उचाइ: ९६ से.मी.
३. बाला निस्कने समय: ६९-८४ दिन
४. बाली पाक्न लाग्ने समय: १०५-१२० दिन
५. औषत उत्पादन: २.५-३.२ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: ३८ ग्राम
७. प्रतिकूलता सहने गुण: सुख्खा र ढिलो छराइमा अरु जातभन्दा राम्रो उत्पादन दिने, दाना नलाग्ने समस्या देखा नपर्ने, तथा बढी तापक्रम सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ९.३
२. सुख्खा ग्लुटेन (dry glutin) प्रतिशत: १०.६
३. चोकर (bran) प्रतिशत: ३५.९

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. चिल्लो र टुप्पो सुकेको झण्डेपात
२. सुख्खा तथा प्रतिकूल अवस्थामा पात र पातको आवरण चिल्लो (waxy) देखिने

६) डॉफि

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: एन एल १०६४
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७२ (२०१५)
३. सिफारिश क्षेत्र: मध्य तथा उच्च पहाड

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. झण्डेपातको बाह्य कर्ण (auricle) मा बैजनी रङको उपस्थिति: हुदैन, सेतो हुन्छ
२. झण्डेपातको आवरणको चमकपन (glaucosity of flag leaf sheath): मध्यम
३. बालाको चमकपन (ear glaucosity): न्यून
४. बालाको किसिम: टुप्पातिर साँघुरिदै गएको (tapering)
५. पाकेको समयमा बालाको रङ: सेतो

६. दानाको रङ: फिक्का गेरु

७. दानाको आकार: अण्डाकार

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. गाँज संख्या (प्रति वर्ग मीटर) २८६

२. बोटको औषत उचाइ: ९६.८ से.मी.

३. बाला निस्कने समय: १२२ दिन

४. बाली पाक्न लाग्ने समय: १६३-१७० दिन

५. औषत उत्पादन: ४.४८ टन-हेक्टर

६. हजार दानाको तौल: ४७ ग्राम

७. प्रतिकूलता सहने गुण: माटोमा बोरोनको मात्रा कम भए पनि सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.४

२. सुख्खा ग्लुटेन (dry gluten) प्रतिशत: ९.३

३. चोकर (bran) प्रतिशत: ३७.६

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. पात ठाडो र बढी चिल्लो, बालाको डाठको टुप्पो थोरै बाबगो

२. लामो झण्डेपात (३३.३ से.मी.), भुवादार र घुमेको बाह्य कर्ण

७) विजय

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: बि एल ३०६३

२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६७ (२०११)

३. सिफारिश क्षेत्र: तराई, टार र समुन्द्र सतहबाट ५०० मी. उचाइसम्मको उपत्यका

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. झण्डेपातको बाह्य कर्ण (auricle) मा बैजनी रङको उपस्थिति: हुदैन, सेतो हुन्छ

२. झण्डेपातको आवरणको चमकपन (glaucosity of flag leaf sheath): न्यून

३. बालाको चमकपन (ear glaucosity): न्यून

४. बालाको किसिम: फेद र टुप्पामा साधुरो तथा बिचमा फुकेको (fusiform)

५. पाकेको समयमा बालाको रङ: सुनौलो पराले

६. दानाको रङ: सेतो

७. दानाको आकार: अण्डाकार

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. गाँज संख्या (प्रति वर्ग मीटर): २४३-२७२

२. बोटको औषत उचाइ: ९८ से.मी.

३. बाला निस्कने समय: ६६-७७ दिन

४. बाली पाक्न लाग्ने समय: १११-१२३ दिन

५. औषत उत्पादन: ४.४५ टन-हेक्टर

६. हजार दानाको तौल: ५०.५ ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: माटोमा बोरोनको कमी भए पनि सहन सक्ने, उच्च तापक्रम सहन सक्ने र तीव्र गतिमा दाना भरिने क्षमता भएको, ढिलो गरी छर्दा पनि राम्रो उत्पादन दिने, ug99 अवरोधी भनि चिनिएको पहिलो जात

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १२.७
२. सुख्खा ग्लुटेन (dry gluten) प्रतिशत:
३. चोकर (bran) प्रतिशत:

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. यसको बालाको आकार fusiform भएको र lower glume beak length अति छोटो भएको हुनाले अन्य जातबाट छुट्टाउन सजिलो हुने
२. Lower glume shoulder width अन्य जातको तुलनामा चौडा भएको

ढ) एन एल ९७१

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: एन एल ९७१
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६६ (२०१०)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई, टार र समुन्द्र सतहबाट ५०० मी. उचाइसम्मको उपत्यका

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. झण्डेपातको बाह्य कर्ण (auricle) मा बैजनी रङको उपस्थिति: मध्यम
२. झण्डेपातको आवरणको चमकपन (glaucosity of fl ag leaf sheath): मध्यम
३. बालाको चमकपन (ear glaucosity): मध्यम
४. बालाको किसिम: फेद र टुप्पामा साघुरो तथा बिचमा फुकेको (fusiform)
५. पाकेको समयमा बालाको रङ: सेतो
६. दानाको रङ: गेरु (amber)
७. दानाको आकार: लाम्चो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. गाँज संख्या (प्रति वर्ग मीटर) २५०
२. बोटको औषत उचाइ: ९५ से.मी.
३. बाला निस्कने समय: ८१ दिन
४. बाली पाक्न लाग्ने समय: १२२ दिन
५. औषत उत्पादन: ४.५३ टन-हेक्टर
६. हजार दानाको तौल: ४२ ग्राम
७. प्रतिकुलता सहने गुण: पाते र पहुँलो सिन्दुरे रोग अवरोधी, उच्च तापक्रम सहन सक्ने र तीव्र गतिमा दाना भरिने क्षमता भएको

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.५-१२.६

२. सुख्खा ग्लुटेन (dry gluten) प्रतिशतः

३. चोकर (bran) प्रतिशतः

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. बिरुवाको शुरु अवस्थामा प्रशस्त गाज आउने भएकाले झारपात समेत नियन्त्रण हुने

२. उच्च तापक्रम र तातो हावा चल्दा समेत पात हरियै रहने

९) आदित्य

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: बि एल ३२६४

२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६६ (२०१०)

३. सिफारिश क्षेत्र: तराई, टार र समुन्द्र सतहबाट ५०० मी. उचाइसम्मको उपत्यका

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological characters)

१. झण्डेपातको बाह्य कर्ण (auricle) मा बैजनी रङको उपस्थिति: मध्यम

२. झण्डेपातको आवरणको चमकपन (glaucosity of fl ag leaf sheath): मध्यम

३. बालाको चमकपन (ear glaucosity): मध्यम

४. बालाको किसिम: समानान्तर

५. पाकेको समयमा बालाको रङ: सेतो

६. दानाको रङ: गेरु (amber)

७. दानाको आकार: लाम्चो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical characters)

१. गाँज संख्या (प्रति वर्ग मीटर) २५५

२. बोटको औषत उचाइ: ९६ से.मी.

३. बाला निस्कने समय: ७५ दिन

४. बाली पाक्न लाग्ने समय: ११८ दिन

५. औषत उत्पादन: ४.७९ टन-हेक्टर

६. हजार दानाको तौल: ४५ ग्राम

७. प्रतिकुलता सहने गुण: पाते र पहेँलो सिन्दुरे रोग अवरोधी, बाला लागि सकेपछि चल्ने तातो हावा सहन सक्ने, बारोन कम भएको माटोमा पनि राम्रो उत्पादन दिने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.६-११.९७

२. सुख्खा ग्लुटेन (dry gluten) प्रतिशतः

३. चोकर (bran) प्रतिशतः

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. चिल्लो खदिलो बाला

२. ठूलो सेतो रबको पुष्ट दाना

३. अन्य जातभन्दा छिटो पाक्ने

१३.३) मकै बाली

१) रामपुर हाईब्रिड -१०

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: सिएएच १५३
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७४ (२०१८)
३. सिफारिश क्षेत्र: समुन्द्री सतहदेखि ७०० मीटर उचाईसम्मका तराई, भित्री मधेशमा हिउदे सिजनको लागि

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रंग: सुन्तला पहेंलो
२. दानाको किसिम: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: अर्ध बेल्ना तथा अर्ध सोली आकार (conico cylindrical)
४. धानचमराको रङ: गुलाबी
५. जुँगाको रङ: गुलाबी
६. पातको आकार: मझौला तथा ठाडो परेको
७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: १८० से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: ७० से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय: ७७ दिन (वसन्ते), १०९ दिन (हिउदे)
४. पचास प्रतिशत जुँगा निस्कन लाग्ने समय: ७८ दिन (वसन्ते), ११३ दिन (हिउदे)
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: १२० -१६०
६. औषत उत्पादन: ८.०५ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: ३९९ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण: उच्च तापक्रम सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत:
२. च्याङ्गुला र पीठोको अनुपात:
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर, भुटेर तथा उसिनेर

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. घोगामा हारह। अनियमित हुनु
२. मकै पाकी सकेपछि पनि पात हरियो रहनु

२) रामपुर हाईब्रिड -८

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: सिएएच १५१
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७४ (२०१८)
३. सिफारिश क्षेत्र: समुन्द्री सतहदेखि ७०० मीटर उचाईसम्मका तराई, भित्री मधेशमा हिउदे सिजनको लागि

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: पहेंलो
२. दानाको किसिम: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: अर्ध बेल्ना तथा अर्ध सोली आकार (conico cylindrical)
४. धानचमराको रङ: गुलाबी
५. जुँगाको रङ: गुलाबी
६. पातको आकार: मझौला तथा ठाडो परेको
७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: १८३.६६ से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: ८६ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय: ६२ दिन (वसन्ते, १११ दिन (हिउदे
४. पचास प्रतिशत जुँगा निस्कन लाग्ने समय: ६४ दिन (वसन्ते ११५ दिन (हिउदे
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: ११०-१५५ दिन
६. औषत उत्पादन: ७.५६ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: ३२५.२५ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण: उच्च तापक्रम सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other quali! es)

१. प्रोटीन प्रतिशत:
२. च्यांखला र पीठोको अनुपात:
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर, भुटेर तथा उसिनेर

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. घोगामा हारह। अनियमित
२. मकै पाकी सकेपछि पनि पात हरियो

३) रामपुर हाईब्रिड-६

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: आरएमएल ४-आरएमएल १७
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७३ (२०१६)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई भित्रि मधेशको हिउँदे सिजन ७०० मिटरसम्म

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: फिक्का पहेंलो
२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: लाम्चो (cylindrical)
४. धानचमराको रङ: हल्का बैजनी (slightly purple)
५. जुँगाको रङ: गुलाबी (pink)
६. पातको आकार: चौडा र ठाडो खालको (flat and erect)

७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: १३८ से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: ७१ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय: ६० दिन
४. पचास प्रतिशत जुँगा निस्कन लाग्ने समय: ६४ दिन
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: १५८-१६५ दिन
६. औषत उत्पादन क्षमता: ६.८ मे. टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: ३५८.५ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण: रोग र कीरा साथै केही हदसम्म खडेरी पनि सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ८.९३
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात: ४:१
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पशुपन्छीको दानाका साथै मानिसको खाना

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. पात केही फिक्का हरियो (light green)
२. दाना बेसारे पहुँलो रबका, घोगामा दानाको हार बाभेतिभे खालको र घोगाको लम्बाई मध्यम
३. मकै पाके पनि ढोड र पातह। हरियै रहने (stay green character)

४) अरुण-३

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: अरुण-१ इभि
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७२ (२०१५)
३. सिफारिश क्षेत्र: मध्यपश्चिमदेखि पूर्वको तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड । तराई र भित्री मधेशमा हिउदे र बसन्ते तथा मध्य पहाडमा गृष्म ऋतुमा खेती गर्न सकिने

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: सेतो
२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: मध्यम (medium)
४. धानचमराको रङ: हल्का रातो र सेतो मिश्रित गुलावी (pinky light red and white mix)
५. जुँगाको रङ: गुलावी र अमला मिश्रित (pink and amala mix)
६. पातको आकार: चौडा र अलिकति नुघेको (broad and droopy/ slightly curve)
७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: १९४ से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: १०५ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय:

४. पचास प्रतिशत जुँगा निस्कन लागने समय: ५४ दिन
५. बाली पाकन लागने समय: १००
६. औषत उत्पादन क्षमता: ३.९ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: २९२.८ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण: पातको डढुवा रोग अवरोधी तथा डुवान, सुख्खा, चिसो, र तातो सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.८३
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात: ३.१:१
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: भुटेर, ढिंडो वा च्यांखला पकाएर, उसिनेर खान सकिने

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. पात केही घुमेको हुन्छ
२. धानचमरामा धानको संख्या बाक्लो, जुगा बैजनी रब बिहीन हुन्छ

५) अरुण-४

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: अरुण-४
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७२ (२०१५)
३. सिफारिश क्षेत्र: मध्यपश्चिमदेखि पूर्वको तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड । तराई र भित्री मधेशमा हिउदे र वसन्ते तथा मध्य पहाडमा गृष्म ऋतुमा खेती गर्न सकिने

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: पहेंलो
२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: मध्यम सोली आकारको (cylindrical medium)
४. धानचमराको रङ: हल्का रातो र सेतो मिश्रित गुलाबी (pinky light red and white mix)
५. जुँगाको रङ: रातो रातो मिश्रित (reddish mix)
६. पातको आकार: बेस्करी घुमेको (strongly curved)
७. पातको मूल नसाको रङ: हरियो हरियो सेतो (greenish white)

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: २०० से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: १०७ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लागने समय:
४. पचास प्रतिशत जुँगा निस्कन लागने समय: ५४ दिन
५. बाली पाकन लागने समय: ११३-११५
६. औषत उत्पादन क्षमता: ४.२ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: ३२२ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण: डुवान, सुख्खा, चिसो, र तातो सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ९.५५
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात: ३.६:१
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर, भुटेर, ढिंडो वा च्यांखला पकाएर, उसिनेर खान सकिने

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. धानचमराका हागा केही घुमेका र धानको संख्या बाक्लो
२. जुगामा बैजनी रबको उपस्थिति हुने

६) अरुण-६

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: पुल-१७ इ
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०७२ (२०१५)
३. सिफारिश क्षेत्र: मध्यपश्चिमदेखि पूर्वको तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड । तराई र भित्री मधेशमा हिउदे र वसन्ते तथा मध्य पहाडमा गृष्म ऋतुमा खेती गर्न सकिने

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: पहेंलो
२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: लामो सोली आकारको (cylindrical long)
४. धानचमराको रङ: हल्का रातो र सेतो मिश्रित गुलाबी (pinky light red and white mix)
५. जुंगाको रङ: रातो रातो मिश्रित (reddish mix)
६. पातको आकार: बेस्करी घुमेको (strongly curved)
७. पातको मूल नसाको रङ: हरियो हरियो सेतो (greenish white)

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: १४६-२०९ से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: ९२ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय:
४. पचास प्रतिशत जुंगा निस्कन लाग्ने समय: ५१ दिन
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: ९०
६. औषत उत्पादन क्षमता: ३.५ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: २५२.६ ग्राम
८. प्रतिकूलता सहने गुण: पातको डढुवा रोग अवरोधी तथा डुवान, सुख्खा, चिसो, र तातो सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.९२
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात: ३.९:१
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर, भुटेर, ढिंडो वा च्यांखला पकाएर, उसिनेर खान सकिने

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. सबैभन्दा छिटो पाक्ने जात भएकाले पछि सुख्खा भए पनि फरक नपर्ने

२. धानचमरामा धानको संख्या बाक्लो

७) मनकामना -६

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: हिल पुल पहेंलो
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६६ (२०१०)
३. सिफारिश क्षेत्र: पूर्व र मध्यपश्चिम पहाड

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: पहेंलो
२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: अर्ध बेल्ना तथा अर्ध सोली आकार (conico cylindrical)
४. धानचमराको रङ: सेतो-गुलावी (white/pink)
५. जुंगाको रङ: सेतो-गुलावी (white/pink)
६. पातको आकार: मझौला तथा आधा झुकेको
७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो वा हरित सेतो (white or greenish white)

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: २३७ से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: १२३ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय:
४. पचास प्रतिशत जुंगा निस्कन लाग्ने समय: ७३ दिन
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: १४०-१४५ दिन
६. औषत उत्पादन क्षमता: ५.३४ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: ३६५ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण: पात तथा डाठमा लाग्ने धब्बे रोग सहन सक्ने, नढल्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.१९
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात:
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर, उसिनेर, भुटेर, आटो, च्याखला, ढिडो

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. भाच्ने बेलासम्म हरियो रहने, नढल्ने

८) मनकामना-५

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: हिल पुल सेतो
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६६ (२०१०)
३. सिफारिश क्षेत्र: कर्णाली पूर्वको मध्यपहाड

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: सेतो

२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: अर्ध बेल्ना तथा अर्ध सोली आकार (conico cylindrical)
४. धानचमराको रङ: मिश्रित (गुलाबी ७५% तथा सेतो २५%)
५. जुंगाको रङ: मिश्रित (गुलाबी ८५% र सेतो १५%)
६. पातको आकार: मझौला तथा आधा झुकेको
७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: २५० से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: १३१ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय:
४. पचास प्रतिशत जुंगा निस्कन लाग्ने समय: ७४ दिन
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: १४०-१४५ दिन
६. औषत उत्पादन क्षमता: ५.२७ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: ३५९ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण: खैरो धब्बे रोग सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ९.८५
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात:
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर, उसिनेर, भुटेर, आटो, च्याखला, ढिडो

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. भाच्ने बेलासम्म पात हरियो रहने, मोटो डाठ हुने, नढल्ने

९) मनकामना-४

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: पपुलेशन-४५ सी-१०
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६५ (२००८)
३. सिफारिश क्षेत्र: नेपालको पूर्वदिखि पश्चिमसम्म मध्य पहाडको १६०० मीटरभन्दा तल

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: पहेंलो
२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: अर्ध बेल्ना तथा अर्ध सोली आकार (conico cylindrical)
४. धानचमराको रङ: हल्का रातो तथा सेतो मिश्रित
५. जुंगाको रङ: हल्का रातो तथा सेतो मिश्रित
६. पातको आकार: मझौला तथा आधा झुकेको
७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: १७० से.मी.

२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: १३१ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय:
४. पचास प्रतिशत जुंगा निस्कन लाग्ने समय: ७३ दिन
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: ११७
६. औषत उत्पादन क्षमता: ५.३ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: ३५९ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण: खैरो धब्बे रोग सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ९.४४
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात: २.०७:१
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: कर्न फ् लेक्सको लागि उपयुक्त, पोलेर, भुटेर, च्याखला, पिठो, आटो

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. मोटो डाठ हुने, नढल्ने

१०) पोषिलो मकै-१

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: एस ९९ टिएलडब्लु क्युएच जिएबि
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६५ (२००८)
३. सिफारिश क्षेत्र: नेपालको पूर्वदिखि पश्चिमसम्म मध्य पहाडको १६०० मीटरभन्दा तल

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: सेतो
२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: अर्ध बेलना तथा अर्ध सोली आकार (conico cylindrical)
४. धानचमराको रङ: रातो तथा सेतो मिश्रित
५. जुँगाको रङ: रातो तथा सेतो मिश्रित
६. पातको आकार: मझौला तथा आधा झुकेको
७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: २१० से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: १११ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय:
४. पचास प्रतिशत जुंगा निस्कन लाग्ने समय: ६९ दिन
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: १४५-१५५ दिन
६. औषत उत्पादन क्षमता: ५.३ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: २९७ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण:

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ११.५६ (लाईसिन ०.३२% र ट्रिप्टोफान ०.२%)
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात:
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर, भुटेर, उसिनेर, आदि

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. मकै पाक्दा समेत पात हरियो रहने, स्थानीय जात भन्दा मिठो स्वाद, लाईसिन र ट्रिप्टोफानको मात्रा अरु जातमा भन्दा दोब्बर

११) देउती

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: जेड् एम ६२१
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०६३ (२००६)
३. सिफारिश क्षेत्र: मध्यपहाड

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: सेतो
२. दानाको बनावट: थाप्लो अलिअलि कुच्चिएको (semi flint)
३. घोगाको बनावट:
४. धानचमराको रङ: गुलाबी रब मिश्रित
५. जुँगाको रङ: फिक्का गुलाबी
६. पातको आकार: घुमेको (recurved)
७. पातको मूल नसाको रङ:

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: २४० से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: ११३ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय: ७६ दिन
४. पचास प्रतिशत जुंगा निस्कन लाग्ने समय: ७९ दिन
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: १३०-१३५ दिन
६. औषत उत्पादन क्षमता: ५.७ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल:
८. प्रतिकुलता सहने गुण: पातको डढुवा रोग (Tursicum Leaf Blight) सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: ११.५
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात: २:१
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर, भुटेर, उसिनेर, च्यांखला, ढिंडो, र पशुपन्छीको दाना

ड. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. पाकी सकेपछि पनि बोट हरियै रहने, नढल्न

१२) मनकामना-३

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: पपुलेशन २२ सि ८
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०५९ (२००२)
३. सिफारिश क्षेत्र: पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल र पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका मध्य पहाडी क्षेत्र (१००० मीटरदेखि १७०० मीटर उचाइसम्म)

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: दूधे सेतो
२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: अर्ध बेल्ना तथा अर्ध सोली आकारको, ठूलो र खोस्टाले टुप्पासम्म छोपेको
४. धानचमराको रङ: सेतो र गुलाबी मिश्रित
५. जुँगाको रङ: पहेँलो र गुलाबी मिश्रित
६. पातको आकार: मझौला तथा आधा घुमेको (recurved)
७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: २३५ से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: १२१ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय:
४. पचास प्रतिशत जुँगा निस्कन लाग्ने समय: ६८ दिन
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: १४२ दिन
६. औषत उत्पादन क्षमता: ५.५ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: ३७७ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण: पात डढ्ने तथा घोगा कुहिने रोग सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत: १०.२
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात:
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर, भुटेर, उसिनेर, च्यांखला, ढिडो बनाएर, आदि

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. कसिएका घोगा हुने
२. भाच्ने बेलामा पनि हरियो रहने

१३) अरुण-२

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: युएनसिएसि २४२ x फिलिपिन्स डीएमआर
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०३९ (१९८१)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई र मध्यपहाड

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: पहेंलो
२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: अर्ध बेलना तथा अर्ध सोली आकारको, टुप्पासम्म खोस्टाले छोपेको
४. धानचमराको रङ: रातो र सेतो मिश्रित
५. जुँगाको रङ: अमला रब र गुलाबी मिश्रित
६. पातको आकार: मझौला तथा आधा झुकेको
७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: १४०-२०० से.मी.
२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: १५१ से.मी.
३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय:
४. पचास प्रतिशत जुंगा निस्कन लाग्ने समय: ४०-४५ दिन
५. बाली पाक्न लाग्ने समय: ८०-९० दिन
६. औषत उत्पादन क्षमता: २.२ टन-हेक्टर
७. हजार दानाको तौल: ३२१ ग्राम
८. प्रतिकुलता सहने गुण: सुख्खा सहन सक्ने, तातो सहन सक्ने (३८ डिग्री सेल्सीयससम्म)

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत:
२. च्यांखला र पिठोको अनुपात:
३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर खाने, बेबी कर्नको लागि सिफारिश गरिएको जात, आटो, ढिंडो खान सकिने, वर्षको तीन खेती गरिने ठाउको लागि उपयुक्त

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. बोट होचो हुने, नढल्ने
२. खोया २५ देखि ३० प्रतिशत रातो र बाकी सेतो हुने

१४) रामपुर कम्पोजिट:

क. उन्मोचन सम्बन्धी जानकारी

१. उन्मोचन हुनु पूर्व दिइएको नाम: थाई कम्पोजिट १ X सुवान १
२. उन्मोचन भएको वर्ष: २०३२ (१९७५)
३. सिफारिश क्षेत्र: तराई, भित्री मधेश, बेसी, र मध्य पहाड

ख. बिरुवाको बनावटसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Morphological Characters)

१. दानाको रङ: पहेंलो
२. दानाको बनावट: थाप्लो नकुच्चिएको (flint)
३. घोगाको बनावट: अर्ध बेलना तथा अर्ध सोली आकारको
४. धानचमराको रङ: गुलाबी र सेतो मिश्रित
५. जुँगाको रङ: गुलाबी र सेतो मिश्रित

६. पातको आकार: मझौला तथा आधा झुकेको

७. पातको मूल नसाको रङ: सेतो

ग. बाली प्रणालीसँग सम्बन्धित विशेषताहरू (Agronomical Characters)

१. बोटको औषत उचाइ: २१०-२२० से.मी.

२. बोटको फेदबाट घोगासम्मको उचाइ: १०८ से.मी.

३. पचास प्रतिशत धान चमरा निस्कन लाग्ने समय:

४. पचास प्रतिशत जुंगा निस्कन लाग्ने समय: ५५ दिन

५. बाली पाक्न लाग्ने समय: ११०-११५ दिन

६. औषत उत्पादन क्षमता: ४.४ टन-हेक्टर

७. हजार दानाको तौल: ३८९ ग्राम

८. प्रतिकुलता सहने गुण: सेते रोग सहन सक्ने

घ. पौष्टिक तथा अन्य गुण (Nutritional and other qualities)

१. प्रोटीन प्रतिशत:

२. च्यांखला र पिठोको अनुपात:

३. उपयोगको उपयुक्त तरिका: पोलेर, भुटेर, पिठो, आटो तथा उसिनेर

ङ. जातीय पहिचान सम्बन्धी विशेष गुणहरू (Special identifying characters)

१. कस्सिएका घोगा र चम्किलो पहेंलो दाना

१४. नेपालमा उन्मोचन प्रक्रियाबाट सुचित भएका केही बाली जातहरू:

क चैते धान:

क्र. स.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	चैते २	२०४४ (१९८७)	१२५	४.८	तराईको सिञ्चित भूमि
२	चैते ६	२०४८ (१९९२)	१२३	४.८	तराई र भित्रीमधेश (३०० मिटरसम्मको उचाईको सिञ्चित भूमि)
३	हर्दिनाथ १	२०६० (२००४)	१२०	४.०३	तराई, भित्रीमधेश, रिभर बेसिन ८०० मिटरसम्म
४	चैते ५	२०७४ (२०१८)	१२०-१२५	४.६	समुद्र सतह देखी ७०० मिटर उचाईसम्मको तराई, भित्रीमधेश, नदी किनार, बेसी तथा समतल फाँट

ख वर्षे धान:

क्र. स.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे. टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	मंसुली	२०३० (१९७३)	१५५	३.५	तराई र भित्रीमधेश
२	सावित्री	२०३६ (१९७९)	१४०	४.०	तराई र भित्रीमधेश
३	खुमल ३	२०४१ (१९८३)	१३०	६.५	मध्य पहाड

क्र. स.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे. टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
४	खुमल २	२०४४ (१९८७)	१४२	५.६	काठमाडौं उपत्यका तथा समान हावापानी भएको ३००० फीटदेखि ४५०० फीटसम्म उचाइको मध्य पहाड
५	खुमल ४	२०४४ (१९८७)	१४४	६.३	काठमाडौं उपत्यका तथा समान हावापानी भएको ३००० फीटदेखि ४५०० फीटसम्म उचाइको मध्य पहाड
६	मकवानपुर १	२०४४ (१९८७)	१५०	४.३	ढुङ्गे कीराको प्रकोप भएको तराइ
७	खुमल ५	२०४७ (१९९०)	१५४	६.७	१००० मिटरदेखि १४०० मिटरसम्म उचाइ भएका पश्चिमी मध्यपहाडी क्षेत्रहरू जस्तै पर्वत, वाग्लुङ्ग, म्याग्दी
८	खुमल ७	२०४७ (१९९०)	१४६	७.०	१००० मिटरदेखि १४०० मिटरसम्म उचाइ भएका पश्चिमी मध्यपहाडी क्षेत्रहरू जस्तै पर्वत, वाग्लुङ्ग, म्याग्दी
९	खुमल ९	२०४७ (१९९०)	१४८	६.७	१००० मिटरदेखि १४०० मिटरसम्म उचाइ भएका पश्चिमी मध्यपहाडी क्षेत्रहरू जस्तै पर्वत, वाग्लुङ्ग, म्याग्दी
१०	राधा ७	२०४८ (१९९२)	१४८	३.५	तराई, भित्रीमधेश र सोसरह हावापानी भएको अकाशे खेती गरिने क्षेत्र
११	राधाकृष्ण ९	२०४८ (१९९२)	१५०	३.८	तराई, भित्रीमधेश र सो सरह हावापानी भएको सिञ्चित भूमि
१२	राधा ४	२०५२ (१९९५)	१२५	३.२	मध्यपश्चिम र सुदूरपश्चिम तराई (कपिलवस्तु, दाङ्ग, बर्दिया, बाँके, कैलाली र कञ्चनपुर)
१३	राधा ११	२०५२ (१९९५)	१४८	४.०	मध्यतराई (पर्सा, बारा, रौतहट, सर्लाही, महोत्तरी र धनुषा)
१४	राधा १२	२०५२ (१९९५)	१५५	४.६	पूर्वी तराइ
१५	खुमल ६	२०५६ (१९९९)	१५५	७.८	काठमाडौं उपत्यका एवं सो सरहको हावापानी हुने ठाउँ
१६	रामपुर मंसुली	२०५६ (१९९९)	१३५	५.७	तराई, भित्रीमधेश, बेंशी एवं मध्यपहाडको ९०० मिटर उचाईसम्म अथवा मंसुली धान लगाउन सकिने सबै क्षेत्र
१७	खुमल ११	२०५८ (२००२)	१४४	८.५	काठमाडौं उपत्यका
१८	लोकतन्त्र	२०६३ (२००६)	१२५-१३०	३.६	तराई, भित्रीमधेश, तल्लो पहाड र मध्यपहाडका नदी किनारा
१९	मिथिला	२०६३ (२००६)	१४५-१५०	३.५-४.५	तराई, भित्रीमधेश र मध्यपहाडको बेंसी
२०	राम	२०६३ (२००६)	१३०-१३७	४.०-७.२	तराई, भित्रीमधेश (शिवालिक उपत्यका, मकवानपुर, चितवन र नवलपरासी)
२१	खुमल ८	२०६३ (२००७)	१५८	७.७	मध्य पहाड र तल्लो पहाड
२२	सुनौलो सुगन्धा	२०६४ (२००८)	१५१	३.८	तराई, भित्रीमधेश
२३	हर्दिनाथ २	२०६६ (२०१०)	१२५	३.१-४.२	तराई तथा भित्रीमधेश
२४	खुमल १०	२०६८ (२०११)	१३६(१०७-१७०)	४.७८	काठमाडौं उपत्यका र सो सरहको हावापानी भएका पहाडी क्षेत्र ।

क्र. स.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे. टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
२५	खुमल १३	२०६८ (२०११)	१४४(११७-१८३)	४.१७	काठमाण्डौ उपत्यका र सो सरहको हावापानी भएका पहाडी क्षेत्र ।
२६	सुख्खा धान १	२०६८ (२०११)	१२३-१२५	३.२-४.२	पुर्वि तथा पश्चिमी तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाडको ५०० मिटरसम्मका बेसी तथा टार ।
२७	सुख्खा धान २	२०६८ (२०११)	१२२-१२४	२.३-३.५	पुर्वि तथा पश्चिमी तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाडको ५०० मिटरसम्मका बेसी तथा टार ।
२८	सुख्खा धान ३	२०६८ (२०११)	१२२-१२५	२.५-३.६	पुर्वि तथा पश्चिमी तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाडको ५०० मिटरसम्मका बेसी तथा टार ।
२९	वर्षे २०१४	२०६८ (२०११)	१३५-१४०	३.८	तराई
३०	स्वर्णा सब १	२०६८ (२०११)	१५०-१५५	४-५	तराई, तथा भित्री मधेश र मध्य पहाडका ५०० मिटरसम्मका बेसीको सिंचित तथा घोल क्षेत्र ।
३१	साँवा मंसुली सब १	२०६८ (२०११)	१४५-१५०	३.५-४.०	तराई, तथा भित्री मधेश र मध्य पहाडका ५०० मिटरसम्मका बेसीको सिंचित तथा घोल क्षेत्र ।
३२	सुख्खा धान ४	२०७१ (२०१४)	११८-१२५	२.७-४.०	तराई र भित्री मधेशको असिंचित खेत र मध्य पहाडको ५०० मिटर उचाईको टार
३३	सुख्खा धान ५	२०७१ (२०१४)	१२५	३.२-४.२	तराई र भित्री मधेशको असिंचित खेत र मध्य पहाडको ५०० मिटर उचाईको टार
३४	सुख्खा धान ६	२०७१ (२०१४)	१२०-१२५	३-४	तराई र भित्री मधेशको असिंचित खेत र मध्य पहाडको ५०० मिटर उचाईको टार
३५	राधा १४	२०७३ (२०१६)	१३२-१३५	४.४	तराई, भित्री मधेश, रिभर वेसिनर उपत्यकाको ७०० मिटर उचाई सम्मका
३६	सुगन्धित धान १	२०७३ (२०१७)	१४२-१४५	४.५	तराई, भित्री मधेश, रिभर वेसिनर उपत्यकाको ७०० मिटर उचाई सम्मका
३७	राधा १३	२०७३ (२०१७)	१४२-१४८	३-४.२	तराई र भित्री मधेशका असिंचित तथा समुन्द्र सतहबाट ७०० मिटरसम्मको नदी किनार बेसी तथा समतल फाँट र उपत्यका सिंचित क्षेत्र
३८	सेहराड सब १	२०७३ (२०१७)	१२२-१२५	४.४-४.९	सभन्द्र सतहबाट ७०० मिटर उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदी किनार बेसी तथा समतल फाँट र उपत्यका सिंचित क्षेत्र
३९	बहुगुणी धान १	२०७४ (२०१८)	१३५	५.५	सभन्द्र सतहबाट ७०० मिटर उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदी किनार बेसी तथा समतल फाँट
४०	बहुगुणी धान २	२०७४ (२०१८)	१४२	५.८	सभन्द्र सतहबाट ७०० मिटर उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदी किनार बेसी तथा समतल फाँट
४१	हर्दिनाथ ३	२०७४ (२०१८)	१२५	५.५	सभन्द्र सतहबाट ७०० मिटर उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदी किनार बेसी तथा समतल फाँट

ग मकै:

क्र. स.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे. टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	रामपुर कम्पोजिट	२०३२ (१९७५)	११०-११५	४.४	तराई, भित्रीमधेश, बेंसी र मध्यपहाड
२	अरुण २	२०३९ (१९८१)	८०-९०	२.२	तराई, मध्यपहाड
३	मनकामना १	२०४४ (१९८७)	१२०-१३०	४.०	मध्यपहाड (हिउँदमा तराई क्षेत्रमा पनि लगाउन सकिने)
४	मनकामना ३	२०५९ (२००२)	१४२	५.५	पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल र पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका मध्य पहाडी क्षेत्र (१००० मिटरदेखि १७०० मिटरसम्मको उचाईको लागि)
५	गौरव हाइब्रिड मकै	२०६१ (२००३)	११०-१५०	८.१	तराई र भित्रीमधेश (हिउँदे खेतीको लागि)
६	देउती	२०६३ (२००६)	१३०-१३५	५.७	मध्यपहाड
७	सितला	२०६३ (२००६)	१३०-१३५	६.०८	पहाड
८	मनकामना ४	२०६५ (२००८)	११७	५.३	नेपालको पूर्व देखि पश्चिम सम्म मध्य पहाडको १६०० मिटर भन्दा तल
९	पोसिलो मकै १	२०६५ (२००८)	१४५-१५५	५.३	नेपालको पूर्व देखि पश्चिम सम्म मध्य पहाडको १६०० मिटर भन्दा तल
१०	मनकामना ५	२०६६ (२०१०)	१४०-१४५	५.२७	कर्णाली पूर्वका मध्यपहाड
११	मनकामना ६	२०६६ (२०१०)	१४०-१४५	५.३४	पूर्वी-मध्यपश्चिम पहाड
१२	रामपुर हाइब्रिड २	२०६९ (२०१२)	१३०-१६० हिउँदे १२५ वर्षे	७.० हिउँदे ३.५५ वर्षे	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई
१३	खुमल हाइब्रिड मकै २	२०७१ (२०१४)	१५२ Winter १३८ summer	९.०८ ८.५	मध्य पहाडी क्षेत्रमा वर्षा याममा र तराई तथा भित्री मधेशमा हिउँदे मौसममा ।
१४	रेसुङ्गा कम्पोजिट	२०७१ (२०१४)	१२७	५.२	मध्य तथा पश्चिमाञ्चल क्षेत्रको ७०० देखि १४०० मिटर उचाईको पहाडी क्षेत्र ।
१५	अरुण ३	२०७२ (२०१५)	१००	३.९	मध्यपश्चिमदेखि पूर्वको तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड । तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे र वसन्ते तथा मध्य पहाडमा गृष्म ऋतुमा खेती गर्न सकिने ।
१६	अरुण ४	२०७२ (२०१५)	११३-११५	४.२	मध्यपश्चिमदेखि पूर्वको तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड । तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे र वसन्ते तथा मध्य पहाडमा गृष्म ऋतुमा खेती गर्न सकिने ।
१७	अरुण ६	२०७२ (२०१५)	९०	३.५	मध्यपश्चिमदेखि पूर्वको तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड । तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे र वसन्ते तथा मध्य पहाडमा गृष्म ऋतुमा खेती गर्न सकिने ।
१८	रामपुर हाइब्रिड ४	२०७३ (२०१६)	१५५-१६५	६.९५	तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजन ७०० मिटर सम्म

क्र. स.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे. टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१९	रामपुर हाइब्रिड ६	२०७३ (२०१६)	१५८-१६५	६.८	तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजन ७०० मिटर सम्म
२०	पोषिलो मकै २	२०७४ (२०१८)	१२०-१६०	४.५	तराई भित्री मधेशको समुन्द्र सतहदेखि ८०० मिटरसम्म (वर्षे तथा हिउँदे सिजनको लागि) र मध्य पहाडको समुन्द्र सतहदेखि ८००-१८०० मिटर उचाईसम्म (वर्षे सिजनको लागि)
२१	रामपुर ४	२०७४ (२०१८)	१७०	५.४	तराई, भित्री मधेशको समुन्द्र सतहदेखि ७०० मिटर उचाईसम्म
२२	मनकामना ७	२०७४ (२०१८)	१५८	६.४६	मध्य पहाडको समुन्द्र सतहदेखि ७००-१६०० मिटर उचाईसम्म

घ गहुँ

क्र. स.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	नेपाल २९७	२०४२ (१९८५)	११७	५.०	तराई
२	बी. एल. १०२२	२०४८ (१९९१)	१२०	५.०	नारायणी नदीदेखि पश्चिमको तराई, टार र १००० मिटरसम्म उचाई भएका उपत्यकाहरु
३	भृकुटी	२०५१ (१९९४)	१२०	५.०	तराई, टार र १००० मिटरसम्म उचाई भएका उपत्यकाहरु
४	अन्नपूर्ण ४	२०५१ (१९९४)	१६१	५.०	मध्य र उच्च पहाड
५	बी. एल. ११३५	२०५१ (१९९४)	११५	५.०	तराई, टार र १००० मिटरसम्म उँचाई भएका उपत्यकाहरु
६	अच्युत	२०५४ (१९९७)	१२५	४.५	टार, १००० मिटरभन्दा कम उचाई भएका उपत्यकाको मध्यम तथा उच्च उर्वराभूमि
७	रोहिणी	२०५४ (१९९७)	११९	४.१	तराई, टार र १००० मिटरभन्दा कम उचाई भएका उपत्यकाको सिञ्चित र मध्यम तथा उच्च उर्वराभूमि
८	पासाङ्लहामु	२०५४ (१९९७)	१७८	६.७	मध्यपहाड जस्तै काठमाडौं र जुम्ला सरहको समान हावापानी भएको उच्च पहाड
९	कान्ति	२०५४ (१९९७)	१७४	५.५	पहाडी क्षेत्रको मध्यम र उच्च उर्वरा भूमि
१०	बी.एल. १४७३	२०५६ (१९९९)	११५	४.०	तराई, टार र १००० मिटरभन्दा कम उचाई भएका उपत्यकाको सिञ्चित र मध्यम तथा उच्च उर्वराभूमि
११	गौतम	२०६१ (२००४)	११९	३.४	तराई, टार र १००० मिटरभन्दा कम उचाई भएका उपत्यकाको सिञ्चित र मध्यम तथा उच्च उर्वराभूमि
१२	डब्लु के १२०४	२०६४ (२००७)	१७९	३.४	मध्य र उच्च पहाड

१३	आदित्य	२०६६ (२०१०)	११८	४.७९	तराई, टार र ५०० मी. सम्मको उपत्यका
१४	एन.एल. ९७१	२०६६ (२०१०)	१२२	४.५३	तराई, टार र ५०० मी. सम्मको उपत्यका
१५	त्रिजय	२०६७ (२०११)	१११-१२३	४.४५	तराई, टार र ५०० मी. सम्मको उपत्यका
१६	धौलागिरी	२०६९ (२०१२)	१५६	३.६-४.९	मध्य र उच्च पहाड
१७	तिलोत्तमा	२०७२ (२०१५)	१०५-१२०	२.५-३.२	तराई र भित्री मधेसको सिंचित तथा अर्ध सिंचित क्षेत्र
१८	डाँफे	२०७२ (२०१५)	१६३-१७०	४.४८	मध्य र उच्च पहाड
१९	बाणगंगा	२०७३ (२०१६)	११०	३.३	तराई, टार, हाचो उपत्यका ७०० मिटरसम्मको उचाईमा सिंचित र अर्ध सिंचित क्षेत्रको लागी
२०	स्वर्गद्वारी	२०७३ (२०१६)	१६३	४.४	मध्य तथा उच्च पहाड (७०० देखी १४००मिटरसम्म) सिंचित तथा अर्ध सिंचित क्षेत्रको लागी
२१	मुनाल	२०७४ (२०१८)	१६४	४.९१	समुद्र सतहको ६०० देखि २३०० मि. उचाईसम्मको मध्य तथा उच्च पहाडको सिंचित तथा तथा असिंचित क्षेत्र
२२	च्याखुरा	२०७४ (२०१८)	१५८	३.२६	समुद्र सतहको ६०० देखि १६०० मि. उचाईसम्मको मध्य पहाडको असिंचित क्षेत्र
२३	खजुरा ड्युराम १	२०७४ (२०१८)	१२६	४.८६	समुद्र सतहदेखि ५०० मिटर उचाईसम्मका दाड, बाँके, बर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुरका सिंचित क्षेत्र
२४	खजुरा ड्युराम २	२०७४ (२०१८)	१२९	५.२६	समुद्र सतहदेखि ५०० मिटर उचाईसम्मका दाड, बाँके, बर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुरका सिंचित क्षेत्र
२५	पावै गहुँ	२०७५ (२०१८)	३३०	२.१९-२.७५	कर्णाली अंचलको २३०० देखि ३३०० मिटर सम्म । २८०० मिटर उपयुक्त ।
२६	वि.एल. ४३४१	२०७५ (२०१८)		५.०३	तराई र भित्री मधेश लगायत समुन्द्री सतह बाट ८०० मिटर उचाई सम्म ।

१५. बीउ प्रमाणीकरणका लागि दिनुपर्ने निवेदनको ढाँचा

मिति:

श्री प्रमुख ज्यू

बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही

विषय: बीउ बाली खेत निरीक्षण पूर्व जानकारी फाराम पठाईएको बारे ।

महाशय,

मैले-हामीले बीउ विजन ऐन, २०४५ र बीउ विजन नियमावली, २०६९को परिधि भित्र रही बीउ प्रमाणीकरण गर्ने उद्देश्य राखी बीउ बाली लगाएको हुँदा निम्नबमोजिमको विवरणसहित यसै निर्देशिकामा बाली अनुसार निरीक्षणको लागि निर्धारण गरिएको अवस्थामा आई बीउ बाली खेत निरीक्षण गरी दिनु यो निवेदन पेश गरेको छु-गरेका छौं ।

निवेदक:

.....

नाम, थर:

पद:

संस्थाको नाम र ठेगाना:

फोन नं.

संस्थाको छाप

१७. प्रमाणिकरण तथा यथार्थ संकेतपत्रको लागि बीउको न्यूनतम स्तर (Minimum Seed Standards for seed certification & truthful labelling)

क्र.स.	वालीको नाम	शुद्ध बीउ न्यूनतम (%)		निष्कृत्य पदार्थ अधिकतम (%)		अन्य वालीको बीउ अधिकतम (दाना/कै.जी.)		झरपातको बीउ अधिकतम (दाना/कै.जी.)		अन्य जातको बीउ अधिकतम (दाना/कै.जी.)		उमारशक्ति न्यूनतम (%)		चिप्यान अधिकतम (%)	
		मूल	उत्कृत	मूल	उत्कृत	मूल	उत्कृत	मूल	उत्कृत	मूल	उत्कृत	मूल	उत्कृत	मूल	उत्कृत
क. खाद्यान्न वाली															
1	धान	98	97	2	3	10	20	2	5	10	20	80	80	13	13
2	गहुँ	98	97	2	3	10	20	2	5	10	20	85	85	12	12
3	मकै	98	97	2	3	5	10	0	0	10	20	85	85	12	12
ख. तेल वाली															
1	तेरी	97	97	3	3	10	20	5	10	10	20	85	85	8	8
2	रायो/सस्यु	97	97	3	3	10	20	5	10	10	20	85	85	8	8
3	बदाम	96	96	4	4	0	0	0	0	0	0	70	70	9	9
4	भटमास	98	97	2	3	5	10	5	10	10	10	75	75	9	9
5	तील/झुसेतिल	97	97	3	3	10	20	10	20	10	20	80	80	9	9
ग. दाल वाली															
1	सुसुरो	98	98	2	2	5	10	5	5	10	20	75	75	9	9
2	चना	98	97	2	3	5	10	0	0	5	10	75	75	9	9
3	मास	98	97	2	3	5	5	5	5	10	20	75	75	9	9
4	मूङ	98	97	2	3	0	0	0	10	10	10	75	75	9	9
5	बोडी	98	97	2	3	0	0	0	10	10	10	75	75	9	9
6	रहर	98	97	2	3	0	0	0	0	5	10	75	75	9	9
घ. रेशा वाली															
1	जुट	97	96	3	4	5	10	5	10	10	10	80	80	9	9
2	कपास	98	96	2	4	5	10	5	10	10	0	65	65	10	10
घ. तरकारी वाली															
1	लत्ते बोडी/बोडी	98	98	2	3	0	0	0	0	5	5	75	75	10	10
2	घ्यु/झांगो सिमी	98	97	2	3	0	0	0	0	0	0	75	75	10	10
3	गाजर	96	96	4	6	5	5	5	5	5	5	65	65	9	9
4	करैया, छिरौला र पाटे छिरौला	98	97	2	3	0	0	0	0	5	5	65	65	9	9

क्र.सं.	बालीको नाम	शुद्ध बीउ न्यूनतम (%)		निष्कृत्य पदार्थ अधिकतम (%)		अन्य बालीको बीउ अधिकतम (दाला/के.जी.)		झारपातको बीउ अधिकतम (दाला/के.जी.)		अन्य जातको बीउ अधिकतम (दाला/के.जी.)		उमार्शक्ति न्यूनतम (%)		चिस्यान अधिकतम (%)				
		मूल	प्रमाणित	उत्तर	मूल	प्रमाणित	उत्तर	मूल	प्रमाणित	उत्तर	मूल	प्रमाणित	उत्तर	मूल	प्रमाणित	उत्तर		
5	कोको, फर्सी र स्ववास फर्सी	98	98	97	2	2	3	0	0	0	0	0	65	65	9	9	9	
6	तर्बुजा	98	98	97	2	2	3	5	5	5	0	0	65	65	9	9	9	
7	लौका र चिचाण्ड	98	98	97	2	2	3	0	0	0	0	0	60	60	7	7	7	
8	मेथी	98	98	97	2	2	3	5	10	10	5	5	70	70	9	9	9	
9	भाटा	98	98	97	2	2	3	0	0	0	0	0	70	70	9	9	9	
10	भिण्डी (रामतीरिया)	99	99	98	1	1	2	0	0	0	0	5	70	70	10	10	10	
11	भेङ्गे/पीरो खुमानो	98	98	97	2	2	3	5	5	5	0	0	65	65	9	9	9	
12	केराउ	98	98	97	2	2	3	0	0	0	0	5	75	75	10	10	10	
13	काउली	98	98	98	2	2	2	0	0	0	0	0	75	75	70	8	8	8
14	बन्दा	98	98	97	2	2	3	0	0	0	0	0	75	75	70	8	8	8
15	रायो	98	98	97	2	2	3	5	10	10	0	0	75	75	9	9	9	
16	प्याज	98	98	97	2	2	3	5	10	10	0	0	70	70	9	9	9	
17	मूला	98	98	97	2	2	3	5	10	10	0	0	75	75	70	8	8	8
18	सलगम	98	98	97	2	2	3	5	10	10	0	0	75	75	9	9	9	
19	गोलभेडा	98	98	97	2	2	3	5	10	10	0	0	70	70	9	9	9	
20	स्वीसचार्ड	97	97	96	3	3	4	5	10	10	0	0	65	65	9	9	9	
21	पालुहो	96	96	95	4	4	5	5	5	5	0	0	65	65	9	9	9	
22	कुरिलो	96	96	95	4	4	5	5	10	10	0	0	70	70	8	8	8	
23	पाम्लो	97	97	96	3	3	4	5	10	10	0	0	65	65	8	8	8	
24	जिरीको साग	98	98	97	2	2	3	0	0	0	5	5	70	70	8	8	8	
25	धनिया												65					

क्र.स.	बालीको नाम	शुद्ध बीउ न्यूनतम (%)			निष्कृत्य पदार्थ अधिकतम (%)			अन्य बालीको बीउ अधिकतम (दाना/के.जी.)			झारपातको बीउ अधिकतम (दाना/के.जी.)			अन्य जातको बीउ अधिकतम (दाना/के.जी.)			उत्प्राप्त न्यूनतम (%)			विस्तृत अधिकतम (%)			
		मूल	प्रमाणित	उत्तर	मूल	प्रमाणित	उत्तर	मूल	प्रमाणित	उत्तर	मूल	प्रमाणित	उत्तर	मूल	प्रमाणित	उत्तर	मूल	प्रमाणित	उत्तर	मूल	प्रमाणित	उत्तर	
	डु घाँस बाली																						
1	राइघाँस	96	96	95	4	4	5	10	10	10	10	10	10	0	0	0	65	65	60	10	10	10	10
2	बर्सिम र लुसर्न	98	98	98	2	2	2	10	20	20	30	30	30	0	0	0	80	80	80	10	10	10	10
3	हाइटेक्लोभर	93	93	93	7	7	7	10	10	10	10	20	20	10	10	20	65	65	65	10	10	10	10
4	स्टाइलो	90	90	90	10	10	10	10	20	20	10	20	20	10	20	20	40	40	40	10	10	10	10
5	टियोसेन्टी	98	98	98	2	2	2	5	10	10	0	0	0	0	0	0	80	80	80	12	12	12	12
6	क्वैल घाँस र धामन/ चरी घाँस	80	80	80	20	20	20	20	40	40	20	40	40	0	0	0	30	30	30	10	10	10	10
7	धराफ घाँस	80	80	80	20	20	20	20	40	40	20	40	40	0	0	0	15	15	15	10	10	10	10

१८. नेपालमा मूल बीउ उत्पादक समूह, सहकारी तथा कम्पनीहरू:

क्र. स.	समूह, सहकारी तथा कम्पनीको नाम	ठेगाना	अनुमति लिएको मिति	सम्पर्क नं
१	लुम्बिनी सीड कम्पनी प्रा.लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	०२-१८-२०६२	०७१-५२४४५५
२	वातावरण तथा कृषि नीति अनुसन्धान प्रसार एवं विकास केन्द्र (सिप्रिड) नेपाल	सानेपा, ललितपुर	०६-०४-२०६२	०१-५१८४२७२, ०१-५१८४२४२
३	राष्ट्रिय बीउ विजन कम्पनी लि.	केन्द्रीय कार्यालय, टेकु, काठमाडौं	०७-२७-२०६२	०१-४२७९५८७ ०१-४२७८४५३ ०१-४२७९२०७
४	सियान सीड सर्भिस सेन्टर लि.	थानकोट, काठमाडौं	१०-३०-२०६२	०१-४३१०२४५ ०१-४३१३८०५
५	युनिभर्सल सीड कम्पनी प्रा.लि.	सिद्धार्थनगर -८, लुम्बिनी रोड, रुपन्देही	०१-१७-२०६३	०७१-५२२२०० 9847022906
६	नेपाल सीड कम्पनी प्र.लि.	पो.ब.नं. २०१४ सातदोबाटो, ललितपुर	०४-१६-२०६३	०१-५५३५०४७ ०१-५५२२७३६
७	एभरेष्ट सीड कम्पनी प्रा.लि.	काठमाडौं, नेपाल	०६-०८-२०६३	०१-२२२१०१०
८	कालीका सीड कम्पनी प्रा.लि.	सिद्धार्थनगर -११, रुपन्देही	०२-२५-२०६४	०७१-५२६२४६
९	साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन लिमिटेड	काठमाडौं, नेपाल	०६-१०-२०६४	०१-४२७१२०८ ०१-४२७०३१५ ०१-४२७१०१४ 9849288426
१०	उन्नत बीजवृद्धि समूह	पटिहानी, चितवन	०८-०७-२०६४	9855060137 ०५६- ४०१०३७
११	युनिक बीउ उद्योग	धनगढी -१३, कैलाली	०१-१४-२०६६	९८५८४२०५६०
१२	रामजानकी कृषि फार्म प्रा. लि.	विराटनगर -४, मोरङ	१०-१०-२०६६	०१-५२५८९०
१३	इन्टरनेशनल एग्रो सीड प्रा.लि.	तौलिहवा -३, कपिलवस्तु	१०-१०-२०६६	९८४७०४००१७
१४	ग्लोबल सीड प्रोड्युसर्स	टंकीसिनुवारी -५, मोरङ	०६-१८-२०६७	०२१-५२७२७५
१५	पञ्चशक्ति बीउ कम्पनी प्रा. लि.	धनगढी, कैलाली	०१-१६-२०६८	०९१-५२१९५२
१६	अनमोल बीउ प्रा.लि.	भरतपुर-१२, चितवन	०१-३१-२०६९	०५६-५२३००६
१७	अन्नपूर्ण बीउ उत्पादक सहकारी संस्था लि.	सितलपाटी, मानपकडी -५, रुपन्देही	०१-३१-२०६९	
१८	हरियाली सामुदायिक बीउ विजन कम्पनी प्रा. लि.	थम्पाखर-९, सिन्धुपाल्चोक	०२-१२-२०६९	०११-६९०००८
१९	शिवशक्ति बीउ विजन सहकारी संस्था लि.	पोखराथोक-८,९, छतिवन, पाल्पा	०९-०८-२०६९	०७५-६९०२२८
२०	सामुहिक बीउ वृद्धि कम्पनी प्रा.लि.	डुमरिया-२, रौतहट	०४-२८-२०७१	०५५-६२०३७५
२१	कुशवाहा खाद्य बीज भण्डार	देवानगंज -२, सुनसरी	०५-११-२०७२	९८५२०२५६९२

क्र. स.	समूह, सहकारी तथा कम्पनीको नाम	ठेगाना	अनुमति लिएको मिति	सम्पर्क नं
२२	अपि हिमालय एग्रो एण्ड लाईभस्टक कम्पनी प्रा.लि.	धनगढी, कैलाली	०२-१०-२०७३	९८५८४२३२२२
२३	न्यू श्रीराम बीजवृद्धि मल्टीपर्पोज कम्पनी प्रा.लि.	चितवन	०३-२०-२०७३	९८५५०६३५३३
२४	आदित्य कृषि सहकारी संस्था लि.	धकधई -३, रुपन्देही	०४-०४-२०७३	०७१-५५१५४४
२५	ग्लोबल एग्रीटेक नेपाल प्रा. लि.	बनकटुवा -९, बाँके	०६-१२-२०७३	9858032207
२६	सिद्धार्थ एग्रो एण्ड डेरी प्रा. लि.	पकडी -२, कपिलवस्तु	०४-१८-२०७३	९८१६४१८७२५
२७	इष्ट वेष्ट सीड नेपाल प्रा.लि. (सि.जि.एन.एस.)	सुनसरी, नेपाल	2/22/2064 पुनः 4/12/2074	०१-४२२१२६०
२८	गुप्तेश्वरी कृषि सहकारी संस्था लि.	हेटौडा -१३	०२-२४-२०७४	९८४५५३७६१४
२९	पवित्र जनकल्याण कृषि सहकारी संस्था	मेहेलकुना -१, सुर्खेत	०२-२४-२०७४	०८३-४१००६२
३०	विकास सीड कम्पनी प्रा. लि.	कपिलवस्तु -७, कपिलवस्तु	०५-२८-२०७४	९८४७०४०४६१
३१	मुस्कान सीड कम्पनी प्रा. लि.	कपिलवस्तु -९, कपिलवस्तु	०५-२८-२०७४	९७४७००८२१६
३२	नेपाल एग्रो सिड्स एण्ड इन्पुट्स प्रा. लि.	भरतपुर -४, चितवन	०३-२९-२०७४	०५६-५७२४९८
३३	सिम्रिक कृषि सहकारी संस्था लि.	मोतिपुर-८, रुपन्देही (बु.उ.म.न.पा.-१७)	२०७५/३/१	०७१-२२९८७१
३४	बुद्ध सीड कम्पनि प्रा. लि.	रामग्राम -५, नवलपरासी	१२-०७-२०७४	९८४७०८०४४४
३५	साइपाल विजवृद्धि कम्पनि प्रा. लि.	भरतपुर -११, चितवन	१२-०८-२०७४	९८५५०८२८२६

मिति:

श्री प्रमुख ज्यू,
बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही

विषय: बीउ विजनको नमुना पठाईएको बारे ।

प्रस्तुत विषयमा यस कार्यालय/संघ/संस्थाले तपशिल अनुसारको बीउको नमुना यसै पत्रसाथ संलग्न राखी पठाएकोले उक्त नमुनाहरू तोकिएको विधि अनुसार विश्लेषण गरी यथासक्य छिटो नतिजा उपलब्ध गराई दिनुहुन अनुरोध छ ।

तपशिल:

क्र.स.	बाली	जात	स्तर	लट नम्बर	लटको परिमाण (मे. टन)	परिक्षणको किसिम
१						
२						
३						
४						
५						
जम्मा						

निवेदक:

.....

नाम, थर:

पद:

संस्थाको नाम

ठेगाना:

फोन नं.

संस्थाको छाप

बीउ विजनको नमुना विवरण फाराम

(प्रयोगशालाले भर्ने)

अनुरोध नं.	प्रयोगशाला परीक्षण नं.
नमूना पठाएको मिति:	नमूना प्राप्त मिति:
नमूना पठाउनेको नाम, ठेगाना:	कैफियत:

(नमूना पठाउनेले भर्ने)

बीउको प्रकार-जात: सिफारिस क्षेत्र:

बीउको स्तर: (√ चिन्ह लगाउने)

(क) प्रजनन् बीउ (ख) मूल बीउ (ग) प्रमाणित बीउ (घ) स्रोत बीउ (ङ) लेवल बीउ
(च) उन्नत बीउ (छ) हाईब्रिड (ज) अन्य (कुनै भए जनाउने).....

परीक्षणको किसिम: (√ चिन्ह लगाउने)

(क) शुद्धता (ख) उमारशक्ति (ग) चिस्यान (घ) अन्य बालीको बीउको संख्या निर्धारण
(ङ) स्वास्थ्य (च) १००० दानाको तौल (ज) अन्य (कुनै भए जनाउने)

यदि बीउ विश्लेषण अत्यन्त जरुरी भए कारण सहित उल्लेख गर्ने:

बीउ पठाउने संस्थाको नाम र ठेगाना: दस्तखत.....

बीउको लट नं. वा संकेत: बीउको लटको परिमाण: (मे.टन/के.जी.)

लटमा बोरा वा अन्य भाँडाको संख्या: प्राथमिक नमूनाहरूको संख्या:

बीउ उपचारित भए विषादिको नाम: मात्रा: ग्राम प्रति के.जी.

बीउ उत्पादन वर्ष:

नमूना लिएको मिति: नमूना लिएको स्थान:

नमूना लिनेको नाम र पद: हस्ताक्षर:

नमूना लिनेको कार्यालय/संघ/संस्थाको नाम र ठेगाना:.....

कैफियत: (यदि केही भएमा उल्लेख गर्ने)

प्रदेश सरकार
लुम्बिनी प्रदेश
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय
बीउ विजन प्रयोगशाला, रुपन्देही
क्षतिपूर्ति सहितको नागरिक वडापत्र

क्र. सं.	सेवाको प्रकृति	सेवा ग्राहीले पर्याउनु पर्ने प्रक्रिया र पेश गर्नुपर्ने काराजात	लाने शुल्क/ दरतुर	लाने समय अवधि	सेवा प्रदान गर्ने जिम्मेवार कर्मचारी, शाखा/फाँट र कार्य कक्ष	गनासो सत्रे पदाधिकारीको पद र नाम	क्षतिपूर्ति रकम रुपैया	कैफियत
१	बीउ वाली खेत निरीक्षण	बीउ विजन प्रमाणिकरण निर्देशिका, २०७४ को अनुसूचि ४ अनुसारको पुर्व जानकारी फारम	रु. ३२०/- प्रति हेक्टर	खडा वाली अवधिसम्म	प्राविधिक शाखा	प्रमुख (ब.वा. वि.अ.)	रु. १०००/-	
२	सूचित भाएका बीउ विजनहरुको जानकारी उपलब्ध गराउने	निवेदन	निशुल्क	१ दिन	प्राविधिक शाखा	प्रमुख (ब.वा. वि.अ.)	रु. १०००/-	
३	बीउ उत्पादक, कृषक, व्यवसायीहरु तथा प्राविधिकहरुलाई बीउ विजन सम्बन्धी तालिम दिने	सहभागीहरुको विवरण सहित तालिमको माग गरिएको निवेदन	निशुल्क	वार्षिक कार्यक्रम अनुसार	प्राविधिक शाखा	प्रमुख (ब.वा. वि.अ.)	विनु नपने	
४	बीउमा संकेत पत्र (ट्याग) जारी गर्ने	बीउ विजन प्रमाणिकरण निर्देशिका, २०७४ अनुसार बीउ वाली खेत निरीक्षण गरेको फारम र बीउ परीक्षण प्रतिवेदन	रु. १००/- प्रति मेट्रिक टन	पूशोधित बीउ थलाबन्दी अवस्था	प्राविधिक शाखा	प्रमुख (ब.वा. वि.अ.)	रु. १०००/-	
५	बीउ परिक्षणको लागि बीउ नमूना संकलन गर्ने	निवेदन	रु. २१४/- प्रति नमूना	३० दिन	प्राविधिक शाखा	प्रमुख (ब.वा. वि.अ.)	रु. १०००/-	

क्र. स.	सेवाको प्रकृति	सेवा ग्राहीले पर्याउनु पर्ने प्रक्रिया र पेश गर्नुपर्ने कागजात	लाग्ने शुल्क/ दस्तुर	लाग्ने समय अवधि	सेवा प्रदान गर्ने जिम्मेवार कर्मचारी, शाखा/फाँट र कार्य कक्ष	गनासो सञ्चे पदाधिकारीको पद र नाम	क्षतिपूर्ति रकम रुपैया	कैफियत
६	बीउ विजन परीक्षण सम्पूर्ण परीक्षण (उमारशक्ति, भौतिक शक्ति र चिस्थान) उमारशक्ति परीक्षण शक्ति परीक्षण चिस्थान परीक्षण जीवितपना परीक्षण ओजस परीक्षण बीउ स्वस्थय परीक्षण १००० वा १०० दाना तौल परीक्षण	बीउ विजनको नमूना संकलन कार्यविधि, २०७३ को अनुसूचि ३ अनुसारको नमूना विवरण फारम सहित निवेदन र बीउ नमूना	प्रति नमूना रु. ५५७/- रु. २२९/- रु. १७४/- रु. १५४/- रु. २८९/- रु. २३२/- रु. ३५१/- रु. ११०/-	३० दिन ३० दिन ७ दिन ७ दिन ७ दिन ७ दिन ३० दिन २ दिन	प्राविधिक शाखा	प्रमुख (ब.वा. वि.अ.)	रु. १०००/-	
७	प्रकाशन सामग्री उपलब्ध गराउने	निवेदन	निशुल्क वा सामग्री मूल्य अनुसार	मौज्दातमा भए तत्काल	प्रशासन शाखा	प्रमुख (ब.वा. वि.अ.)	दिनु नपर्ने	

सुचना अधिकारी: अधिकृत (अधिकृतस्तर छैटौं) श्री अनिल चौधरी, सम्पर्क मोबाइल नं. ९८४७५५४२०२

दृष्टव्य: १. यस वडापत्र बमोजिम सेवा प्राप्त हुन नसकेमा कार्यालय प्रमुख समक्ष क्षतिपूर्तीका लागि निवेदन दिन सकिने छ । तर प्रयोगशालाको भेशिनी लगायत प्राविधिक कारणले गर्दा तोकिएको समयावधिमा सेवा प्रदान गर्न नसकेमा समयभित्र जानकारी गराइने छ र क्षतिपूर्ति दिइने छैन ।

२. जेष्ठ नागरिक, अशक्त, सुत्केरी र नाबालकको हकमा सोही बमोजिम प्राथमिकता दिइने छ ।

३. यस कार्यालयको सम्पर्क फोन नं. ०७१-४२१०२०, ईमेल: bhairahawaseedlab@gmail.com,

वेबसाइट: seedlabhw.gov.np रहेको छ । साथै तालुक कार्यालय कृषि विकास निर्देशनालय, रुपन्देहीको सम्पर्क फोन नम्बर ०७१-४२००४०/४२००१२ रहेको छ ।

"गुणस्तरिय बीउ प्रयोग गरौं, कृषि उत्पादनमा बृद्धि गरौं ।"

कृषक तथा बीउ व्यवसायीहरुमा अनुरोध

१. नेपाल सरकार, राष्ट्रिय बीउ विजन समितिबाट सिफारिस तथा सूचित बाली र जातका बीउ विजनहरुको मात्र उत्पादन तथा प्रयोग गरौं ।
२. बाली, जात, उत्पादन वर्ष, लट नं., उमारशक्ति आदि उल्लेखित बीउ उत्पादन संस्थाको लोगो समेत समावेश गरिएको बोरा, डिब्बा वा प्याकेटमा राम्रोसंग शीलबन्दी भएको बीउ मात्र प्रयोग गरौं ।
३. बीउ प्रमाणिकरण निकाय तथा सम्बन्धित बीउ उत्पादक संस्थाबाट लेबल गरिएका ट्याग तथा यथार्थ संकेतपत्र प्रयोग गरिएका बीउ विजनहरुको मात्र प्रयोग गर्ने गरौं ।
४. नेपाल सरकारबाट अनुमतिपत्र प्राप्त बीउ विजन व्यवसायी तथा भरपर्दो श्रोतबाट बीउ खरिद गरी प्रयोग गरौं ।
५. श्रोत बीउ (मूल र प्रमाणित सरह)को सही सदुपयोग गरी यसलाई बीउ उत्पादनका लागि मात्र प्रयोग गरौं । खाद्यान्न उत्पादनका लागि उन्नत स्तरको बीउ प्रयोग गरौं ।
६. बीउ विक्रेताले नेपाल सरकार बीउ विजन ऐन २०४५, र बीउ विजन नियमावली २०६९ अनुसार तोकिएका सूचित र गुणस्तरयुक्त बीउ मात्र बिक्री वितरण गरौं ।
७. बीउलाई लामो समयसम्म जोगाईराख्न बीउको उपयुक्त चिस्यान तथा उचित भण्डारणमा विशेष ध्यान दिने गरौं ।
८. आफ्नो बीउको गुणस्तर थाहा पाउन बजार परिचालन गर्नुभन्दा अगाडी पुनः परीक्षण गर्ने गरौं ।
९. माथि उल्लेखित प्रक्रिया पुरा नभएका गुणस्तरहीन बीउको प्रयोगमा सम्बन्धित कृषक तथा प्रयोगकर्ता जिम्मेवार हुनेछन् भने खरिद तथा बिक्रीमा संलग्न बीउ विजन व्यवसायीलाई बीउ विजन ऐन २०४५ तथा बीउ विजन नियमावली २०६९ अनुसार कारवाही हुने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ ।
१०. बीउ प्रमाणिकरण गर्न चाहने व्यक्ति, संस्था वा निकायले बीउ बाली खेत निरीक्षण सम्बन्धि पूर्व जानकारी फाराम बीउ छरेको/रोपेको एक महिना भित्र बीउ विजन प्रयोगशालामा पठाऔं ।
११. विस्तृत जानकारीका लागि सम्बन्धित जिल्लाको कृषि ज्ञान केन्द्र वा बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देहीमा सम्पर्क राख्नुहुन अनुरोध छ ।

बीउ विजन प्रयोगशाला

भैरहवा, रुपन्देही

फोन नं. ०७१-४२१०२०

Email: bhairahawaseedlab@gmail.com

Wabesite: seedlabbhwa.gov.np